

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก

นายพงษ์พันธ์ พุทธิวิศิษฎ์

ศูนย์วิทยุทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

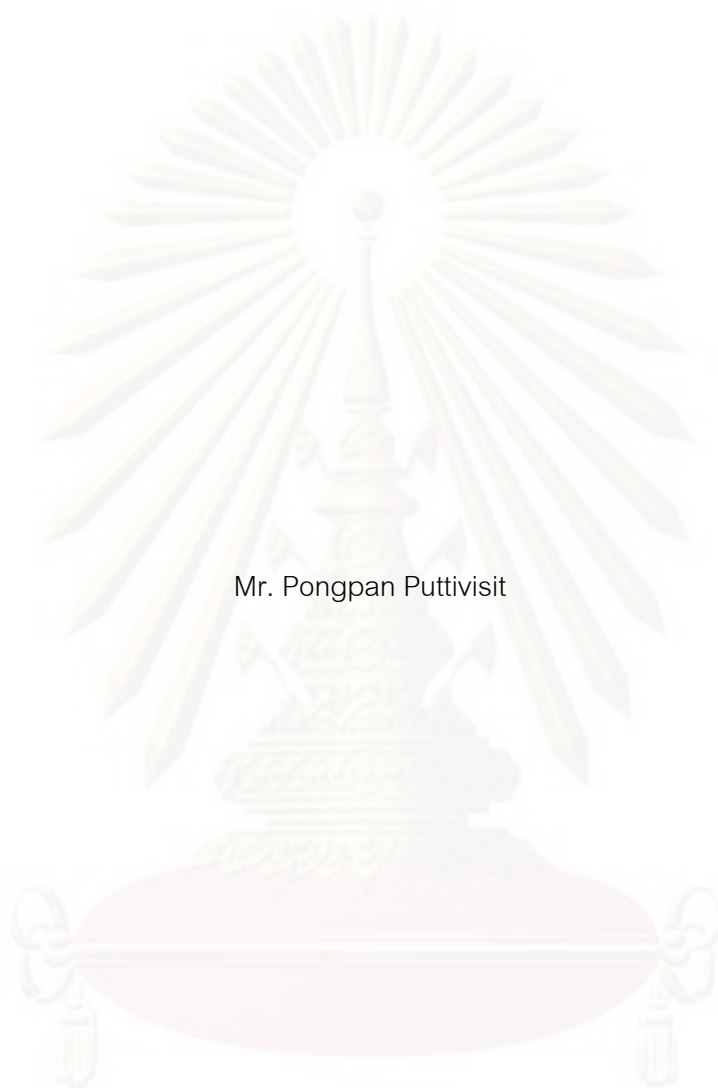
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

GUIDELINES FOR TOURISM DEVELOPMENT OF PHITSANULOK PROVINCE

Mr. Pongpan Puttavisit

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science Program in Sports Science

Faculty of Sports Science
Chulalongkorn University

Academic Year 2009

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก

โดย

นายพงษ์พันธ์ พุทธิวิศิษฎ์

สาขาวิชา

วิทยาศาสตร์การกีฬา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ เทพประสิทธิ์ กุลธวัชวิชัย

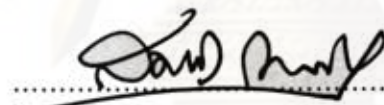
คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้ให้นักศึกษานี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

คณบดีคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา

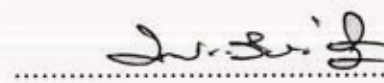
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต คณิงสุขเกษม)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

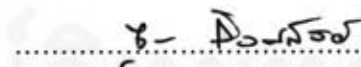
ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ กาญจนกิจ)

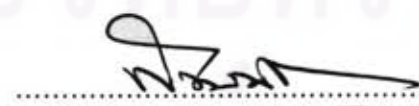
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์ เทพประสิทธิ์ กุลธวัชวิชัย)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.จuthา ดิงศภัทัย)

กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ นพวงศ์)

พงษ์พันธุ์ พุทธิวิศิษฎ์: แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก (GUIDELINES FOR TOURISM DEVELOPMENT OF PHITSANULOK PROVINCE) อ.ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์ เทพประสิทธิ์ กุลธวัชวิชัย, 180 หน้า

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลกในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในด้านความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก และเพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก จากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังจังหวัดพิษณุโลกจำนวน 400 ราย โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อหาค่าเฉลี่ยร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างของสถานภาพส่วนบุคคลด้วยค่า t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างจึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีทดสอบของ LSD และสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกเพื่อวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก

นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวโดยรวมในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในด้านความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก ตามสถานภาพส่วนบุคคลพบว่า เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา ภูมิฐานะและรายได้ ต่อร์ดับความคิดเห็นด้านความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในประเด็นหลักในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกประกอบด้วย 3 ส่วน คือการวางแผน (Planning) องค์ประกอบการท่องเที่ยว (Tourism Components) การติดตามประเมินผล (Evaluate) กล่าวคือต้องมีการวางแผนการพัฒนาให้ชัดเจน โดยมีลำดับขั้นในการดำเนินการ และการจัดการทรัพยากรขององค์ประกอบการท่องเที่ยว และจะต้องมีการตรวจสอบและประเมินผลเพื่อปรับปรุงคุณภาพการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเพื่อนำข้อเสียที่พบมาปรับปรุงและวางแผนการพัฒนาใหม่อีกครั้งเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก

สาขา วิทยาศาสตร์การกีฬาลายมือชื่อ..... พงษ์พันธุ์ พุทธิวิศิษฎ์
ปีการศึกษา 2552ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

5178816239: MAJOR SPORTS SCIENCE

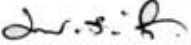
KEYWORDS: GUIDELINE FOR TOURISM DEVELOPMENT/ TOURISM

PONGPAN PUTTIVISIT: GUIDELINES FOR TOURISM DEVELOPMENT OF
PHITSANULOK PROVINCE. THESIS ADVISOR: ASSOC.PROF.TEPPRASIT
GULTHAWATVICHAI, 180 pp

This research aimed to study the tourists' opinion of the readiness of tourism components in Phitsanulok Province and to compare opinion of tourists on the availability of tourism components in Phitsanulok Province. The guidelines for tourism development in Phitsanulok Province were also studied. The Questionnaires were collected from a sample group of 400 tourists who visited Phitsanulok Province. Data were analyzed by a computer statistical program to find means, percentage standard deviation and comparison differences of personal status using t-test values and one way ANOVA. When differences were found, LSD test would be employed. Interviews results of people who were related to the tourism development in Phitsanulok Province were analyzed to understand the guidelines for tourism development of Phitsanulok Province.

The tourists' opinion of the readiness of tourism components were considered as high readiness. The opinion of tourists on the availability of the tourism components in Phitsanulok Province were viewed in light of their personal status, including gender, age, occupation, education, hometown and income which influenced the tourists' opinions on the readiness of tourism components in Phitsanulok Prvince at the 0.05 level.

The results from interviewing on the analysis of the guideline for tourism development from people related to tourism development in Phitsanulok Province were also analyzed. Interviewees had the same opinion about tourism development that the planning, Tourism Components and the evaluation of the tourism development in Phitsanulok Province were the main issues for tourism development in Phitsanulok Province. The planning of tourism development must be clarified by procedure arrangement and resource factors management including the verification and evaluation for quality improvement in service to tourists in order to plan and develop tourism to the most efficient development in Phitsanulok Province.

Field of Study: Sports Science Student's Signature:
Academic Year: 2009 Advisor's Signature:

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างสูงจากรองศาสตราจารย์เทพประสิทธิ์ กุลธวัชวิชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาใช้เวลาอันมีค่าของท่านในการอบรมสั่งสอน แนะนำ ให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็น ให้คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือในทุกๆ เรื่อง ตลอดจนให้ความสนใจดูแลเอาใจใส่ในการทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี พร้อมทั้งปลูกฝังการเป็นนักวิจัยที่ดีให้แก่ผู้วิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ กาญจนกิจ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ นพรัค และอาจารย์ ดร.จุฑา ติงศรัทย์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และได้กลิ่นกรองกระบวนการวิจัย ชี้แนะแนวทางการวิจัย อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์จนสามารถสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ประพัฒน์ ลักษณะพิสุทธิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ทวีพรปฐมกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์เจษฎา สุทธิอุดม และเจ้าหน้าที่หน่วยนวัตกรรมการเรียนรู้ สำนักบริหารวิชาการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้คำแนะนำอันมีประโยชน์ต่องานวิจัยและคอยช่วยเหลือมาโดยตลอด

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก นายปรีชา เรืองจันทร์ นายกเทศมนตรีเทศบาลนครพิษณุโลก นางเปรมฤดี ขามพูนท ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพิษณุโลก นายมนู อนัตชัยศิริ ประธานหอการค้าจังหวัดพิษณุโลก นายวิศว วิศวะชัยวัฒน์ นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก นายมนิตย์ สีสมสัมบันน์ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไทย ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานพิษณุโลก นายนवल สารสอน อาจารย์หัวหน้าสาขาวิชาการท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ดร.จารุวรรณ แดงบุปผา ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์และให้คำแนะนำสำหรับงานวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีด้วยความรักและกำลังใจจากนายเจริญ พุทธิวิศิษฎ์ นางทองศรี พุทธิวิศิษฎ์ ร้อยตรีหญิงยุวดี พุทธิวิศิษฎ์ ครอบครัวของข้าพเจ้า ที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในด้านการเรียนและให้กำลังใจแก่ข้าพเจ้ามาโดยตลอด

สุดท้ายนี้ คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเพื่อเป็นเครื่องบูชาพระคุณแต่ บิดา มารดา คณาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้อันมีคุณค่ายิ่งแก่ผู้วิจัยและผู้มีอุปการะคุณในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	4
ขอบเขตการศึกษา.....	4
คำจำกัดความของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	8
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.....	10
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับองค์ประกอบการท่องเที่ยว.....	17
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ.....	28
แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมและประเมินผล.....	36
แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค.....	37
ข้อมูลจังหวัดพิษณุโลกและยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดพิษณุโลก.....	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	49

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	54
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	54
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	55
การเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
ลักษณะของแบบสอบถามและการให้คะแนน.....	58
สถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	61
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกบริการด้านการท่องเที่ยวของ จังหวัดพิษณุโลก.....	64
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบด้านการ ท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลกในด้านต่างๆ.....	69
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อม ขององค์ประกอบการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก ของผู้ตอบ แบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา และรายได้.....	78
ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด พิษณุโลกของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางด้านการท่องเที่ยวในจังหวัด พิษณุโลก.....	118
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	145
สรุปผลการวิจัย.....	145
อภิปรายผล.....	154
ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย.....	160
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	161
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.....	161
รายการอ้างอิง.....	163

ภาคผนวก.....	หน้า
ภาคผนวก ก.....	167
ภาคผนวก ข.....	168
ภาคผนวก ค.....	170
ภาคผนวก ง.....	172
ภาคผนวก จ.....	178
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	180

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญญัตราสาร

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ.....	61
2	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ.....	61
3	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ.....	62
4	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา.....	62
5	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภูมิลำเนา.....	63
6	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้.....	63
7	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรูปแบบการเลือกใช้บริการด้านการคมนาคมขนส่ง.....	64
8	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรูปแบบการเลือกใช้บริการด้านร้านอาหาร.....	65
9	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรูปแบบการเลือกใช้บริการด้านที่พัก.....	66
10	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรูปแบบการเลือกใช้บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์.....	67
11	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรูปแบบการเลือกใช้บริการแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว.....	67
12	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรูปแบบการเลือกซื้อสินค้าของฝากของที่ระลึก.....	68
13	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรูปแบบการเลือกใช้บริการด้านอื่นๆ ของจังหวัดพิษณุโลก.....	68
14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบด้านการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลกของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	69
15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบด้านการคมนาคมขนส่ง ของผู้ตอบแบบสอบถามของจังหวัดพิษณุโลก.....	70
16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบด้านร้านอาหาร ของผู้ตอบแบบสอบถามของจังหวัดพิษณุโลก.....	71

ตารางที่	หน้า
17	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบด้านการที่พักร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม 72
18	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ของผู้ตอบแบบสอบถาม..... 73
19	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติ ของผู้ตอบแบบสอบถาม..... 74
20	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบด้านสินค้าของที่ระลึก ของผู้ตอบแบบสอบถาม..... 75
21	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบด้านความปลอดภัย ของผู้ตอบแบบสอบถาม..... 76
22	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบด้านการจัดบริการอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยว ของผู้ตอบแบบสอบถาม 77
23	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก ของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ ด้วยค่าที่ 78
24	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านการคมนาคมขนส่ง จำแนกตามเพศ ด้วยค่าที่.. 79
25	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านร้านอาหาร จำแนกตามเพศด้วยค่าที่..... 80
26	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านที่พัก จำแนกตามเพศ ด้วยค่าที่..... 81
27	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ จำแนกตามเพศ ด้วยค่าที่..... 82
28	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติ จำแนกตามเพศ ด้วยค่าที่ 83

ตารางที่		หน้า
29	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านสินค้าของที่ระลึก จำแนกตามเพศ ด้วยค่าที่.....	84
30	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านความปลอดภัย จำแนกตามเพศ ด้วยค่าที่.....	85
31	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านการจัดบริการอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยว จำแนกตามเพศ ด้วยค่าที่.....	86
32	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามอายุ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว.....	87
33	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามอายุ ในด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD.....	88
34	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามอายุ ในด้านสินค้าของที่ระลึก เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD.....	89
35	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามอายุ ในด้านความปลอดภัย เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD.....	90
36	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามอายุ ในด้านการจัดบริการอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยวเป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD.....	91
37	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามอาชีพ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว.....	92
38	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามอาชีพ ในด้านการคมนาคมขนส่ง เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD.....	93

ตารางที่		หน้า
39	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามอาชีพ ในด้านร้านอาหาร เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD	94
40	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามอาชีพ ในด้านที่พัก เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD	95
41	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามอาชีพ ในด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD	96
42	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามอาชีพ ในด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD	97
43	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามอาชีพ ในด้านสินค้าของที่ระลึก เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD	98
44	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามอาชีพ ในด้านความปลอดภัย เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD	99
45	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามอาชีพ ในด้านการจัดบริการอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยว เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD	100
46	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว	101
47	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามระดับการศึกษา ในด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD	102

ตารางที่		หน้า
48	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามระดับการศึกษา ในด้านสินค้าของที่ระลึก เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD.....	103
49	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามระดับการศึกษา ในด้านความปลอดภัย เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD.....	104
50	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามภูมิลำเนา ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว.....	105
51	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามภูมิลำเนา ในด้านที่พัก เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD.....	106
52	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามภูมิลำเนา ในด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD.....	107
53	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามภูมิลำเนา ในด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD.....	108
54	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามภูมิลำเนา ในด้านสินค้าของที่ระลึก เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD.....	109
55	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามภูมิลำเนา ในด้านความปลอดภัย เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD.....	110
56	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามภูมิลำเนา ในด้านการจัดบริการอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยว เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD.....	111

ตารางที่		หน้า
57	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามรายได้ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว.....	112
58	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามรายได้ ในด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD.....	113
59	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามรายได้ ในด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD.....	114
60	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามรายได้ ในด้านสินค้าของที่ระลึก เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD.....	115
61	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามรายได้ ในด้านความปลอดภัย เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD.....	116
62	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามรายได้ ในด้านการจัดบริการอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยว เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD.....	117

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	7
2	กระบวนการจัดการ 1.....	28
3	กระบวนการจัดการ 2.....	29
4	แผนที่จังหวัดพิษณุโลก.....	38
5	สัญลักษณ์จังหวัดพิษณุโลก.....	39
5	การพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก.....	156

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้ให้ประเทศเป็นจำนวนมากในแต่ละปี กระตุ้นให้เกิดอุตสาหกรรมภายในประเทศที่มีศักยภาพ เช่น ธุรกิจโรงแรม ที่พัก ธุรกิจภัตตาคารและร้านอาหาร การขนส่ง การบริการ เป็นต้น นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังช่วยพัฒนาโครงสร้างและระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว ช่วยให้เกิดการกระจายรายได้ ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่นจากการพัฒนาระบบเศรษฐกิจ ปัจจุบันโครงการและนโยบายการพัฒนาต่างๆ ของรัฐบาล ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการท่องเที่ยว บางโครงการก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดในพื้นที่ การพัฒนาอย่างรวดเร็วที่เกิดขึ้นหากไม่มีการวางแผนการพัฒนาที่ดี อาจก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี ทำให้เกิดการพัฒนารูปแบบโดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยวซึ่งถือเป็นอุตสาหกรรมที่อ่อนไหวต่อแรงกดดันจากภายนอกได้ง่าย จะได้รับผลกระทบอย่างรวดเร็วและใช้เวลานานในการฟื้นฟู

จังหวัดพิษณุโลกเป็นจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทยซึ่งมีความสำคัญในอดีตเคยมีความสำคัญในฐานะเป็นราชธานีแทนกรุงศรีอยุธยาถึง 25 ปี ในรัชสมัยของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ตั้งแต่ พ.ศ. 2006 – 2031 เป็นเมืองกึ่งกลางระหว่างกรุงศรีอยุธยาและอาณาจักรฝ่ายเหนือ และเป็นทีประสูติของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระเอกาทศรถและพระสุพรรณกัลยา ในปัจจุบันจังหวัดพิษณุโลกเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่ง มีโครงข่ายเชื่อมโยงกับทุกภูมิภาคของประเทศไทย มีเส้นทางคมนาคมทางบก มีเส้นทางรถไฟ และท่าอากาศยานจังหวัดพิษณุโลก มีสถานประกอบการธุรกิจการค้าที่ทันสมัย ครบวงจร เป็นศูนย์กลางการเกษตร พืชผัก ผลไม้ มีสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาหลายแห่ง เป็นที่ตั้งของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคเหนือตอนกลาง มีระบบชลประทาน แหล่งวิชาการด้านการเกษตร เป็นศูนย์กลางความมั่นคงของประเทศ ในเชิงยุทธศาสตร์การปกครองและการทหาร และมีแนวทางจากภาครัฐในการพัฒนาเป็นจังหวัดศูนย์กลางสี่แยกอินโดจีน

ในด้านแหล่งท่องเที่ยว จังหวัดพิษณุโลกมีทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่หลากหลาย เช่น อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์การเมืองของประเทศไทย ในอดีตเป็นที่มั่นของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ซึ่งนอกจากการท่องเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามนักท่องเที่ยวยังสามารถท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ได้พร้อมกัน นอกจากการท่องเที่ยวในแหล่ง

ท่องเที่ยวธรรมชาติ ยังมีกิจกรรมการล่องแก่งในแม่น้ำเข็กที่ถือเป็นกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ และผจญภัยที่มีชื่อเสียงอีกแห่งหนึ่งของจังหวัดพิษณุโลก ในอำเภอเมืองวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ ถือเป็นสถานที่สำคัญทางศาสนาและเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญของจังหวัดพิษณุโลก เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปชินราชพระพุทธรูปที่มีความงดงามที่สุดของประเทศและเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่เมืองพิษณุโลก เป็นแหล่งศึกษาโบราณสถานและโบราณวัตถุที่สำคัญของจังหวัดพิษณุโลก นอกจากนี้ยังชุดค้นพบพระราชวังจันทน์ พระราชวังที่ประสูติของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระเอกาทศรถและพระสุพรรณกัลยา รวมไปถึงวัดและโบราณสถานอื่นๆ ในบริเวณใกล้เคียง ถือได้ว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ของจังหวัดพิษณุโลกอีกแห่งหนึ่งที่มีความน่าสนใจและมีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ชาติอีกด้วย ในด้านของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านจันทวีเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เก็บรวบรวมประวัติศาสตร์วิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวจังหวัดพิษณุโลกไว้อย่างน่าสนใจ ทั้งในด้านของศิลปวัฒนธรรม การดำรงชีวิต การละเล่น และภูมิปัญญาชาวบ้าน

เนื่องจากจังหวัดพิษณุโลกเป็นจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนล่างที่มีความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง มีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกและเป็นจุดตัดของเส้นทางการค้าระหว่างประเทศที่เรียกว่าสี่แยกอินโดจีน มีแหล่งท่องเที่ยวและบริการที่สนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างหลากหลายและเหมาะสม ทำให้หน่วยงานภาครัฐให้ความสำคัญกับการพัฒนาจังหวัดพิษณุโลกอย่างต่อเนื่อง

แผนพัฒนาจังหวัดพิษณุโลก ปี 2551-2554 (สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก, 2552)ได้กำหนดยุทธศาสตร์จังหวัดพิษณุโลกว่า “พัฒนาเพื่อให้เป็นเมืองบริการที่หลากหลายและมีความปลอดภัย” โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาในด้านต่างๆ โดยเฉพาะทางด้านการท่องเที่ยวได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการประชุมภายในประเทศและเสริมสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวกีฬาและวิชาการโดยมี กลยุทธ์ 5 ด้านคือ

1. ส่งเสริมเป็นศูนย์กลางการประชุม
2. ส่งเสริมเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวสี่แยกอินโดจีน
3. อนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเดิม เพิ่มแหล่งท่องเที่ยวใหม่และเชื่อมโยงการท่องเที่ยวแบบบูรณาการทุกภาคส่วน
4. ส่งเสริมให้เป็นศูนย์กลางด้านกีฬา
5. ส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางด้านวิชาการทุกระดับ

ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง กลุ่ม 1 (จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดสุโขทัย จังหวัดอุตรดิตถ์ จังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดตาก) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ของกลุ่มจังหวัดว่า “พัฒนาเพื่อ

เป็นศูนย์กลางบริการสีเขียวอินโดจีนแห่งเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว” และมีเป้าประสงค์ของกลุ่มจังหวัดที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวดังนี้

1. มีการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมในกลุ่มจังหวัด ภูมิภาคและต่างประเทศเพื่อใช้ศักยภาพแหล่งที่ตั้งและความพร้อมของโครงสร้างบริการพื้นฐานที่มีอยู่ สร้างฐานเศรษฐกิจใหม่ เชื่อมโยงเศรษฐกิจกับนานาชาติ
2. มีการพัฒนาและอนุรักษ์เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และประวัติศาสตร์ร่วม ยุบรวมทั้งการพัฒนาระบบข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัด เพื่อเป็นฐานในการสร้างรายได้ทั้งด้านการท่องเที่ยวและหัตถกรรม
3. ปรับปรุงและพัฒนาสถานที่บริการ ระบบบริการและสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การอนุรักษ์ไว้ซึ่งวัฒนธรรม การบริการที่ประทับใจ รวมทั้งส่งเสริมมาตรการด้านความปลอดภัย
4. เป็นจุดรองรับและประสานการเชื่อมโยงการค้าชายแดน การผลิต การตลาด ด้านอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และการท่องเที่ยว

กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับภาค ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (ปี พ.ศ.2550-2554) ได้กำหนดแผนพัฒนาภาคเหนือและทิศทางการพัฒนา กลุ่มจังหวัด โดยมีประเด็นเกี่ยวข้องกับจังหวัดพิษณุโลก(ยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับภาค,2551) คือ

1. สนับสนุนการพัฒนาและการสร้างมูลค่าเพิ่มการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศาสนา โดยให้จังหวัดสุโขทัยและจังหวัดพิษณุโลกเป็นศูนย์กลาง
2. สนับสนุนการเป็นศูนย์กลางการค้าและบริการ โดยจังหวัดพิษณุโลกเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงในกลุ่มจังหวัด และ East-West Economic Corridor

จะเห็นว่าแผนการพัฒนาดังกล่าวให้ความสำคัญกับการพัฒนาจังหวัดพิษณุโลก โดยมีแนวคิดที่จะพัฒนาจังหวัดในด้านต่างๆ ได้แก่ การคมนาคมขนส่ง การค้าและการลงทุน สุขภาพ เทคโนโลยีสารสนเทศ มาตรฐานการบริการของภาครัฐและเอกชน การบริหารจัดการผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตร การส่งเสริมองค์ประกอบของห่วงโซ่มูลค่า เสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง รวมทั้งทั้งทางด้านการท่องเที่ยว จากรายงานของจังหวัดพบว่าจังหวัดพิษณุโลกมีจุดอ่อนคือพื้นที่ทางการเกษตรบางพื้นที่มีปัญหาอุทกภัยซ้ำซากทุกปี ไม่มีศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งที่ครบวงจร ไม่มีตลาดกลางสินค้าเกษตรที่เป็นระบบครบวงจร สถานที่ท่องเที่ยวเสื่อมโทรมเนื่องจากขาดการบำรุงรักษาและขาดความสามารถในการบริหารจัดการ ขาดข้อมูลด้านความต้องการจัดทำกำลังคนของตลาดแรงงาน การกระจายรายได้ของประชาชนยังมีน้อยมีปัญหาการจราจรติดขัดในช่วงวันหยุด

และมีข้อจำกัดคือ ต้นทุนที่เป็นปัจจัยการผลิตเพิ่มขึ้น เช่น น้ำมันและค่าขนส่ง ธุรกิจท้องถิ่นที่ถูกคุกคามโดยทุนต่างชาติ (กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับจังหวัดพิษณุโลก,ออนไลน์) ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงสภาพของพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก การรับรู้ศักยภาพความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวจากความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวจึงถือเป็นสิ่งจำเป็นที่ช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงข้อมูลความพร้อมในแต่ละองค์ประกอบการท่องเที่ยว เพื่อนำมาใช้ในการสร้างเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก” เพื่อศึกษาศักยภาพความพร้อมของแต่ละองค์ประกอบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่พบในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลกและเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและสร้างเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลกต่อไป

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในด้านความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในด้านความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก ตามสถานภาพส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา ภูมิลำเนาและรายได้
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก

สมมติฐานการวิจัย

สถานภาพส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นด้านความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก ของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน

ขอบเขตการศึกษา

1. **ขอบเขตด้านพื้นที่** ศึกษาและเก็บข้อมูลในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก โดยเลือกเก็บแบบสอบถามจากสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดพิษณุโลก ท่าอากาศยานพิษณุโลกและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดพิษณุโลกได้แก่ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ พระราชวังจันทน์ อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า สวนรุกขชาติสุโขทัย และพื้นที่เขตเทศบาลนครพิษณุโลก

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

- ศึกษาถึงยุทธศาสตร์การพัฒนารวมทั้งในส่วนของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดและยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับจังหวัดพิษณุโลก และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

- ศึกษาความพร้อมองค์ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลกจำนวน 8 ด้าน ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจทางด้านการท่องเที่ยว การคมนาคมขนส่ง ที่พักแรม ร้านอาหารและภัตตาคาร บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ร้านขายของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง ความปลอดภัย และการจัดบริการอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยว (การจัดการประชุม การจัดบริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยว)

3.ขอบเขตด้านประชากร ศึกษาโดยการเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง นักท่องเที่ยวและสัมภาระณี หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก

คำจำกัดความของการวิจัย

แนวทางการพัฒนา หมายถึง แนวคิดที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงซึ่งมีการวางแผน กำหนดทิศทางไว้ล่วงหน้า โดยการเปลี่ยนแปลงนี้ต้องเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยมีประเด็นสำคัญ 3 ด้านคือ การวางแผนการพัฒนา การพัฒนาองค์ประกอบการท่องเที่ยว และการติดตาม ประเมินผลการพัฒนา

องค์ประกอบการท่องเที่ยว หมายถึง ปัจจัยทางด้านการท่องเที่ยว ทั้งที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรงและโดยอ้อม ประกอบด้วยปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 8 ด้าน คือ 1) สิ่งดึงดูดใจทางด้านการท่องเที่ยว 2) การคมนาคมขนส่ง 3) ที่พักแรม 4) ร้านอาหารและภัตตาคาร 5) บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ 6) ร้านขายของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง 7) ความปลอดภัย 8) การจัดบริการอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยว (การจัดการประชุม การจัดบริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยว)

- สิ่งดึงดูดใจทางด้านการท่องเที่ยว หมายถึง ทรัพยากรทางด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในจังหวัดพิษณุโลก

- การคมนาคมขนส่ง หมายถึง การขนส่งนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลก แบ่งเป็นการคมนาคมขนส่งทางบกและการขนส่งทางอากาศในจังหวัดพิษณุโลก ทั้งนี้รวมถึงจัดบริการอำนวยความสะดวกในการคมนาคมขนส่ง เช่น การจราจร บริการรถเช่า การพัฒนาและปรับปรุงเส้นทาง เป็นต้น

- ที่พักแรม หมายถึง สถานที่ซึ่งจัดไว้สำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อการพักค้างคืน ทั้งในรูปแบบโรงแรม รีสอร์ท เกสต์เฮาส์ อพาร์ทเมนต์ บ้านพักของกรมอุทยานฯ ในจังหวัดพิษณุโลก

- ร้านอาหารและภัตตาคาร หมายถึง อาคารที่เปิดจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม ในลักษณะของอาหารไทย อาหารพื้นเมือง อาหารประจำชาติต่างๆ ร้านขนม/ไอศกรีม ร้านกาแฟและเครื่องดื่ม ในจังหวัดพิษณุโลก

- บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ หมายถึง หน่วยงานหรือบริษัทที่ประกอบธุรกิจการจ้ดนำเที่ยว และตัวแทนจำหน่ายการท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลก

- ร้านขายของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง หมายถึง ร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น สินค้าของฝาก ของที่ระลึกประจำท้องถิ่นของจังหวัดพิษณุโลก

- ความปลอดภัย หมายถึง องค์กรหรือหน่วยงานที่อำนวยความสะดวก ดูแล รักษา หรือให้บริการด้านความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สินแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังจังหวัดพิษณุโลก

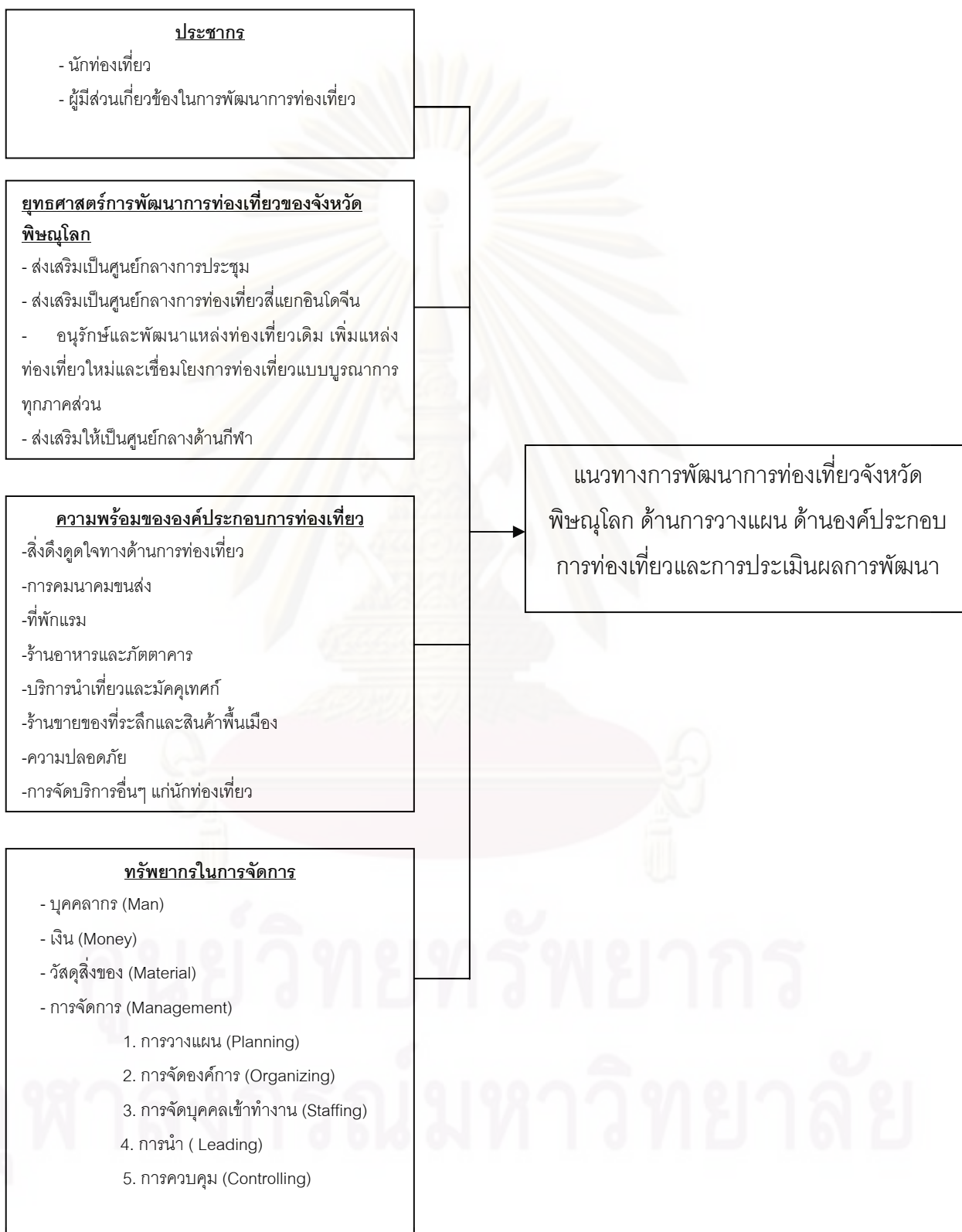
- การจัดบริการอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยว หมายถึง การจัดบริการในการประชุม ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว การจัดกิจกรรมบันเทิง จัดอุปกรณ์กีฬาแก่นักท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลก

นักท่องเที่ยว หมายถึง กลุ่มคนที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังจังหวัดพิษณุโลกเป็นการชั่วคราวอย่างสมัครใจ ด้วยจุดประสงค์ใดๆ ก็ตามที่ไม่ใช่เป็นการประกอบอาชีพหรือทำรายได้ และเป็นผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในด้านความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อให้ทราบแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก
3. หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่ดูแลรับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมและวางแผนพัฒนาและปรับปรุงการท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลก

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
3. แนวคิดองค์ประกอบการท่องเที่ยว
4. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ
5. แนวคิดการควบคุมและประเมินผล
6. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค
7. ข้อมูลจังหวัดพิษณุโลกและยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดพิษณุโลก
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ความหมายของการท่องเที่ยว

แมคอินทอชและโกลเนอร์ McIntosh and Goeldner (อ้างใน สมบัติ กาญจนกิจ, 2544) กล่าวว่า การท่องเที่ยว (Tourism) หมายถึง ผลรวมของปรากฏการณ์ต่างๆ และความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับธุรกิจและบริการต่างๆ รวมทั้งกับรัฐบาลประเทศเจ้าภาพและประชาชนในท้องถิ่นซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องอยู่ในกิจกรรมหรือกระบวนการในการดึงดูด ด้วยการต้อนรับที่อบอุ่นเปี่ยมไมตรีจิตแก่นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือน

สหพันธ์องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International Union of official Travel Organization หรือ IUOTO (อ้างใน นิสา ชัชกุล, 2551) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวว่า จะต้องเป็นการเดินทางที่มีเงื่อนไขตามหลักสากลดังต่อไปนี้

1. ต้องเป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว
 2. ต้องเป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจ
 3. ต้องเป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ที่มีใช่เพื่อการประกอบอาชีพ
- องค์การสหประชาชาติ(อ้างใน เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2552) ได้กำหนดความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า การท่องเที่ยวหมายถึงกิจกรรมที่มีเงื่อนไขที่เกี่ยวข้อง 3 ประการคือ
1. เป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังสถานที่อื่นเป็นการชั่วคราว
 2. เป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจ

3. เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตามที่มีใช้เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ให้คำจำกัดความของคำว่า นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ตามองค์การการท่องเที่ยวโลกหมายถึงชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยและพำนักอยู่ครั้งหนึ่งๆ ไม่น้อยกว่า 1 คืน และไม่มากกว่า 90 วัน โดยมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางเพื่อ

1. มาท่องเที่ยวพักผ่อน มาเยี่ยมญาติ หรือมาเพื่อการพักผ่อน
2. มาร่วมประชุมหรือเป็นตัวแทนของสมาคม ผู้แทนศาสนา นักกีฬา ฯลฯ
3. มาเพื่อติดต่อธุรกิจ แต่มีใช้เพื่อมาทำงานหารายได้
4. มากับเรือเดินสมุทรที่แวะจอด ณ ท่าเรือ แม้ว่าจะแวะน้อยกว่า 1 คืน

จีและชอยและมาร์เคน (Gee, Choy and Makens, 1997) ได้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและธุรกิจต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว เช่น สายการบิน โรงแรมและที่พัก การขนส่งภาคพื้นดิน บริษัทนำเที่ยว ภัตตาคาร และร้านค้าปลีกต่างๆ

2. ธุรกิจสนับสนุนการท่องเที่ยวหรือมีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาการต่างๆ เช่น บริษัทจัดนำเที่ยวหรือผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับการนำเที่ยว บุคลากร ฝ่ายบริหารในธุรกิจโรงแรม และบริษัทที่ทำการวิจัยหรือวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว สถาบันการเงิน บริษัทก่อสร้าง สถาบันการศึกษาและฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับวิชาการด้านการท่องเที่ยวอื่นๆ

3. หน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือเอกชนซึ่งมีหน้าที่ในการวางแผนอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว สถาบันการเงิน บริษัทก่อสร้าง สถาบันการศึกษาและฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับวิชาการท่องเที่ยวอื่นๆ

ความหมายของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

เซสซา Sessa (อ้างใน สมบัติ กาญจนกิจ, 2544) กล่าวว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยว หมายถึงการจัดกิจกรรมต่างๆ ในสังคมที่ให้ผลผลิตและการบริการเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวทั้งด้านจิตใจและร่างกายและตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว

สมบัติ กาญจนกิจ (2544) กล่าวว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยวหมายความว่าอุตสาหกรรมใดๆ ที่จัดให้มีหรือให้บริการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวภายในและภายนอกราชอาณาจักรไทย โดยมีคำตอบแทนและหมายความรวมถึง

- ธุรกิจนำเที่ยว
- ธุรกิจโรงแรมนักท่องเที่ยว
- ธุรกิจภัตตาคาร สถานบริการ และสถานที่ตากอากาศสำหรับนักท่องเที่ยว
- ธุรกิจขายของที่ระลึกหรือสินค้าสำหรับนักท่องเที่ยว

- ธุรกิจกีฬาสำหรับนักท่องเที่ยว
- การดำเนินงานนิทรรศการ งานแสดง ออกเ้างาน การเผยแพร่โฆษณา หรือดำเนินการอื่นใด โดยมีความมุ่งหมายเพื่อชักนำหรือส่งเสริมให้มีการเดินทางท่องเที่ยว

คำเก็ง โถทอง (2549) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมชนิดหนึ่ง เรียกว่า “อุตสาหกรรมท่องเที่ยว (Tourist Industry หรือ Tourism Industry) ” อันเป็นอุตสาหกรรมบริการ (Servicing Industry) ซึ่งจัดว่าเป็นอุตสาหกรรมประสม (Mixed) มิใช่อุตสาหกรรมเดี่ยว (Single Industry) ทั้งนี้เพราะอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้รวมเอากิจกรรมและบริการต่าง ๆ เข้ามาไว้ด้วยกัน คือ ที่พัก จะรวมกิจกรรมย่อยหลายอย่างเข้าไว้ด้วยกัน เป็นต้นว่า โรงแรม โมเต็ล การตั้งแคมป์ การจัดให้พักเป็นกองคาราวาน ตลอดจนบริการอาหารและเครื่องดื่มทุกชนิด ส่วนการจับจ่ายซื้อสินค้า รวมไปถึงการซื้อปลีกทุกรูปแบบด้วย เช่น การซื้อสินค้าของที่ระลึก งานศิลปะและงานฝีมือ หัตถกรรม เสื้อผ้า เครื่องใช้เบ็ดเตล็ด และอื่นๆ สำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยว รวมทั้งการบริการหลายๆ อย่างเข้ามาไว้ด้วยกัน เช่น การบันเทิง การกีฬา การศึกษา การประชุม การเที่ยวชมเมือง และการท่องเที่ยวตามท้องถิ่นชนบท การติดต่อธุรกิจและการค้า การสนทนา และการเยี่ยมชมสิ่งดึงดูดใจ การท่องเที่ยวงานประเพณีทางวัฒนธรรม งานเทศกาลต่างๆ นอกจากนี้ การคมนาคมขนส่ง การเดินทางทุกรูปแบบทั้งทางบก ทางเรือและทางอากาศ ก็รวมไว้ในกิจกรรมการท่องเที่ยวด้วย

2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา(2548) กล่าวว่า การท่องเที่ยวในอดีตที่ผ่านมามักเป็นการท่องเที่ยวแบบประเพณีนิยม ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เน้นสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่เป็นหลัก โดยมุ่งส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวให้ได้มากที่สุด โดยคำนึงถึงเฉพาะรายได้โดยไม่คำนึงหรือใส่ใจผลกระทบที่จะเกิดขึ้นตามมาในระยะยาวจากการท่องเที่ยว ทำให้สภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เกิดความเสื่อมโทรมและไม่สามารถกลับคืนสู่สภาพเดิมด้วยตัวมันเองได้ จึงทำให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวถูกจับตามองว่าเป็นกิจกรรมที่ก่อผลเสียต่อสภาพแวดล้อม ทั้งแหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรมชุมชนมากกว่าผลตอบแทนที่ได้รับมา จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2530 บุคคลหลายวงการทั้งนักวิชาการ สื่อมวลชน ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว และองค์กรพัฒนาเอกชน ได้มีการเรียกร้องให้มีการจัดการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ ที่มีการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการกระจายรายได้สู่คนในท้องถิ่นนั้นๆ ที่เรียกว่า การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยวของกลุ่มใหญ่และกลุ่มเล็กที่มีการจัดการอย่างดีเยี่ยม เพื่อสามารถดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยวให้มีความดึงดูดอย่างไม่เสื่อมคลาย ธุรกิจท่องเที่ยวมีการปรับปรุงคุณภาพให้มีผลกำไรอย่างเป็นธรรม ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม ได้รับ

ผลประโยชน์ตอบแทนอย่างเหมาะสม โดยมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมเยือนเสมออย่างพอเพียง แต่มีผลกระทบทางลบต่อสภาพแวดล้อมน้อยที่สุดอย่างยั่งยืนยาว แต่ละประเทศพยายามหารูปแบบการท่องเที่ยวใหม่ที่จะนำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจึงเป็นเหตุให้เกิดการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา หรือที่เรียกกันว่าการประชุม Earth Summit ที่กรุงริโอ เดอ จาเนโร ประเทศบราซิล เมื่อเดือนมิถุนายน ปี พ.ศ.2535 หรือที่เรียกว่าปฏิญญาริโอ (Rio Summit) สาระสำคัญของปฏิญญาริโอ คือ การร่วมลงนามรับรองเอกสารสำคัญ 5 ฉบับ โดยเฉพาะฉบับที่ว่าด้วยแผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21) ซึ่งเป็นแผนแม่บทของโลกสำหรับการดำเนินงานที่จะทำให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ทำให้การท่องเที่ยวต้องปรับตัวสู่การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้วย จากการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนนี้เองนำไปสู่การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่อีก 2 รูปแบบ คือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศเพื่อให้ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินและมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมอย่างดี รวมถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษา ระบบนิเวศอย่างยั่งยืน ตัวอย่างเช่น การท่องเที่ยวเชิงการศึกษาธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวธรณีวิทยา การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทางธรรมชาติ เป็นต้น

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism) เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว วัฒนธรรมหรือชมงานประเพณีต่างๆ ที่ชุมชนท้องถิ่นนั้นจัดขึ้น เพื่อให้ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินพร้อมทั้งได้ศึกษาความเชื่อ ความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรมมีประสบการณ์ใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างดี รวมถึงการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นให้มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน อันได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวงานประเพณีและศิลปวัฒนธรรม การท่องเที่ยวชมวิถีชนบท การท่องเที่ยวเชิงกีฬาและบันเทิง การท่องเที่ยวสุขภาพทางวัฒนธรรม เป็นต้น

ศักดิ์ศิริ นันทะสุข(2550) กล่าวว่า การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน หมายถึง กระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างชาญฉลาด รักษาเอกลักษณ์ของธรรมชาติและวัฒนธรรม เกิดประโยชน์สูงสุดในระยะยาวมากที่สุด คำนึงถึงความสามารถของธรรมชาติ ความตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนชนบท ธรรมชาติ ประเพณี และวิถีชีวิต ประชาชนได้รับผลประโยชน์อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นระบบที่มีการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพเพื่อยกระดับคุณภาพการ

บริการการท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่นมีรายได้เกิดขึ้น ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและสังคม และสามารถพึ่งตนเองได้

ปรมิินทร์ อริเดช (2549) กล่าวว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นการท่องเที่ยวที่ครอบคลุม ขอบข่ายของการท่องเที่ยวแบบอื่นๆ หลายรูปแบบ การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนมุ่งพัฒนาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม(ธรรมชาติสร้างและมนุษย์สร้าง) การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากภาครัฐบาล ภาคเอกชน นักท่องเที่ยว ชุมชนในท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

รูปแบบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

จารุณี ชัยโชติอนันต์ (2549) กล่าวว่า การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่มีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องและยาวนาน มีองค์ประกอบดังต่อไปนี้ โดยรูปแบบการท่องเที่ยวในศตวรรษที่ 21 การท่องเที่ยวในสมัยโลกไร้พรมแดน นอกจากคำนึงถึงความคุ้มค่าในเชิงเศรษฐกิจและสังคมแล้ว ยังจะต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมของโลกเป็นกรอบในการจัดการด้วยจึงจะเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (Sustainable tourism) โดยแบ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ ดังนี้คือ 4 รูปแบบ ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการท่องเที่ยวแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ
2. รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม
3. รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ
4. กิจกรรมการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (Natural based tourism) ควรมีการจัดการดังนี้

1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบ

2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล (Marine Ecotourism) หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติทางทะเลที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้ การจัดการสิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น

3. การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (Geotourism) หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่เป็นหินผา ลานหินทราย อุโมงค์โพรง ถ้ำน้ำลอด ถ้ำหินงอกหินย้อย ของพื้นที่โลก ศึกษาธรรมชาติของหิน ดิน แร่ต่างๆ และ ฟอสซิล ได้ความรู้ มีประสบการณ์ใหม่ บนพื้นฐานโดยประชาชนในท้องถิ่น มีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยว

4. การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยว ไปยังพื้นที่เกษตรกรรมสวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์ผลิตผลิตภัณฑ์ในสวนเกษตร ได้ความรู้มีประสบการณ์ใหม่บนพื้นฐานความรับผิดชอบต่อ มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อม

5. การท่องเที่ยวเชิงดาราศาสตร์ (Astrological tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยว เพื่อไปชมปรากฏการณ์ทางดาราศาสตร์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวาระ เช่น สุริยุปราคา ในท้องฟ้าแต่ละเดือน เพื่อการเรียนรู้ระบบสุริยจักรวาล มีความรู้ ความประทับใจ ความทรงจำและประสบการณ์ จิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการ

การท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (Cultural based tourism) มีการจัดการดังนี้

1. การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดี และประวัติศาสตร์ เพื่อชื่นชมและเพลิดเพลิน และโบราณคดีในท้องถิ่นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อ มีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแหล่งท่องเที่ยว

2. การท่องเที่ยวชมวัฒนธรรมและประเพณี (Cultural and traditional tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมงานประเพณีต่างๆ ที่ชาวบ้านในท้องถิ่นนั้นๆ จัดขึ้น ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้รับความเพลิดเพลินและได้รับความรู้ความเข้าใจต่อสภาพทั้งสังคมและวัฒนธรรมธรรม มีประสบการณ์ใหม่ๆเพิ่มขึ้นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อ มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและมรดกทางวัฒนธรรม โดยประชาคมในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว

3. การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท (Rural tourism / Village tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้านชนบทที่มีลักษณะวิถีชีวิต และผลงานสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์พิเศษมีความโดดเด่น เพื่อความเพลิดเพลิน ได้ความรู้ดูผลงานสร้างสรรค์และภูมิปัญญาพื้นบ้าน มีความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น บนพื้นฐานความรับผิดชอบต่อ มีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสิ่งแวดล้อม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (Special interest tourism) มีการจัดการดังนี้

1. การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรม เพื่อการพักผ่อนและเรียนรู้วิถีการรักษาสุขภาพ การรักษาคุณค่า และคุณภาพชีวิตที่ดี มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อนึ่ง การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพนี้บางแห่งอาจจัดรูปแบบเป็นการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพและความงาม

2. การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนา (Edu-meditation tourism) หมายถึง การเดินทางเพื่อทัศนศึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากปรัชญาทางศาสนา หาความรู้ สัจธรรมแห่งชีวิต มีการฝึกทำสมาธิ เพื่อมีประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น มีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้น มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวบางกลุ่มมุ่งการเรียนรู้ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย เช่น การทำอาหารไทย การนวดแผนไทย รำไทย มวยไทย การช่างและงานศิลปหัตถกรรมไทย รวมถึงการบังคับช้างและเป็นควาญช้าง เป็นต้น

3. การท่องเที่ยวเพื่อศึกษากลุ่มชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมกลุ่มน้อย (Ethnic tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรมของชาวบ้าน วัฒนธรรมของหมู่บ้านชาวกูย หมู่บ้านชาวกะเหรี่ยง หมู่บ้านจีนฮ่อ ฯลฯ เพื่อมีประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น มีคุณค่าและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

4. การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเล่นกีฬา ตามความถนัด ความสนใจในประเภทกีฬา เช่น กอล์ฟ ดำน้ำ ตกปลา สนุกเกอร์ กระดานโต้คลื่น สกีนํ้า ฯลฯ ให้ได้รับความเพลิดเพลินเพิ่มขึ้น มีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้น มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น

5. การท่องเที่ยวแบบผจญภัย (Adventure Travel) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งเที่ยวทางธรรมชาติที่มีลักษณะพิเศษที่นักท่องเที่ยวแต่ละคนได้รับมีความทรงจำ ได้รับความปลอดภัย และได้รับประสบการณ์ใหม่

6. การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ฟาร์มสเตย์ (Home stay & Farm stay) หมายถึง นักท่องเที่ยวกลุ่มที่ต้องการใช้ชีวิตใกล้ชิดกับครอบครัวในท้องถิ่นที่ไปเยือน เพื่อการเรียนรู้ ภูมิปัญญาขึ้นโดยมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นการจัดการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วม

7. การท่องเที่ยวพำนักระยะยาว (Longstay) หมายถึง กลุ่มผู้ใช้ชีวิตในบ้านปลายหลังเกษียณอายุจากการทำงาน ที่ต้องการใช้ชีวิตต่างแดนเป็นหลัก 3-4 ครั้งต่อปี คราวละนานๆ อย่างน้อย 1 เดือน นอกจากนี้กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์ กำหนดความหมายของการท่องเที่ยวพำนักระยะยาว เป็นการให้บริการร่วมกันระหว่าง โรงพยาบาล และผู้จัดการการท่องเที่ยว

8. การท่องเที่ยวแบบให้รางวัล (Incentive travel) หมายถึง การจัดนำเที่ยวให้แก่กลุ่มลูกค้าของบริษัทที่ประสบความสำเร็จ (มีความเป็นเลิศ) ในการขายสินค้า จำหน่ายรถยนต์ ผู้แทน

บริษัทจำหน่ายเครื่องไฟฟ้า ผู้แทนบริษัทจำหน่ายเครื่องสำอาง จากภูมิภาคหรือจังหวัด ผู้แทนจำหน่ายในประเทศตั้งเป้าหมายไว้เป็นการให้รางวัลและจูงใจเที่ยว โดยออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางค่าการจัดรายการพักรวมตั้งแต่ 2-7 วัน โดยเป็นราคาแบบเหมารวมค่าอาหารและบริการท่องเที่ยว

9. การท่องเที่ยวเพื่อการประชุม (MICE หมายถึง M = Meeting / I = Incentive / C = conference / E = Exhibition) เป็นการจูงใจเที่ยวให้แก่กลุ่มลูกค้าของผู้ที่จัดประชุม มีรายการจูงใจเที่ยวก่อนการประชุม (Pre-tour) และรายการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ ทั่วประเทศ เพื่อบริการให้กับผู้เข้าร่วมประชุมโดยตรงหรือสำหรับผู้เข้าร่วมวันเดียว หรือรายการที่เที่ยวพักรวม 2-4 วัน โดยคิดราคาแบบเหมารวมค่าอาหารและบริการท่องเที่ยว

10. การท่องเที่ยวแบบผสมผสาน เป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่มีผู้จัดการการท่องเที่ยวคัดสรรรูปแบบการท่องเที่ยวที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนำมาจัดรายการเดินทางท่องเที่ยวในระย่นานตั้งแต่ 2-7 วัน หรือมากกว่านั้น เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเกษตร (Eco-agro tourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและผจญภัย (Eco-adventure travel) การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยาและประวัติศาสตร์ (Geo-historical tourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวแบบมีกิจกรรมการท่องเที่ยว (Tourism activities) ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ นั้น นักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเป็นพิเศษในการท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวเดินป่าชมและศึกษาพรรณไม้ สมุนไพร การดูนกดูแมลง การพายเรือ ฝึกช้าง การเล่นเรือใบ การเล่นบอลลูก การล่องแก่งล่องเรือยาง การเล่นเจ็ตสกีและสกีน้ำ การแสดงศิลปวัฒนธรรม ชาติต่างๆ การนวดแผนไทย การเรียนและฝึกสมาธิ

ผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว

ศูนย์เพื่อการวางแผนการท่องเที่ยวและการแก้ไขปัญหาความยากจนแห่งเอเชีย (2549) ได้กล่าวถึงผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว ดังนี้

ผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ

1. การท่องเที่ยวสร้างการจ้างงานในท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม
2. การท่องเที่ยวกระตุ้นให้อุตสาหกรรมภายในประเทศที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจ อาทิ การโรงแรมและการจัดการด้านที่พักประเภทต่างๆ ภัตตาคารและบริการด้านอาหาร ระบบการขนส่ง ทัศนกรรม และการบริการด้านมัคคุเทศก์ เป็นต้น

3. การท่องเที่ยวเป็นแหล่งที่มาของเงินตราต่างประเทศ ตลอดจนการนำมาซึ่งการลงทุน และเงินสะพัดเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจท้องถิ่น ทรัพยากรต่างๆ และงบประมาณในการลงทุนในระบบ เศรษฐกิจนั้นๆ

4. การท่องเที่ยวสร้างความหลากหลายให้กับระบบเศรษฐกิจของท้องถิ่น โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบท ซึ่งเป็นพื้นที่ที่การจ้างงานภาคเกษตรไม่แน่นอนและเพียงพอ

5. การท่องเที่ยวช่วยเพิ่มรายได้จากการเก็บภาษีที่ได้รับจากนักท่องเที่ยว ในกรณีที่มีการ บวกภาษีจากการขายสินค้าและบริการเข้าไปในระบบภาษีของจังหวัดหรือการบริหารส่วนกลาง

6. สร้างโอกาสการจ้างงานในธุรกิจชุมชนสืบเนื่องมาจากการใช้จ่ายใช้สอยและการใช้ บริการด้านต่างๆ ของนักท่องเที่ยวที่หลั่งไหลเข้ามาในชุมชน

7. เพิ่มโอกาสในการทำธุรกิจที่เกี่ยวกับสินค้าและบริการซึ่งยังไม่มีมาก่อนให้กับชุมชน ตลอดจนเป็นการสร้างสินค้าทางการท่องเที่ยวใหม่ๆ

8. การปรับปรุงระบบถนนและโครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน เพื่อสนับสนุนการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว

ผลประโยชน์ด้านสังคม

1. เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่นจากการพัฒนาระบบเศรษฐกิจอย่าง หลากหลายจากการท่องเที่ยว ที่ใช้หลักในการพัฒนาอย่างยั่งยืน

2. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดสิ่งอำนวยความสะดวกด้านนันทนาการและวัฒนธรรม ซึ่งให้ ประโยชน์ทั้งกับคนในท้องถิ่น นักท่องเที่ยวในประเทศและนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ

3. พื้นที่สาธารณะต่างๆ อาจได้รับการพัฒนาและปรับปรุงให้ดีขึ้นโดยผ่านกิจกรรมด้านการ ท่องเที่ยว

4. การท่องเที่ยวช่วยสร้างความภูมิใจให้เกิดขึ้นในท้องถิ่นและสร้างโอกาสในการกระชับ ความสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสารระหว่างคนจากต่างวัฒนธรรม

ผลประโยชน์ด้านวัฒนธรรม

1. การท่องเที่ยวสามารถช่วยหนุนสร้างสำนึกความตระหนักในเรื่องวัฒนธรรมท้องถิ่น แต่ ในขณะเดียวกันก็อาจก่อให้เกิดการบิดเบือนได้

2. การท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ เพื่อนำไปใช้ในการทำนุบำรุงแหล่งโบราณคดี สถานที่ สำคัญทางประวัติศาสตร์และการคงอยู่ของวัฒนธรรม การละเล่น ประเพณี กิจกรรมพื้นบ้านต่างๆ ของชุมชน

3. การท่องเที่ยวช่วยส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมและประสบการณ์ ซึ่งจะ
เป็นประโยชน์ทั้งนักท่องเที่ยวและคนท้องถิ่น และสามารถเอื้อประโยชน์ต่อการฟื้นฟูชนบท
ประเพณีและศิลปหัตถกรรมดั้งเดิม

ผลประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อม

1. การท่องเที่ยวทางธรรมชาติช่วยส่งเสริมให้เกิดการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ต่างๆ ที่อาจมี
ผลตอบแทนน้อยในด้านเกษตรกรรม แต่ช่วยส่งผลให้อาณาบริเวณส่วนใหญ่ยังคงปกคลุมด้วยพืช
พรรณธรรมชาติ

2. สวนสาธารณะ เขตอนุรักษ์ธรรมชาติอาจถูกจัดสรรให้มากขึ้นและระบบนิเวศจะได้รับ
การดูแลส่งเสริมเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ

3. การท่องเที่ยวมีส่วนช่วยในการกระตุ้นการจัดการสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว เช่น มี
ระบบการจัดการขยะ

4. กระตุ้นจิตสำนึกในด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม

3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับองค์ประกอบการท่องเที่ยว

ฮอลโลเวย์ Holloway (อ้างใน ศรัญญา วรากุลวิทย์, 2547) ได้กล่าวว่าอุตสาหกรรม
การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ใหญ่ ดังนั้นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจึงประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ
มากมายในการอำนวยความสะดวกให้เกิดการท่องเที่ยว ได้แก่

1. การคมนาคมขนส่ง

การท่องเที่ยวเกิดจากการที่คนต้องการเดินทางไปสู่สถานที่ซึ่งมีความแตกต่างในด้าน
วัฒนธรรมภูมิอากาศและภูมิประเทศ เพื่อสัมผัสสิ่งแปลกใหม่แตกต่างไปจากประสบการณ์เดิม
ดังนั้นการคมนาคมขนส่งจึงเป็นปัจจัยสำคัญ ในการนำนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวอย่าง
รวดเร็ว สะดวกและปลอดภัย ผู้ที่เดินทางวัดการเดินทางด้วยระยะเวลาในการเดินทาง แม้ระยะทาง
จะไกลก็ตามผู้เดินทางไม่ได้วัดระยะทาง แต่ถ้าการเดินทางนั้นประหยัดเวลา ถึงแม้ระยะทางไกล ผู้
เดินทางก็จะเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ดังนั้นการพัฒนาเส้นทางคมนาคม ระบบการจราจร
และการพัฒนายานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาอุตสาหกรรม
ท่องเที่ยว

การคมนาคมขนส่งมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ เส้นทาง สถานีขนส่ง ยานพาหนะ ราคา ค่า
เดินทาง และระบบการขนส่ง

1.1 เส้นทาง เส้นทางคมนาคมขนส่งมี 2 ประเภทคือ เส้นทางในการคมนาคมตาม
ธรรมชาติ เช่น ทะเล แม่น้ำ และทางอากาศ เส้นทางเหล่านี้แม้จะเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติแต่ก็มีการ

ลงทุนในการจัดการเส้นทางเหล่านี้ให้เกิดความสะดวก รวดเร็วและปลอดภัย และเส้นทางการคมนาคมขนส่งอีกประเภทคือเส้นทางการคมนาคมขนส่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ ถนน รางรถไฟ หรือรถรางประเภทต่างๆ เส้นทางการคมนาคมขนส่งที่มนุษย์สร้างขึ้นจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดการสูงมาก โดยเฉพาะลักษณะภูมิประเทศที่เป็นภูเขาสูง การก่อสร้างจะต้องใช้งบประมาณในการลงทุนจำนวนมาก แต่ผลที่ได้รับจากการก่อสร้างคุ้มค่าและใช้ประโยชน์ได้อย่างมาก

1.2 สถานีขนส่ง สถานีขนส่งเป็นศูนย์รวมและตรวจสอบยานพาหนะในการคมนาคมขนส่ง และใช้ในการปรับเปลี่ยนเส้นทางการคมนาคมขนส่ง ซึ่งประเภทของสถานีก็ขึ้นอยู่กับลักษณะของยานพาหนะดังต่อไปนี้

1.2.1 สนามบิน เป็นชุมทางในการขึ้นลงของเครื่องบินและผู้โดยสาร เป็นสถานที่ปรับเปลี่ยนเส้นทางการเดินทางของผู้โดยสารและนักท่องเที่ยว สนามบินมี 2 ประเภทคือสนามบินนานาชาติและสนามบินท้องถิ่น สนามบินจะมีบริการต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้โดยสาร เช่น ให้ข้อมูลการท่องเที่ยว การจองที่พัก บริการยานพาหนะ ร้านค้า ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึกปลอดภาษี บริการแลกเปลี่ยนเงิน ขนาดการให้บริการจะขึ้นอยู่กับขนาดของสนามบิน

1.2.2 สถานีขนส่ง เป็นชุมทางในการขึ้นลงของรถประจำทางและรถรับจ้างประเภทต่างๆ เป็นสถานที่เปลี่ยนเส้นทางการเดินทางของผู้โดยสารและนักท่องเที่ยว สถานีขนส่งจะมีบริการจองตั๋ว ขายเป็นผู้โดยสาร ร้านอาหารและร้านขายของที่ระลึก ซึ่งขนาดการให้บริการจะขึ้นอยู่กับขนาดของสถานีขนส่ง

1.2.3 สถานีรถไฟ เป็นชุมทางในการขึ้นลงรถไฟ และเปลี่ยนเส้นทางการเดินทางของผู้โดยสารและนักท่องเที่ยว มีลักษณะการให้บริการเช่นเดียวกับสถานีขนส่ง บางแห่งอาจมีการให้บริการรับฝากสัมภาระด้วย

สถานีขนส่งต้องให้บริการที่สะดวก ปลอดภัยและรวดเร็วแก่ผู้โดยสารและนักท่องเที่ยว ซึ่งเครื่องมือในการสื่อสารและให้ความปลอดภัยกับนักท่องเที่ยวจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาสถานีบริการ เช่น ป้ายประกาศอิเล็กทรอนิกส์แจ้งการขึ้นลงของเครื่องบิน รถไฟ หรือรถยนต์ โทรทัศน์ โทรศัพท์สาธารณะ กล้องโทรทัศน์วงจรปิด กระบวนการตรวจเช็คและให้บริการเหล่านี้จะช่วยสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยวและนักเดินทาง

1.3 ยานพาหนะ ทำหน้าที่ในการบรรทุกผู้โดยสารไปยังจุดหมายปลายทาง การเลือกยานพาหนะที่เหมาะสมกับการเส้นทางและรูปแบบการเดินทางจึงเป็นสิ่งสำคัญ ยานพาหนะแต่ละประเภทย่อมตอบสนองต่อความต้องการในการเดินทางที่แตกต่างกันและรูปแบบภูมิประเทศที่ต่างกัน

1.4 ราคาค่าเดินทาง การกำหนดราคาค่าเดินทางเป็นปัจจัยสำคัญในการเดินทางท่องเที่ยว และมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการการคมนาคมขนส่งของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังเป็นตัวกำหนดปริมาณการจราจรบนถนนอีกด้วย รูปแบบการเดินทางที่ประหยัดนักเดินทางและนักท่องเที่ยวก็มักจะสูงขึ้น หรือในสภาวะที่เศรษฐกิจตกต่ำ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางสูงขึ้น นักท่องเที่ยวก็จะลดลง

1.5 ระบบการคมนาคมขนส่ง ประกอบด้วย สถานีขนส่ง เส้นทางและยานพาหนะ ระบบการคมนาคมขนส่งแต่ละประเภทย่อมมีข้อดีและข้อเสียแตกต่างกันไป เช่น รถไฟมีความสะดวกและปลอดภัยค่อนข้างสูง บรรทุกผู้เดินทางได้จำนวนมากแต่มีข้อจำกัดของเส้นทางที่สามารถเดินทางไปได้เฉพาะเส้นทางที่มีรางรถไฟ การเดินทางโดยเครื่องบินมีความสะดวกและรวดเร็ว แต่มีราคาค่อนข้างแพงและสนามบินมักจะอยู่ไกลจากตัวเมืองเนื่องจากเส้นทางที่ต้องใช้พื้นที่มาก การคมนาคมขนส่งทางทะเลสามารถบรรทุกผู้โดยสารได้เป็นจำนวนมาก มีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมแต่ใช้เวลาในการเดินทางค่อนข้างนาน

2. ที่พักแรม

สถานที่พักแรมหมายถึง โรงแรมหรือสถานประกอบการที่นักท่องเที่ยวสามารถใช้เป็นที่พักชั่วคราวและที่พักเหล่านี้เปิดบริการแก่บุคคลทั่วไปเพื่อการค้า นักท่องเที่ยวจะจ่ายค่าใช้จ่ายจำนวน 1 ใน 4 หรือ 1 ใน 5 เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับสถานที่พักแรม ดังนั้นการจัดหาสถานที่พักแรมให้เพียงพอและเหมาะสมแก่นักท่องเที่ยวจึงเป็นสิ่งจำเป็น สถานที่พักแรมมีหลายประเภท ได้แก่ โรงแรม โมเต็ล บ้านพักตากอากาศ บ้านแบ่งพักให้เช่า ที่ตั้งแคมป์ เป็นต้น การให้บริการของสถานที่พักแรมแต่ละประเภทขึ้นอยู่กับความต้องการของนักท่องเที่ยว

การแบ่งประเภทของโรงแรมยังไม่มีข้อตกลงแน่ชัดในธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยว หลักจากในปี ค.ศ.1992 กฎหมายของสหภาพยุโรป นำไปสู่แรงผลักดันในการกำหนดสถานที่พักแรมสำหรับทุกประเภทที่เป็นสมาชิก โดยนำระบบ AA โดยแบ่งตามลักษณะโรงแรม 3 ลักษณะคือ ลักษณะของอาคารและการให้บริการ จำนวนและขนาดอาคาร รวมทั้งการจัดบริการของโรงแรม และการกำหนดคุณภาพ การจัดประเภทของโรงแรมมีเกณฑ์ที่แตกต่างกันออกไป โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ระยะเวลาที่เปิดดำเนินการ เช่น ยี่สิบฤดูกาลเป็นเกณฑ์หรือเปิดตลอดปี
2. วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเป็นตัวกำหนด เช่น ตั้งอยู่ในเมือง บนภูเขา ชายทะเล อยู่ใกล้บ่อน้ำแร่รักษาโรค อยู่ในที่ที่ผู้เดินทางต้องเปลี่ยนพาหนะเพื่อเดินทางต่อ
3. ขนาดหรือจำนวนห้องพัก สมาคมโรงแรมไทยได้กำหนดเกณฑ์สำหรับโรงแรมที่สมัคร

เข้าเป็นสมาชิกของสมาคมโรงแรมคือ ต้องมีห้องพักไม่น้อยกว่า 60 ห้อง มีสระว่ายน้ำ มีเครื่องอำนวยความสะดวก มีเครื่องปรับอากาศ โดยสรุปโรงแรมในประเทศไทย แบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. โรงแรมระดับมาตรฐานสากลที่มีเชื่อมโยงในระบบเครือข่ายในต่างประเทศ
2. โรงแรมระดับมาตรฐานที่ดำเนินการโดยคนไทยหรือมีผู้บริหารชาวต่างประเทศ
3. โรงแรมที่ยังไม่ได้มาตรฐานซึ่งเป็นกลุ่มธุรกิจเล็กๆ กระจายอยู่ในจังหวัดต่างๆ ตาม

แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ

ประเภทของโรงแรมที่พักรับนักท่องเที่ยว

2.1 โรงแรม เป็นธุรกิจที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในการอำนวยความสะดวกเรื่องที่พัก อาหาร เครื่องดื่มและบริการอื่นๆ ตามขนาดของโรงแรมและการบริหารจัดการ เช่น บริการซักรีด บริการเก็บรักษาของมีค่า บริการนำเที่ยว ไนต์คลับ สระว่ายน้ำ ศูนย์ออกกำลังกายและสนามกีฬา บางประเภท ธุรกิจโรงแรมนอกจากให้บริการอำนวยความสะดวกประเภทที่พักแล้ว ในปัจจุบันยังมีการแข่งขันกันค่อนข้างสูง โรงแรมต่างๆ พยายามเสนอบริการต่างๆ เพิ่มให้แก่ลูกค้า เช่น ห้องประชุมสัมมนา ห้องจัดเลี้ยงพิเศษ บริการรับส่งระหว่างโรงแรมและสถานีขนส่ง บริการจองตั๋วเดินทาง ภัตตาคารและคอฟฟี่ชอป ธุรกิจร้านอาหารจำหน่ายของที่ระลึก ธุรกิจบริการนำเที่ยว ไนต์คลับ และคาราโอเกะ การนวดแผนโบราณ และบริการอื่นๆ เช่น สระว่ายน้ำ ห้องเสริมสวย ศูนย์กีฬา

2.2 โรงแรมแบบพิเศษ เป็นสถานที่พักรวมที่มีบริการต่างๆ น้อยกว่าโรงแรมมาตรฐาน มีอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อให้บริการพักผ่อน เช่น โมเต็ล โรงแรมการ์นี ปราสาทหรือวังเก่า โรงแรมเพนซิโอเน่ และโฮมสเตย์ เป็นต้น

2.3 บ้านพักรับรองของหน่วยงานราชการและเอกชน เป็นบ้านพักรับรองที่จัดไว้เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เยี่ยมหน่วยงานอย่างเป็นทางการและนักท่องเที่ยวสามารถเข้าพักได้ เช่น บ้านพักของกรมอุทยาน สัตว์ป่าและพันธุ์พืช บ้านพักรับรองของการไฟฟ้าฝ่ายผลิต บ้านพักเยาวชน ค่ายลูกเสือ บังกะโล ที่ตั้งค่ายพัก อาคารนิเวศ และหอพักนักศึกษาในช่วงปิดภาคเรียน เป็นต้น

3. ร้านอาหารและภัตตาคาร

อาหารและเครื่องดื่มเป็นปัจจัยจำเป็นของนักท่องเที่ยวที่ต้องบริโภคในแต่ละเวลา โดยเฉพาะขณะที่นักท่องเที่ยวกำลังเดินทาง การบริโภคอาหารและเครื่องดื่มของนักท่องเที่ยวอย่างมากกว่าปกติ การตลาดในด้านอาหารและเครื่องดื่ม เป็นสิ่งดึงดูดใจที่สำคัญประการหนึ่ง ที่ทำให้แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เป็นจุดเด่นสามารถดึงดูดให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยว นอกจากนี้นักท่องเที่ยวจะได้ลิ้มรสของอาหารแล้วยังได้สัมผัสถึงวัฒนธรรมความเป็นมาของพื้นที่ที่เดินทางไปท่องเที่ยว

ในปัจจุบันธุรกิจร้านอาหารได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น ธุรกิจดังกล่าวมีแนวโน้มจะเจริญเติบโตอย่างกว้างขวางในอนาคต เนื่องจากปริมาณนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น การเลือกใช้บริการร้านอาหารของนักท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวและปัจจัยแวดล้อมของร้านอาหารดังต่อไปนี้

3.1 สภาพโดยทั่วไปของนักท่องเที่ยว การเลือกรับประทานอาหารของนักท่องเที่ยวจะขึ้นอยู่กับเหตุผลหลายประการเช่น เพศ อายุ อาชีพ ถิ่นพำนักอาศัย ศาสนาและภาระหน้าที่ในการเดินทาง เป็นต้น

3.2 รายได้และระยะเวลาที่อยู่ในประเทศไทย นักท่องเที่ยวมาพักผ่อนอยู่เป็นระยะเวลาสั้นเท่าไร กิจกรรมบริการทางด้านร้านอาหารและภัตตาคารจะเป็นแหล่งรับรายได้มากเท่านั้น ดังนั้นการให้บริการอาหารจำเป็นจะต้องบริการให้ตอบสนองต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมากที่สุด

3.3 ประเภทของร้านอาหารและภัตตาคารที่ใช้บริการ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ ร้านอาหารในโรงแรม ได้แก่ ภัตตาคารและร้านกาแฟ ร้านอาหารนอกโรงแรม ได้แก่ ร้านอาหารไทย ร้านอาหารนานาชาติ ศูนย์อาหาร ร้านบริการอาหารจานด่วน ร้านขนมหวานและไอศกรีม

3.4 ค่าใช้จ่ายในการรับประทานอาหาร ร้านอาหารที่มีค่าใช้จ่ายต่ำจะมีจำนวนผู้ใช้บริการที่ค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับร้านอาหารที่มีราคาสูง

3.5 การให้บริการ สิ่งที่ร้านอาหารและภัตตาคารควรให้บริการแก่นักท่องเที่ยวมากที่สุด คือ ความซื่อสัตย์ในเรื่องของค่าใช้จ่าย ค่าอาหาร บริการที่รวดเร็ว มารยาทของพนักงาน ความยิ้มแย้มแจ่มใสและการสื่อสารกับผู้ใช้บริการ

3.6 การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสถานที่ให้บริการ การประชาสัมพันธ์ที่ดีจะช่วยให้นักท่องเที่ยวทราบถึงสถานที่ให้บริการและเพิ่มความน่าสนใจในการเดินทางไปใช้บริการร้านอาหารและภัตตาคารมากยิ่งขึ้น

4. ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์

ธุรกิจนำเที่ยว (Tour Operator) คือ บุคคลหรือบริษัทที่ซื้อบริการต่างๆ ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว นำมาประกอบกันเป็นผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว และนำผลิตภัณฑ์เหล่านั้นไปจำหน่ายให้แก่ผู้สนใจในลักษณะการท่องเที่ยวเหมาจ่าย ซึ่งจะต้องมีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลดำเนินการซึ่งประกอบด้วย

ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว(Tour Operator) มีหน้าที่คือ ซื้อบริการต่างๆ ที่เกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ การขนส่ง ที่พักแรมและบริการอื่นๆ โดยนำมารวมกันเป็นการท่องเที่ยวเหมาจ่ายและนำไปขายให้แก่นักท่องเที่ยวโดยตรงหรือทางอ้อม ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว

จะทำหน้าที่เป็นคนกลาง ซึ่งโดยทั่วไปจะซื้อสินค้าจำนวนมากและแบ่งขายสินค้านั้นให้แก่ผู้บริโภค ซึ่งในปัจจุบันผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวจะมีหน้าที่หลักๆ คือ จัดรายการนำเที่ยวสำเร็จรูปและส่งไปให้ตัวแทนจำหน่าย หรือขายตรงแก่นักท่องเที่ยว จัดรายการนำเที่ยวตามความต้องการของผู้ซื้อ จัดรายการท่องเที่ยวเป็นรางวัลแก่พนักงานให้แก่บริษัทผู้ซื้อสินค้าและบริการต่างๆ เพื่อเป็นรางวัล วางแผนการประชุมสัมมนาและจัดนิทรรศการทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ และโฆษณาประชาสัมพันธ์การจัดบริการนำเที่ยว

ตัวแทนขายบริการนำเที่ยว (Travel Agent) ทำหน้าที่เป็นตัวกลางระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวและผู้บริโภคหรือนักท่องเที่ยว ตัวแทนขายบริการนำเที่ยวทำหน้าที่ดังนี้

1. จัดจำหน่ายรายการนำเที่ยวของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว
2. จัดรายการท่องเที่ยวตามความต้องการของนักท่องเที่ยว
3. จำหน่ายตั๋วโดยสารของการขนส่งประเภทต่างๆ เช่นเครื่องบิน รถไฟและรถโดยสาร
4. สำรองที่พักแรมทุกประเภทตามความต้องการของลูกค้า
5. จำหน่ายเช็คเดินทางและรับแลกเปลี่ยนเงินตราสกุลต่างๆ
6. ให้บริการทำหนังสือเดินทางแก่นักท่องเที่ยว
7. ขายประกันการเดินทางประเภทต่างๆ
8. จำหน่ายและรับจองตั๋วสำหรับการแสดงละคร การเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ
9. ประสานงานกับการจัดนำเที่ยวประเภทพิเศษตามความต้องการของลูกค้า เช่นทัวร์ดำ

น้ำ และเดินป่า เป็นต้น

10. บริการข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้แก่ แหล่งท่องเที่ยว ที่พักแรม วิธีการเดินทาง และการซื้อสินค้า ฯลฯ

มัลดีฟส์ ตามพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัลดีฟส์ปี พ.ศ. 2551 ได้ให้ความหมายของมัลดีฟส์ว่า ผู้ให้บริการเป็นปกติธุระในการนำนักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่างๆ โดยให้บริการเกี่ยวกับคำแนะนำและความรู้ต่างๆ แก่นักท่องเที่ยว มัลดีฟส์เป็นบุคคลที่สำคัญมากในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวยังต่างถิ่นย่อมต้องการที่ปรึกษาและผู้ดูแลชี้แนะ ให้คำปรึกษาต่างๆ ที่จะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนุกสนานและความประทับใจที่ได้รับในการท่องเที่ยวครั้งหนึ่งๆ ดังนั้นมัลดีฟส์คือบุคคลที่อำนวยความสะดวกต่างๆ ให้นักท่องเที่ยวเกิดความสุขและความประทับใจ มัลดีฟส์ต้องปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สมบูรณ์ตามข้อตกลงระหว่างนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการ และใช้ความสามารถและทักษะในการสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว

มัคคุเทศก์ทุกคนจะต้องได้รับการอนุญาตการเป็นมัคคุเทศก์จากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และต้องติดบัตรในตำแหน่งที่เห็นชัดเจนทุกครั้งปฏิบัติหน้าที่มัคคุเทศก์ มัคคุเทศก์จะต้องมีคุณสมบัติในการใช้ภาษาของตนเองและภาษาต่างชาติในการสื่อสารได้ดี มีความรู้ในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ มีทักษะในการบริหารจัดการนำเที่ยวให้ราบรื่น และมีทักษะในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า มีบุคลิกภาพมั่นคงและแสวงหาความรู้อยู่เสมอ

5. แหล่งท่องเที่ยวหรือทรัพยากรการท่องเที่ยว

ประเทศไทยมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สมบูรณ์กระจายอยู่ในภาคต่างๆ ทั่วประเทศและแต่ละภาคของประเทศมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลายและมีภูมิอากาศเหมาะสมในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้าประเทศไทยได้ตลอดทั้งปี แหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทยถูกจัดให้เป็นสินค้าทางการท่องเที่ยว (Product) โดยทั่วไปจะแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ (Natural Destinations) แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนา ประวัติศาสตร์โบราณคดี (Historical, Archaeological and Religious Destination) และแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและประเพณี (Art, Culture and Traditional Destinations)

5.1 แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงามเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือธรรมชาติสร้างสรรค์ขึ้น ได้แก่ ภูเขา น้ำตก น้ำพุร้อน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อุทยานแห่งชาติ ทะเล หาดทราย ทะเลสาบ เขื่อน เกาะ

5.2 แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนาประวัติศาสตร์โบราณคดี เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นมีความสำคัญในทางประวัติศาสตร์ ศาสนา โบราณคดี ได้แก่ วัด ชุมชนโบราณ พิพิธภัณฑสถาน กำแพงเมือง คูเมือง อนุสาวรีย์ ตัวอย่างเช่น วัดพระศรีรัตนศาสดาราม พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนคร อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ฯลฯ

5.3 แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและประเพณี เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งในลักษณะของพิธี งานประเพณี ความเป็นอยู่ วิถีชีวิต ศูนย์วัฒนธรรม สินค้าพื้นเมือง ไร่ นา สวน พืช ผัก เหมือนแร่ เช่น ตลาดน้ำ งานประเพณีแข่งเรือ

ทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเดินทางของนักท่องเที่ยวซึ่งต้องพบเห็นและเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่างๆ ที่แตกต่างจากบ้านเมืองของตน ดังนั้นความแตกต่างของทรัพยากรการท่องเที่ยวจึงเป็นจุดขายสำคัญ ในการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่จะซื้อบริการนำเที่ยว

6. สินค้าของที่ระลึก

สินค้าที่ระลึกหมายถึง สินค้าที่นักท่องเที่ยวซื้อจากแหล่งท่องเที่ยวที่ไปเยือนและนำกลับไปยังภูมิลำเนาของตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์ในการซื้อสินค้านั้นๆ กัน เช่น มีความประทับใจ

ในแหล่งท่องเที่ยวที่นั่นจึงซื้อสินค้าที่ระลึก หรือเป็นสื่อในการเล่าเรื่องราวของประสบการณ์จากการท่องเที่ยวให้แก่ญาติและเพื่อน หรือฝากให้บุคคลใกล้ชิด เป็นต้น

อีกความหมายหนึ่งของสินค้าที่ระลึกคือ สินค้าหัตถกรรม ซึ่งหมายถึงงานฝีมือที่เกี่ยวข้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยตั้งแต่สมัยโบราณ โดยใช้วัตถุดิบและทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นนำมาผลิต โดยเอาภูมิปัญญาทางด้านศิลปวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงาม สร้างสรรค์เป็นงานหัตถกรรมเพื่อใช้สอยในครัวเรือน สินค้าที่ระลึกประเภทนี้มีคุณค่าสำหรับนักท่องเที่ยวเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะเป็นสินค้าที่เป็นรูปแบบเฉพาะไม่เหมือนท้องถิ่นอื่น การผลิตโดยใช้มือ สินค้าแต่ละชิ้นจะมีลักษณะเฉพาะ เช่น ผ้าบาติก ผ้าไหม เป็นต้น

สินค้าของที่ระลึกเป็นผลิตภัณฑ์ที่สำคัญที่สามารถดึงเงินตราของนักท่องเที่ยวได้จำนวนมาก สินค้าของที่ระลึกเป็นวัตถุดิบของที่นักท่องเที่ยวซื้อหาและนำกลับมาประเทศของตน เพื่อเป็นที่ระลึกหรือเป็นของฝากให้เพื่อนหรือญาติ ลักษณะของสินค้าที่ระลึก ควรเป็นสินค้าที่ผลิตขึ้นในท้องถิ่นและหายากในท้องถิ่นอื่น แต่สามารถซื้อหาได้ในท้องถิ่นนั้นๆ ราคาย่อมเยาและควรใช้วัสดุท้องถิ่นนั้นรวมทั้งแสดงขั้นตอนการผลิต โดยมีรายละเอียดอธิบายส่วนต่างๆ การผลิตสินค้าที่ระลึกอาจเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน หรือเป็นอุตสาหกรรมขนาดย่อมเนื่องจากสินค้าที่ระลึกสามารถนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาในประเทศ

กลยุทธ์ในการจำหน่ายสินค้าที่ระลึกดำเนินการหลายรูปแบบ ได้แก่ การจัดตั้งร้านค้าปลอดภาษี การคืนภาษีให้แก่นักท่องเที่ยว ร้านขายของที่ระลึกอาจเป็นร้านจำหน่ายในแหล่งผลิตหรือร้านค้าของโรงงานผลิต ร้านขายของที่ระลึกในแหล่งท่องเที่ยว โรงแรม และสถานที่ทั่วไปรวมทั้งร้านค้าของศูนย์ศิลปาชีพ

7. ความปลอดภัย

ความปลอดภัย เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวต้องเลือกเดินทางท่องเที่ยวไปในแหล่งท่องเที่ยวที่ปลอดภัยทั้งทางร่างกายและทรัพย์สิน ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวมีหลายประการ เช่น วัฒนธรรมระหว่างชนชาติที่แตกต่างกัน การคิดค่าเช่าแท็กซี่เกินราคาที่เป็นจริง การก่อความรำคาญแก่นักท่องเที่ยวโดยการแย่งกันขายของหรือให้บริการรถรับจ้าง ทรัพย์สินสูญหาย การลักทรัพย์ การฉกชิงวิ่งราว ปัญหาการสื่อสาร ปัญหาต่างๆ เหล่านี้ถ้าได้รับการป้องกันแก้ไขอย่างถูกต้องและรวดเร็ว จะทำให้เกิดภาพพจน์ด้านบวกแก่ประเทศไทย ดังนั้นจึงมีการจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบในเรื่องของความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวโดยตรงคือ กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว

กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการอำนวยความสะดวกและรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวนอกเหนือจากหน่วยงานตำรวจในพื้นที่ ทำให้การแก้ไข

ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวได้ในระดับหนึ่ง เนื่องจากงบประมาณในการบริหารจัดการบุคลากรยังไม่เพียงพอที่จะให้บริการแก่นักท่องเที่ยวทุกพื้นที่ร้อยเปอร์เซ็นต์ อย่างไรก็ตามปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยว สามารถป้องกันและแก้ไขให้ลุล่วงไปได้ แม้ว่าบุคลากรด้านตำรวจท่องเที่ยวจะมีจำนวนจำกัด โดยการร่วมมือกันของประชาชนในพื้นที่ร่วมกับสอดส่องดูแลและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

8. การอำนวยความสะดวกในการเข้าออกเมือง

การให้บริการการเดินทางเข้า-ออกประเทศของนักท่องเที่ยว ณ ท่าอากาศยานสากลมีหลายหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่ให้ความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวให้เกิดความประทับใจในการบริการที่สะดวกและรวดเร็วตั้งแต่นักท่องเที่ยวเดินทางออกจากเครื่องบิน ส่วนการเดินทางออกนอกประเทศเริ่มตั้งแต่การ X-ray สัมภาระ นำสัมภาระขึ้นน้ำหนัก ที่เคาน์เตอร์สายการบินที่นักท่องเที่ยวใช้บริการ รับบัตรโดยสาร รับการตรวจหนังสือเดินทาง รับการตรวจสอบกระเป๋าถือและเดินขึ้นเครื่องบิน ซึ่งจะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวต้องผ่านขั้นตอนจำนวนมาก การจัดอำนวยความสะดวกในการดำเนินการขั้นตอนเหล่านี้อย่างสะดวกรวดเร็วและไม่รู้สึกเสียเวลาจะช่วยให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นที่ประทับใจของนักท่องเที่ยว

ระเบียบและพิธีการศุลกากร เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการควบคุมการนำเข้าและการนำออกสิ่งของ ที่นักท่องเที่ยวนำมาเข้ามาและนำออกไปจากประเทศ ให้ปฏิบัติตามกฎหมายที่ระบุไว้ ทั้งนี้เพื่อป้องกันการเคลื่อนย้ายวัตถุดิบค่าของประเทศออกนอกประเทศหรือการป้องกันการนำสิ่งของบางอย่าง เช่น พืช สัตว์ ฯลฯ เข้ามาจากประเทศอื่นเป็นการแพร่เชื้อโรคบางชนิด ฯลฯ

การแลกเปลี่ยนเงินตรา เป็นกิจกรรมอีกประเภทหนึ่งที่เกี่ยวข้องและจำเป็นกับนักท่องเที่ยวเมื่อนักท่องเที่ยวมีกำหนดการในการเดินทางเข้าในประเทศใด นักท่องเที่ยวต้องศึกษาอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศของตนเองและประเทศจุดหมายปลายทางซึ่งหาข้อมูลอัตราแลกเปลี่ยนได้จาก ธนาคารพาณิชย์ทุกแห่ง หนังสือพิมพ์ และโรงแรมต่างๆ

การควบคุมและแลกเปลี่ยนเงินตรา เป็นกฎหมายพิเศษ ที่ตราขึ้นเพื่อประสงค์จะให้เงินตราต่างประเทศไว้เพื่อเป็นทุนสำรองในการซื้อสินค้าและบริการ ที่ประเทศต้องการเป็นส่วนรวม เพราะประเทศเรายังผลิตสินค้าและบริการเองไม่ได้ทุกอย่าง จำเป็นต้องหาซื้อจากต่างประเทศอยู่มาก ประเทศไทยมีกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตราฉบับล่าสุดคือ พ.ศ. 2497 เป็นการควบคุมการส่งออก การส่งเงินตราออกไปชำระค่าสินค้านำเข้ามา การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตราและกำหนดการนำเข้าและนำออกเงินไทยและเงินต่างประเทศ รวมถึงการนำบัตรเครดิตไปใช้ในต่างประเทศด้วย

9. การจัดบริการอื่น ๆ สำหรับนักท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีการแข่งขันกันอย่างสูงการได้รับส่วนแบ่งการตลาดของนักท่องเที่ยวจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้การพัฒนากองท่องเที่ยวในประเทศบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้นการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการบริการต่างๆ สำหรับนักท่องเที่ยวจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย การบริการเหล่านี้ ได้แก่ การจัดประชุมทั้งในประเทศและการจัดประชุมนานาชาติ การจัดบริการช้อปปิ้งและชาวสาวเกี่ยวกับการท่องเที่ยว การจัดกิจกรรมบันเทิง กิจกรรมเพื่อการพักผ่อนและการโฆษณาเผยแพร่

การจัดประชุมได้กลายเป็นธุรกิจที่สำคัญอย่างหนึ่ง เพราะมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจการเมือง และสังคมเป็นอย่างมาก การประชุมทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ หรือแก้ปัญหาาร่วมกัน การคมนาคมที่สะดวกรวดเร็วทำให้มีการไปประชุมต่างถิ่น ขยายการประชุมจากภายในท้องถิ่น ไปเป็นการประชุมต่างถิ่น และเป็นการประชุมต่างประเทศ ทำให้เกิดธุรกิจการจัดประชุมขึ้น และมีการแข่งขันกันในเรื่องการปรับปรุงสถานที่ โรงแรม สิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้การจัดประชุมตลอดจนการบริการต่างๆ เพื่อให้เกิดการขยายตัวธุรกิจแขนงนี้มากยิ่งขึ้น

การจัดประชุมภายในประเทศเป็นการจัดประชุมของภาครัฐและเอกชน ซึ่งในปัจจุบันนิยมในการจัดประชุมนอกสถานที่ในโรงแรมหรือรีสอร์ท เพราะได้รับความสะดวกสบายในเรื่องการจัดสถานที่และอาหาร ที่โรงแรมต่างๆ มีความพร้อมและความชำนาญในการจัดตามความประสงค์ขององค์กรผู้จัดประชุม

การจัดประชุมนานาชาติ ปัจจุบันประเทศไทยมีโครงสร้างครบวงจร ในการบริหารจัดการประชุมทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ทั้งในกรุงเทพและต่างจังหวัด ชาวต่างประเทศจะได้พักในโรงแรมที่มีมาตรฐานไม่แพ้ประเทศอื่นหรือดีกว่า ห้องประชุมมีความสะดวกสบาย อุปกรณ์ทันสมัย การคมนาคมสะดวกรวดเร็ว บุคลากรมีความรู้และมีประสบการณ์ และประเทศไทยมีสถานที่ท่องเที่ยวมากมายสวยงามกว่าหลาย ๆ ประเทศในภูมิภาคเดียวกัน และมีผู้คนที่มีความชำนาญในธุรกิจคุณสมบัติเหล่านี้ทำให้ประเทศไทยมีความเหมาะสมในการจัดประชุมประเทศต่างๆ ทั่วโลกตื่นตัวในการพัฒนาความพร้อมในการจัดประชุมนานาชาติ ทั้งนี้เพราะผู้เข้าร่วมประชุมเป็นนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ และมีกำลังซื้อสูง อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเรียกนักท่องเที่ยวประเภทนี้ว่า MICE คือ Meeting Incentive Conference and Exhibition เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจทั้งภาคบริการ และภาคการผลิตต่างๆ มากมาย นอกจากนี้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาร่วมประชุมนานาชาติมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนสูงกว่านักท่องเที่ยวระหว่างประเทศทั่วไปประมาณ 2 เท่า

การจัดบริการช้อปปิ้งและชาวสาวเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เป็นการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการท่องเที่ยวให้แก่ผู้สนใจ นำไปพิจารณาเพื่อตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยว หรือเพื่อเป็น

เพื่อนร่วมทางในการเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งอาจผลิตในรูปแบบของเอกสารต่างๆ เช่น จุลสาร ไปสเตอร์ หนังสือ วารสาร และนิตยสาร เป็นต้น หน่วยงานในการผลิตสื่อเหล่านี้คือ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และบริษัทนำเที่ยวต่างๆ

เทิดชาย ช่วยบำรุง (2552) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่เกิดจากการรวมตัวของอุตสาหกรรมอื่นๆ หากจะจัดการท่องเที่ยวให้ยั่งยืนจะต้องจัดองค์ประกอบต่างๆ ให้ยั่งยืนด้วย องค์ประกอบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่

1. **ที่พัก (Accommodation)** หมายถึง สถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้คนเดินทาง หรือนักท่องเที่ยวได้เข้าพัก พร้อมบริการอาหารและเครื่องดื่ม ซึ่งปัจจุบันธุรกิจที่พักได้พัฒนาเรื่อยมา โดยมีรูปแบบและการจัดการต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ลูกค้ามากที่สุด มีการบริหารงานในระบบเครือข่าย ทั้งในรูปแบบของเครือข่ายท้องถิ่นและเครือข่ายระหว่างประเทศมากขึ้น ทั้งนี้การพัฒนาธุรกิจที่พักรูปแบบต่างๆ ยังเป็นแรงผลักดันให้มีการแข่งขันสูงขึ้นทั้งระบบมาตรฐานการบริการที่สูงขึ้น และการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการบริหารจัดการที่เอื้อประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยว ระบบเศรษฐกิจของประเทศชาติและความยั่งยืนของการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น เช่น โรงแรม รีสอร์ท บูติกโฮเทล บังกะโล เกสต์เฮาส์ โฮมสเตย์ เป็นต้น

2. **การคมนาคมขนส่ง (Accessibility)** เป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบที่มีความสำคัญ เนื่องจากมีบทบาทในการเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ทั่วโลกซึ่งการคมนาคมขนส่งในปัจจุบันได้ถูกพัฒนาให้สามารถตอบสนองต่อการเดินทางท่องเที่ยวได้หลายรูปแบบ เช่น ธุรกิจการบิน การเดินเรือและการคมนาคมขนส่งทางรถยนต์ รถโดยสาร รถไฟฟ้า เป็นต้น

3. **สิ่งดึงดูดใจ (Attraction)** หมายถึง ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวได้ เช่น สิ่งดึงดูดใจประเภทแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น ทะเล ภูเขา น้ำตก เกาะ แม่น้ำ หาดทราย เป็นต้น สิ่งดึงดูดใจประเภทวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ได้แก่ ประเพณีสงกรานต์ ลอยกระทง งานแห่เทียนพรรษา เป็นต้น ซึ่งสิ่งดึงดูดใจนี้หมายถึง สิ่งดึงดูดใจที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงหรือมีความโดดเด่นและเป็นที่สนใจกว่าแหล่งอื่นๆ เช่น ทะเลหมอก ทะเลแหวก น้ำพุร้อน เป็นต้น

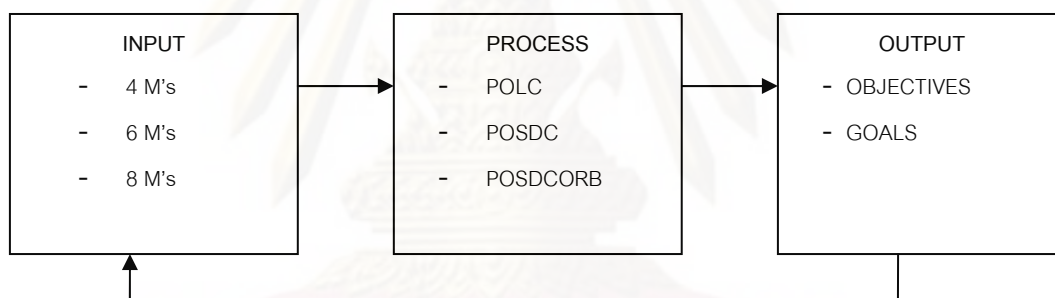
4. **สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity)** หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเพื่อเอื้อประโยชน์แก่นักท่องเที่ยว เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ แผนที่ อินเทอร์เน็ต ศูนย์ให้ข้อมูลทางการท่องเที่ยว ระบบป้องกันความปลอดภัยทางทะเล เป็นต้น

5. **กิจกรรมต่างๆ ด้านการท่องเที่ยว (Activity)** หมายถึง ผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว

ที่ถูกสร้างขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและดึงดูดให้เกิดการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น นอกเหนือจากการไปเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเท่านั้น โดยรูปแบบของกิจกรรมต่างๆ จะแตกต่างกันไปตามประเภทของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ กิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น การเดินป่า การนั่งช้าง การดูนก เป็นต้น กิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเล เช่น การดำน้ำ การตกปลา เป็นต้น

4. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (อ้างใน ธรรมนูญพันธ์ เขจรนนท์, 2547)กล่าวว่า การจัดการ หมายถึง กระบวนการนำทรัพยากรการบริหารมาใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามขั้นตอนการบริหาร คือ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์การ (Organizing) 3) การชี้นำ (Leading) 4) การควบคุม (Controlling) ซึ่งจากความหมายดังกล่าวมีคำสำคัญ 3 คำ คือ กระบวนการ ทรัพยากรการบริหาร และวัตถุประสงค์ ดังแผนภูมิ

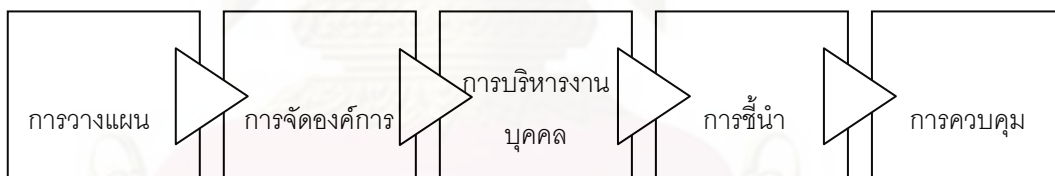
ภาพที่ 2 กระบวนการจัดการ 1

INPUT คือ ทรัพยากรในการบริหาร (Management resources) อันได้แก่ 4 M's ประกอบด้วย คน (Man) เงิน (Money) วัสดุดิบ (Material) และการจัดการ (Management) ถูกนำเข้าไปในระบบเพื่อประมวลผลหรือแปรรูป ต่อมาเมื่อเศรษฐกิจของสังคมโลกพัฒนาและก้าวหน้าไปพร้อมกับอุตสาหกรรมการผลิตและบริการที่เติบโตและพัฒนาไปอย่างรวดเร็วทำให้ทรัพยากรเพียง 4 ประการ เริ่มไม่เพียงพอสำหรับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์การ จึงได้เพิ่มอีก 2 M's ได้แก่ เครื่องจักร (Machine) และการตลาด (Market) ในขณะเดียวกันการทำงานที่มองเห็นถึงความสำคัญหรือคุณค่าทางจิตใจของผู้ปฏิบัติงานเริ่มมีมากขึ้น โดยให้ความสำคัญกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคนงานมากขึ้น จึงเพิ่มขวัญและกำลังใจ (Morale) เข้าไปเป็น 7 M's และเมื่อก้าวเข้าสู่ยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคที่การสื่อสารสามารถทำได้สะดวกและรวดเร็วเป็นระบบเครือข่ายที่ครอบคลุมทั่วโลก จึงมีการเพิ่มข้อมูลข่าวสาร (Message) เนื่องจากการได้รับรู้ข้อมูล

ข่าวสารจะทำให้องค์กรมีความได้เปรียบในการแข่งขันมากยิ่งขึ้น รวมเป็น 8 M's ซึ่งทรัพยากรเหล่านี้จะเพิ่มขึ้นไปเรื่อยๆ ไม่สิ้นสุดตราบเท่าที่ระบบอุตสาหกรรมการผลิตการจัดจำหน่ายและบริการยังคงก้าวไปอย่างไม่หยุดยั้ง ซึ่งสำหรับในงานวิจัยชิ้นนี้ จะให้ทรัพยากรในการจัดการจำนวน 4 ชนิด ในการศึกษา ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุดิบ (Material) และการจัดการ (Management)

OUTPUT หมายถึง เป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ขององค์กร ที่ได้ออกมาจากกระบวนการแปรรูปในขั้นตอนที่สอง โดยเป้าหมายขององค์กรสามารถแบ่งออกได้เป็นสองประเภทคือ องค์กรที่มุ่งหวังผลกำไรและองค์กรที่ไม่มุ่งหวังผลกำไร หรืออาจแบ่งเป็น องค์กรที่มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตสินค้า และองค์กรที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการ

ธนชัย ยมจินดา (2552) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการจัดการตามคำจำกัดความของกระบวนการจัดการที่นักวิชาการหลายท่านได้เสนอไว้ พบว่ากระบวนการในการจัดการประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การบริหารงานบุคคล การชี้นำและการควบคุมโดยเมื่อพิจารณากระบวนการต่างๆ ในการจัดการแล้ว ขั้นตอนในการปฏิบัติหน้าที่ตามกระบวนการจัดการ อาจแสดงเป็นภาพได้ ดังนี้

ภาพที่ 3 กระบวนการจัดการ 2 ดัดแปลงมาจาก ธนชัย ยมจินดา:2551

การวางแผน(Planning) เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ และวิธีการต่างๆ เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายนั้น โดยมีลำดับขั้นในการดำเนินการและการจัดสรรทรัพยากร ต้องคำนึงถึงว่าใครจะทำอะไร ที่ไหน อย่างไร และเมื่อใด การวางแผนจะมีเป้าหมายที่สำคัญดังนี้

1.เพื่อกำหนดทิศทางและส่งเสริมการประสานงานภายในองค์กร เป็นการกำหนดทิศทางและขั้นตอนในการทำงานให้แก่บุคลากรในองค์กรนั้นๆ ตั้งแต่ระดับผู้บริหารจนถึงระดับผู้ปฏิบัติการ ให้เป็นไปอย่างมีเอกภาพและมุ่งตรงไปสู่ทิศทางที่องค์กรต้องการ แผนจะช่วยให้พนักงานทราบว่าองค์กรกำลังมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด และมีแนวทางอย่างไรในการปฏิบัติให้ไปจนถึงเป้าหมายนั้น หากไม่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า พนักงานในแต่ละแผนกก็จะไม่

ทราบความต้องการขององค์กร ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดความขัดแย้งกันเองได้ อันจะเป็นอุปสรรคที่ขัดขวางไม่ให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายหลักได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในอนาคต การวางแผนจะช่วยลดความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต การวางแผนจะช่วยให้ผู้จัดการมองไปข้างหน้า วิเคราะห์และคาดการณ์ถึงการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับองค์กรได้ นอกจากนี้การวางแผนยังช่วยกำหนดผลกระทบจากการกระทำเพื่อตอบสนองของความเปลี่ยนแปลงนั้นๆ ด้วย รวมทั้งเตรียมการรับมือที่เหมาะสมทั้งด้านกำลังคน ทรัพยากร และระยะเวลา ซึ่งจะช่วยให้องค์กรสามารถรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม

3. ลดความสูญเสียและการทำงานที่ซ้ำซ้อน การวางแผนจะช่วยลดงานที่ไม่จำเป็นหรือไม่มีประโยชน์ลง การวางแผนการดำเนินการไว้ล่วงหน้าย่อมที่จะกำหนดการดำเนินงานและการใช้ทรัพยากรภายในองค์กรได้ ซึ่งจะควบคุมการสูญเสียและลดการทำงานที่ซ้ำซ้อนลง นอกจากนี้เมื่อเกิดปัญหาหรือความไม่มีประสิทธิภาพขึ้นภายในองค์กร แผนที่กำหนดขึ้นอาจจะช่วยให้ผู้จัดการสามารถตัดสินใจแก้ไขหรือกำจัดข้อบกพร่องได้อย่างง่ายและตรงประเด็น

4. สร้างเกณฑ์และมาตรฐานในการควบคุม การดำเนินงานที่ไม่มีการวางแผนจะทำให้ยากต่อการติดตามและประเมินผลการทำงาน เพราะผู้ปฏิบัติงานจะไม่ทราบว่าควรจะต้องทำอย่างไรให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ แต่ถ้ามีการวางแผนและกำหนดเป้าหมายการทำงานไว้อย่างชัดเจนแล้ว ก็จะช่วยให้ผู้ควบคุมสามารถเปรียบเทียบผลการดำเนินการจริงกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ สามารถแก้ไขเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้

การวางแผนจึงเป็นงานสำคัญที่มีอิทธิพลต่อปัจจุบันและอนาคตขององค์กร โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งต้องดำเนินการด้วยความเข้าใจและรองรับความผันผวนที่อาจเกิดขึ้นได้

การจัดองค์กร (Organizing) คือ การตัดสินใจเลือกวิธีการในการจัดแบ่งกลุ่มกิจกรรมและทรัพยากรต่างๆ ขององค์กรออกเป็นหมวดหมู่อย่างเป็นระเบียบ เพื่อจัดให้การประสานงานระหว่างกลุ่มกิจกรรมหรือกลุ่มบุคคลต่างๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (ตุลา มหาพสุธานนท์:2545) ความจำเป็นในการจัดองค์กรมักมีเมื่อเริ่มต้นในการประกอบธุรกิจ ผู้ประกอบการหรือผู้บริหารจำเป็นต้องคิดและพิจารณาอย่างถี่ถ้วนว่าจะต้องดำเนินการจัดองค์กรในลักษณะใด จะต้องมีงานหรือกิจกรรมใดบ้าง ตำแหน่งหน้าที่ที่งานควรมีที่ประเภท หน่วยงานใดเป็นหน่วยงานหลัก (Line) หน่วยงานใดเป็นหน่วยงานสนับสนุน (Staff)

หน่วยงานหลัก (Line) คือ หน่วยงานที่มีหน้าที่ปฏิบัติงานตามเป้าหมายขององค์การโดยตรง องค์การทั้งภาครัฐและเอกชนไม่สามารถขาดหน่วยงานประเภทนี้ได้ หากขาดไปจะทำให้ องค์การไม่สามารถดำรงตนอยู่ได้หรือไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

หน่วยงานสนับสนุน (Staff) คือ หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการช่วยเหลือ สนับสนุนให้ หน่วยงานหลักสามารถปฏิบัติงานของตนได้อย่างราบรื่นจนบรรลุเป้าหมายขององค์การ หากขาด หน่วยงานเหล่านี้องค์การก็ยังสามารถปฏิบัติงานอยู่ได้เพียงแต่ไม่ราบรื่นเท่าที่ควร องค์การที่ดั่งใหม่ หรือองค์การเล็กๆ อาจไม่จำเป็นต้องมีหน่วยงานสนับสนุน แต่องค์การขนาดใหญ่ที่มีการทำงานเป็น ระบบ มีการจัดโครงสร้างขององค์การที่คงที่แน่นอนส่วนใหญ่มักมีหน่วยงานสนับสนุนอยู่ด้วย เช่น ฝ่ายบริหารทรัพยากรมนุษย์และฝ่ายบัญชี ล้วนเป็นหน่วยงานสนับสนุนในโรงงานอุตสาหกรรม รถยนต์ ธนาคาร ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น

ความสำคัญในการจัดองค์การ

1. เพิ่มประสิทธิผลขององค์การ เหตุผลของการจัดองค์การคือ เพื่อให้มีสถานที่รองรับการ ดำเนินงานและปฏิบัติการกิจต่างๆ ของกลุ่มบุคคล การวัดความสำเร็จขององค์การโดยทั่วไปมักวัด กันด้วยประสิทธิผล (Effectiveness) องค์การที่มีประสิทธิผลย่อมหมายถึงองค์การที่มีการจัดการ องค์การดีตามไปด้วย แต่ก็ยังมีอีกหลายมุมมองที่มองถึงผลสำเร็จขององค์การที่ กำไร(Profit) ความ พึงพอใจ (Satisfaction) หรือผลผลิต (Productivity) เป็นต้นนี้ชี้วัด สตีเยร์และพอร์เทอร์ (Steers and Poter) กล่าวว่าประสิทธิผลขององค์การคือ ความสามารถขององค์การในการได้มาและใช้ ทรัพยากรไปเพื่อบรรลุตามเป้าหมายที่องค์การกำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่ ธงชัย สันติวงษ์ มองว่าประสิทธิผลขององค์การคือ การจัดว่าองค์การทำงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ได้เพียงใด ส่วนประสิทธิภาพคือการจัดจำนวนของทรัพยากรที่ได้ใช้ไปเพื่อที่จะทำงานให้บรรลุผล สำเร็จใช้ไปมาน้อยเพียงใด

เป้าหมายในมุมมองของผู้บริหารและพนักงานมักจะมี ความแตกต่างกัน ผู้บริหารอาจยึดถือ กำไรและผลผลิตเป็นเป้าหมาย ในขณะที่พนักงานอาจยึดเอาที่ความพึงพอใจในงานเป็นเป้าหมาย หลัก จะเห็นได้ว่าเป้าหมายของคนทั้งสองกลุ่มสวนทางกัน รวมทั้งมักก่อให้เกิดความขัดแย้งใน องค์การเสมอ ดังนั้นการจัดองค์การที่ดีจึงต้องสามารถประสานผลประโยชน์ระหว่างเป้าหมายของ องค์การและกลุ่มในองค์การให้สอดคล้องไปด้วยกันได้ การออกแบบขององค์การจึงมีความสำคัญที่จะ ช่วยลดหรือปิดช่องว่างและประสานผลประโยชน์ขององค์การนั้น

2. ความอยู่รอดขององค์การ เมื่อปัจจัยแวดล้อมภายนอกขององค์การมีการเปลี่ยนแปลงไป อย่างรวดเร็วในปัจจุบัน รวมไปถึงองค์การที่มีการตั้งมาอย่างยาวนาน จำเป็นจะต้องมีการจัด

องค์การใหม่ (Reorganization) ให้ทันสมัยเพื่อความอยู่รอดขององค์การ ปัจจุบันปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาความอยู่รอดขององค์การ 7 ประการ คือ การได้มาซึ่งทรัพยากร ประสิทธิภาพ ผลผลิต การประสานงาน การผสมกลมกลืน การยืดอายุและการปรับตัวขององค์การ และความพึงพอใจของผู้อุปถัมภ์ หากการจัดการสามารถตอบสนองปัจจัยพื้นฐานทั้ง 7 ประการนั้นได้ ย่อมทำให้องค์การมีประสิทธิผลเพียงพอที่จะบรรลุเป้าหมายและสามารถปรับตัวเข้ากับสภาวะแวดล้อมต่างๆ ได้อย่างดีเยี่ยม

3. เป็นหลักประกันให้เกิดความมั่นใจว่าผู้ทำงานทุกคนจะได้รับ การจัดแบ่งงานและมอบหมายงานที่เหมาะสมกับความสามารถที่เขาเหล่านั้นมีอยู่ ดังนั้นการจัดองค์การจึงมีความหมายถึงการที่พนักงานได้ทำตามหน้าที่หรือภารกิจที่ตนเองถนัด ได้รับการปฏิบัติจากองค์การในลักษณะที่เท่าเทียมกันทั้งในการควบคุมบังคับบัญชา ภาวะเบียด การจ่ายค่าตอบแทน รางวัลจูงใจ ในการปฏิบัติงาน บรรยากาศในการทำงาน สภาวะแวดล้อมภายในและภายนอกที่เหมาะสม สิ่งเหล่านี้ย่อมนำมาซึ่งความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน ความสมานฉันท์ และการผสมกลมกลืนของบุคคลที่หลากหลายแตกต่างกันในองค์การ

4. การส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์ที่ดีในองค์การ การจัดองค์การจะมีส่วนที่สนับสนุนให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลฝ่ายต่างๆ ในองค์การ การทำงานที่ปราศจากการก้าวก้าวทับซ้อนกันอันเนื่องมาจากความชัดเจนในการแบ่งงานกันทำตามโครงสร้างหน้าที่ขององค์การแบบทางการหรือองค์การแบบรูปนัย การจัดองค์การยังช่วยลดปัญหาในเรื่องการสั่งการที่คลุมเครือหรือกำกวม และการรายงานผลการปฏิบัติการของผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นไปอย่างราบรื่นไม่ติดขัดได้ ถ้าหากมีการจัดองค์การอย่างเหมาะสมตามความจำเป็น ชัดเจนและมีความสอดคล้องกับความจำเป็นของงานที่มีอยู่แล้ว

5. การจัดองค์การที่ดีช่วยให้การบริหารงานในองค์การเป็นไปด้วยความสะดวกและง่าย ไม่ก่อให้เกิดปัญหาทางานคั่งค้าง ณ หน่วยใดหน่วยหนึ่งในการทำงานเพราะขาดคนทำงาน ไม่สิ้นเปลืองเพราะการทำงานซ้ำซ้อน ไม่เกิดการล้งเล็หรือเกี่ยงกันทำงานและช่วยให้การมอบหมายงานสามารถทำได้โดยง่ายอีกด้วย

6. องค์การมีโอกาสเจริญเติบโตดำเนินงานได้โดยไม่ขาดตอนหรือสะดุดอยู่กับที่ เพราะมีการเตรียมการให้องค์การเติบโตขึ้นเป็นลำดับอย่างเหมาะสมทุกครั้งที่มีการขยายงานเสมอ และการมีโครงสร้างขององค์การที่สอดคล้องกับปริมาณงาน ย่อมช่วยให้องค์การสามารถปรับโครงสร้างขององค์การให้เหมาะสมกับภาวะดังกล่าวได้ โดยจะสามารถจัดโครงสร้างใหม่ให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานการณ์หรือสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลา

การบริหารงานบุคคล (Staffing) หรือ Personnel Administration หรือ Personnel Management หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับบุคคลในการทำงานในหน่วยงานหรือองค์การ เพื่อให้บุคคลมาปฏิบัติงานตามที่ต้องการ และให้บุคคลได้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีกระบวนการสำคัญ ดังนี้

1. การกำหนดนโยบาย กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล เพื่อเป็นกรอบในการบริหาร นโยบายจะเริ่มตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล นโยบายในแผนพัฒนาระดับกระทรวง มติคณะรัฐมนตรี ส่นภาคธุรกิจเอกชน เน้นที่นโยบายและระเบียบที่จำเป็นแก่การดำเนินงาน

2. การวางแผนกำลังคน (Man Power Planning) เป็นกระบวนการวางแผนว่าหน่วยงานมีกำลังคนกี่คน แต่ละคนปฏิบัติหน้าที่อย่างไร ความรู้ความสามารถด้านใดบ้าง เพื่อความเหมาะสมกับงาน ซึ่งเริ่มตั้งแต่แผนความต้องการ แผนการให้ได้มาของกำลังคนและแผนการใช้กำลังคน

3. การจัดบุคคลและการสรรหาบุคคลให้ดำรงตำแหน่ง (Placement & Recruitment)

- การสรรหาบุคลากร เป็นกระบวนการที่จะประชาสัมพันธ์หน่วยงานเพื่อให้ได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมสำหรับองค์กรให้มาสมัครเพื่อคัดเลือก (Selection) คนที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมที่สุดเข้าร่วมปฏิบัติงานในองค์กร

- การจัดบุคคล (Placement) หมายถึงการจัดบุคคลที่ผ่านการคัดเลือก ให้ดำรงตำแหน่งหน่วยงานวางแผนไว้แล้ว เพื่อให้บุคคลปฏิบัติหน้าที่เกิดประโยชน์ต่อองค์กรสูงสุด

4. การพัฒนาบุคลากร (Human Resource Development) เป็นกระบวนการเกี่ยวกับการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของบุคลากรที่จะปฏิบัติงานในองค์กร การพัฒนาบุคลากรสามารถพัฒนาโดยองค์เอง หรือให้หน่วยงานอื่นช่วยพัฒนาก็ได้ ทั้งนี้ยึดความรู้ความสามารถที่บุคลากรที่ได้รับ เป็นประโยชน์ต่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพสูงแก่องค์กร

5. การให้เงินเดือนและค่าตอบแทน (Salary or Compensation) ถือเป็นภารกิจสำคัญที่ผู้บริหารเจ้าของกิจการต้องจ่ายให้ข้าราชการหรือลูกจ้าง เพื่อเป็นค่าจ้างชีพ ทดแทนการทำงาน ถือเป็นรางวัลสำหรับการทำงาน การให้ค่าตอบแทน เงินเดือน โดยยึดถือระบบคุณธรรม ดังต่อไปนี้

- หลักความสามารถ Competence ยึดผลงานตามความสามารถให้เหมาะสมกับเงินค่าตอบแทน

- หลักความเสมอภาค Equality ให้โอกาสคนเสมอกันไม่เลือกชั้นวรรณะ

- หลักความมั่นคง Security ถือว่าการเข้าทำงานในองค์กรเป็นอาชีพอาชีพหนึ่ง การ

กำหนดค่าตอบแทนเงินเดือน ให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิต การเข้า ออก จากงาน มีกฎหมาย กฎเกณฑ์รอบรับที่ชัดเจน เป็นธรรม

- ความเป็นกลางทางการเมือง Political neutrality คือ การทำงานไม่เกี่ยวข้องกับ การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง หรือการเปลี่ยนรัฐบาล
- หลักสำคัญในการให้เงินเดือน คือ งานมาก งานยาก รับผิดชอบสูงให้เงินเดือนสูง งานน้อย งานไม่ยาก รับผิดชอบน้อย เงินเดือนน้อย

6. งานทะเบียนประวัติหรือข้อมูลบุคลากร เป็นงานธุรการของบุคคล ข้อมูลการเข้ามาทำงานของบุคลากรตั้งแต่ข้อมูลส่วนตัว การศึกษา การทำงาน การเลื่อนตำแหน่ง การพัฒนา ศึกษาอบรม เงินเดือน งานข้อมูลทะเบียนประวัติมีความสำคัญมาก คนที่ออกจากงานเพื่อไปทำงานหน้าที่ตำแหน่งใหม่หากได้รับคำรับรองหรือหลักฐานการผ่านงานเดิมมาด้วย มักได้รับการพิจารณาว่าเป็นผู้มีประสบการณ์ มีความชำนาญต่างๆ ตามที่หน่วยงานต้องการ

7. งานประเมินผลการปฏิบัติงานหรือการพิจารณาความดีความชอบ การประเมินความดีความชอบของบุคคลเป็นวิธีการสำคัญที่ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ธรรมชาติของคนเมื่อทำงานไปย่อมเกิดความเฉื่อย เมื่อได้รับการประเมินผลเป็นระยะ และได้ขวัญกำลังใจย่อมทำให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

8. งานวินัย และการดำเนินงานทางวินัย เป็นกิจกรรมสำคัญในการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลไม่ให้ทำความผิด แบบแผน ธรรมเนียมปฏิบัติขององค์กร เป็นภารกิจสำคัญของผู้บริหาร ในการสอดส่อง ดูแล และ ความประพฤติ การรักษาวินัยของบุคลากรในองค์กร ให้ดำเนินงานตาม วัตถุประสงค์ เป้าหมายขององค์กรที่วางไว้ ถ้ามีบุคคลละเมิดต้องดำเนินการตามแบบแผนตาม สมควร

9. สวัสดิการ ประโยชน์เกื้อกูล และสิทธิประโยชน์

10. การให้ออกจากราชการ และการรับบำเหน็จบำนาญ ข้าราชการ พนักงานองค์กร เอกชนมีข้อตกลง ข้อกำหนด อายุในการทำงาน เป็นข้อกำหนดข้อตกลงก่อนการทำงาน หรือการจ้างงาน การออกจากงานเป็นบทสุดท้ายของการบริหารงานบุคคล การออกจากงานมี 2 กรณีที่สำคัญ

- ออกตามประสงค์พนักงาน เช่น ลาออก
- ออกเพราะความต้องการของหน่วยงาน เช่น เกษียณอายุ ยุบเลิกตำแหน่ง ออกเพราะทำผิด ซึ่งองค์กรต้องให้ออกตามข้อตกลง

การชี้นำ (Leading) เป็นหน้าที่หนึ่งที่มีความสำคัญในกระบวนการจัดการ คือเป็นการเปลี่ยนวิสัยทัศน์หรือความฝันให้เป็นการกระทำที่ได้ผลลัพธ์ออกมาบรรลุตามเป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรม และผู้ที่มีหน้าที่ในการชี้นำ หรือเปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์ให้เป็นรูปธรรม ก็คือ ผู้นำ (Leader)

ผู้นำ หมายถึง บุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งขึ้น หรือได้รับการยอมรับจากสมาชิกให้เป็นหัวหน้ากลุ่ม โดยจะเป็นศูนย์รวมในการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหา ประสานงาน และดำเนินงานของกลุ่ม ซึ่งมักจะเกิดจากความยินยอมของสมาชิกมากกว่าการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ โดยจะต้องแสดงภาวะผู้นำ (Leadership) ซึ่งจะหมายถึงกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลและใช้อำนาจเหนือบุคคลอื่น หรือผู้ตาม (Follower) เพื่อให้ทำงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายในสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งเราสามารถสรุปลักษณะของภาวะผู้นำได้ 3 ประการคือ

1. ความเป็นผู้นำต้องมีความเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น โดยเฉพาะผู้ตามหรือผู้ใต้บังคับบัญชา ที่จะปฏิบัติตามความต้องการของผู้นำ ดังนั้นถ้าหากปราศจากผู้ตามหรือผู้ใต้บังคับบัญชาแล้ว คุณสมบัติของความเป็นผู้นำในบุคคลใดบุคคลหนึ่งก็จะไม่มีความหมาย

2. กระบวนการของความเป็นผู้นำจะเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ การจัดสรร และใช้อำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างผู้นำและสมาชิกของกลุ่มเพื่อให้เกิดพฤติกรรมตามที่ผู้นำต้องการหรือคาดหวัง

3. ผู้นำสามารถใช้อิทธิพลกับผู้ตามหรือผู้ใต้บังคับบัญชา การมีอำนาจในการสั่งการให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานใดงานหนึ่งโดยเฉพาะ และเนื่องจากอิทธิพลของเขาที่มีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา จะทำให้งานดังกล่าวสามารถดำเนินการถึงเป้าหมายที่ต้องการได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

การควบคุม (Controlling) เป็นกระบวนการที่เป็นระบบในการติดตามผลการทำงาน ตรวจสอบและแก้ไข เพื่อให้แน่ใจว่ากิจกรรมต่างๆ ได้บรรลุผลตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ โดยการควบคุมจะช่วยทำให้ผู้บริหารเกิดความมั่นใจว่ากิจกรรมต่างๆ นั้นเป็นไปตามแผนงาน และผู้ควบคุมสามารถแก้ไขข้อผิดพลาดหรือความเบี่ยงเบนที่เกิดขึ้นให้ถูกต้องตามที่ต้องการและสอดคล้องกับข้อจำกัดของแต่ละสถานการณ์ ก่อนที่จะกลายเป็นปัญหาที่ซับซ้อนยากต่อการแก้ไข โดยการควบคุมที่ดีจะมีลักษณะสำคัญดังต่อไปนี้

1. ทำให้การวางแผนมีความน่าเชื่อถือ ได้รับการยอมรับ เกิดความชัดเจนและเป็นรูปธรรมในการนำไปปฏิบัติ

2. ช่วยสร้างกรอบแนวคิด เกณฑ์ และมาตรฐานในการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพและก้าวหน้า

3. ช่วยให้ผู้จัดการสามารถติดตาม ตรวจสอบ และแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องและทันเวลา

4. สร้างดุลยภาพ และแสดงความสำคัญของการบรรลุเป้าหมายทั้งระยะสั้นและระยะยาวขององค์การ
5. เป็นแรงกระตุ้นและจูงใจในการปฏิบัติงานของทั้งหน่วยงานและพนักงานที่จะมุ่งไปสู่เป้าหมายรวมที่ทุกคนต้องการ
6. ส่งเสริมการกระจายอำนาจ การให้อำนาจ และการปฏิบัติงานอย่างประชาธิปไตยภายในองค์การ โดยต่างปฏิบัติงานให้ได้ตามคุณภาพและปริมาณที่กำหนด

5.แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมและการประเมินผล

ธนชัย ยมจินดา (2551) การควบคุมจะเป็นหน้าที่ของผู้บริหารเกี่ยวข้องในทุกระดับสายการบังคับบัญชาโดยผู้บริหารระดับต้นจะเกี่ยวข้องกับการควบคุมด้านปฏิบัติการ ผู้บริหารระดับกลางจะควบคุมด้านยุทธวิธีหรือด้านเทคนิค และผู้บริหารระดับสูงจะเกี่ยวข้องกับการควบคุมด้านกลยุทธ์ การควบคุมทั้ง 3 ระดับได้แก่

1. การควบคุมระดับปฏิบัติการ (Operational control) จะเกี่ยวข้องกับผู้บริหารระดับต้นในการควบคุมดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาซึ่งเป็นพนักงานในองค์การ การควบคุมในระดับปฏิบัติการนี้จะสัมพันธ์กับการผลิตและการบริการอันเป็นระดับพื้นฐานที่เป็นสายงานหลักและจำเป็นต่อความอยู่รอดขององค์การ

2. การควบคุมระดับยุทธวิธี (Tactical control) เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในผลิตภัณฑ์ขององค์การทางการตลาด ผู้บริหารระดับกลางจะเป็นผู้รับผิดชอบเฝ้าดูและติดตามความเคลื่อนไหวของคู่แข่ง ผู้ส่งวัตถุดิบ ปฏิกริยาตอบสนองของลูกค้า ต่อผลิตภัณฑ์และรวบรวมข้อมูลย้อนกลับเพื่อประเมินความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจกับผู้อื่น เป็นต้น

3. การควบคุมระดับกลยุทธ์ (Strategic control) เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพของผู้บริหารระดับสูงที่สามารถจัดการปัญหาทางสภาวะแวดล้อมที่เผชิญหน้ากับองค์การอยู่ โดยผู้บริหารระดับสูงมีหน้าที่ในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาวะเศรษฐกิจทั่วไป และพฤติกรรมขององค์การคู่แข่ง ผู้บริหารระดับสูงจะต้องพยายามคาดการณ์สถานการณ์ล่วงหน้าเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมต่างๆ เพื่อจะได้สามารถปรับเปลี่ยนแผนหรือยุทธศาสตร์ขององค์การได้อย่างทันท่วงที

พิมลจรรย์ นามวัฒน์ (2551) กล่าวว่ากระบวนการควบคุมและประเมินผลประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดเกณฑ์และมาตรฐานสำหรับการควบคุม

เกณฑ์ หมายถึง แนวทางหรือหลักการประกอบการพิจารณาผลงานหรือวิธีการปฏิบัติงาน

ซึ่งกำหนดขึ้นอย่างกว้างๆ ทั้งนี้เกณฑ์ต้องให้สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์หรือแผนงานหลักและเอื้อต่อการประสานงานและเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมจะต้องได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ทันสมัยอยู่เสมอ

มาตรฐาน หมายถึง กฎ หรือความคาดหวังที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้เปรียบเทียบผลงานหรือวิธีการปฏิบัติงานซึ่งมีความเฉพาะเจาะจงมากกว่าเกณฑ์ โดยมีลักษณะเป็นรูปธรรมซึ่งต้องกำหนดตัววัดเพื่อการเปรียบเทียบให้เป็นหน่วยเดียวกันด้วย มาตรฐานที่กำหนดขึ้นจะต้องครอบคลุมทุกแง่มุมของผลงานหรือวิธีการปฏิบัติงานนั้นๆ และมีความผิดพลาดคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด

2. วัดผลการปฏิบัติงาน หมายถึง การวัดงานหรือวิธีการทำงานที่เป็นจริง ตามเกณฑ์และมาตรฐานที่กำหนดไว้ ในการวัดการปฏิบัติงานผู้บริหารอาจใช้วิธีการสังเกตด้วยการตรวจเยี่ยม หรือการพิจารณาจากรายงานก็ได้ เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่เป็นเชิงปริมาณและเป็นรูปธรรม

3. การประเมินผลเป็นการพิจารณาคุณค่าของผลงานและความแตกต่างระหว่างผลการปฏิบัติงานกับเกณฑ์และมาตรฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้โดยต้องทำการเปรียบเทียบผลงานกับเกณฑ์มาตรฐานเสียก่อนว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ และความต่างนั้นมีความสำคัญมากน้อยเพียงใด จะก่อให้เกิดความเสียหายหรือไม่มากน้อยเพียงใด โดยตีค่าของความต่างนั้นจากผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นว่าเป็นผลดีหรือผลเสียต่อองค์กรอย่างไร หรือบางกรณีอาจพบว่าไม่มีผลกระทบเลยก็ได้

4. ดำเนินการแก้ไข กรณีที่พิจารณาแล้วพบว่าความแตกต่างที่เกิดขึ้นระหว่างผลงานหรือวิธีการปฏิบัติงานกับเกณฑ์และมาตรฐานจะเป็นผลเสียต่อองค์กร ต้องหาแนวทางแก้ไข โดยอาจแก้ไขวิธีการปฏิบัติงานเพื่อให้ได้ผลงานตามมาตรฐาน หรืออาจแก้ไขแผนงานและวัตถุประสงค์ที่กำหนดให้เพื่อเป็นมาตรฐานสำหรับการดำเนินการแก้ไขต่อไป

6. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค

ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2542) กล่าวว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคสินค้าการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวแต่ละคน มีผลให้พฤติกรรมการเดินทาง พฤติกรรมกรเลือกรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน แบ่งเป็น 2 ปัจจัยใหญ่ๆ คือ

1. ปัจจัยภายใน (Personal Factor/Internal Variables) ได้แก่ ความจำเป็น ความต้องการ และการจูงใจ (Needs, Wants and Motivation) การรับรู้ (Perception) การเรียนรู้ (Learning) บุคลิกภาพ (Personality) รูปแบบการดำรงชีวิต (Life Style) แนวคิดเกี่ยวกับตนเอง (Self Concept) และทัศนคติ (Attitudes)

2. ปัจจัยภายนอก (Interpersonal Factors/ External Variables) ได้แก่วัฒนธรรมและวัฒนธรรมย่อย (Culture and subcultures) ชั้นของสังคม (Social Classes) กลุ่มอ้างอิง (Reference Group) ผู้นำความคิดเห็น (Opinion Leaders) ครอบครัว (The family)

4. ข้อมูลจังหวัดพิษณุโลกและยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดพิษณุโลก

ข้อมูลจังหวัดพิษณุโลก (สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก: ออนไลน์)

จังหวัดพิษณุโลกเป็นจังหวัดอยู่ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 377 กิโลเมตรโดยทางรถยนต์ มีเนื้อที่ 10,815.8 ตารางกิโลเมตร (6,759,909 ไร่) หรือ ร้อยละ 6.37 ของพื้นที่ภาคเหนือ และร้อยละ 2.1 ของพื้นที่ทั้งประเทศ มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ภาพที่ 4 แผนที่จังหวัดพิษณุโลก

ทิศเหนือ

ติดกับอำเภอน้ำปาด อำเภอพิจัย อำเภอบางระกำ จังหวัดอุตรดิตถ์ และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ทิศใต้

ติดกับอำเภอเมือง อำเภอสามง่าม อำเภอวังทรายพูน อำเภอสามโก้ จังหวัดพิจิตร

ทิศตะวันออก

ติดกับอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย อำเภอเขาค้อ อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

ทิศตะวันตก

ติดกับอำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร อำเภอศรีมาศ อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย

ลักษณะภูมิประเทศ

ทางตอนเหนือ และตอนกลางเป็นเขตเทือกเขาสูงและที่ราบสูงโดยมีเขตภูเขาสูงด้านตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งอยู่ในเขตอำเภอวังทอง วัดโบสถ์ เนินมะปราง นครไทยและชาติตระการ พื้นที่ตอนกลางมาทางใต้เป็นที่ราบและตอนใต้เป็นที่ราบลุ่ม โดยเฉพาะบริเวณลุ่มแม่น้ำน่านและแม่น้ำยมซึ่งเป็นแหล่งการเกษตรที่สำคัญที่สุดของจังหวัดพิษณุโลก อยู่ในเขตอำเภอบางระกำ อำเภอเมืองพิษณุโลก อำเภอพรหมพิราม อำเภอเนินมะปราง และบางส่วนของอำเภอวังทอง

ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดพิษณุโลกมีลมมรสุมพัดผ่านจากมหาสมุทรแปซิฟิกและมหาสมุทรอินเดีย และแบ่งฤดูกาลออกได้เป็น 3 ฤดู

ฤดูฝน จะเริ่มประมาณเดือนพฤษภาคม - ตุลาคม ปริมาณน้ำฝน เฉลี่ยประมาณปีละ 1,375 มิลลิเมตร

ฤดูหนาว ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน - มกราคม อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 19 องศาเซลเซียส

ฤดูร้อน ประมาณเดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน อุณหภูมิเฉลี่ยของฤดูร้อน เฉลี่ยประมาณ 32 องศาเซลเซียส

สัญลักษณ์จังหวัดพิษณุโลก

ภาพที่ 5 สัญลักษณ์จังหวัดพิษณุโลก

รูปพระพุทธชินราช ซึ่งเป็นพระพุทธรูปที่มีลักษณะงดงามที่สุดของประเทศไทย สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 1900 ปัจจุบันประดิษฐานอยู่ ณ วิหารวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร ในเมืองพิษณุโลก เป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมือง จึงนำมาเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัด

คำขวัญจังหวัดพิษณุโลก

" พระพุทธชินราชงามเลิศ ถิ่นกำเนิดพระนเรศวร
สองฝั่งน่านล้วนเรือนแพ หวานฉ่ำแท้กล้วยตาก
ถ้ำและน้ำตกหลากตระการตา "

ประวัติศาสตร์จังหวัดพิษณุโลก

หลักฐานการสร้างเมืองพิษณุโลกมีมาแต่พุทธศตวรรษที่ 15 สมัยขอมมีอำนาจปกครองแถบนี้แต่เดิมมีชื่อเรียกว่า “เมืองสองแคว” เนื่องจากเมืองนี้ตั้งอยู่ระหว่างแม่น้ำน่านและแม่น้ำแควน้อยหรือบริเวณที่ตั้งของวัดจุฬามณีในปัจจุบัน เมื่อประมาณปี พ.ศ.1900 สมเด็จพระมหาธรรมราชาลิไทยแห่งกรุงสุโขทัยได้โปรดเกล้าฯ ให้ย้ายเมืองมาตั้งอยู่ ณ ตัวเมืองปัจจุบันโดยมีฐานะเป็นเมืองลูกหลวง

สมัยอยุธยาเมืองพิษณุโลกทวีความสำคัญมากขึ้น เพราะเป็นเมืองกึ่งกลางระหว่างกรุงศรีอยุธยาและอาณาจักรฝ่ายเหนือ สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถทรงปฏิรูปการปกครองและได้เสด็จมาประทับที่เมืองนี้ตั้งแต่ พ.ศ. 2006 จนถึงรัชกาลในปี พ.ศ. 2031 ช่วงนั้นพิษณุโลกเป็นราชธานีแทนกรุงศรีอยุธยาถึง 25 ปี หลังรัชสมัยของพระองค์ พิษณุโลกมีฐานะเป็นเมืองลูกหลวง เป็นหน้าด่านสำคัญที่จะสกัดกั้นกองทัพพม่า เมื่อครั้งพระนเรศวรมหาราชดำรงฐานะพระมหาอุปราชครองเมืองพิษณุโลก ระยะนั้นไทยตกเป็นเมืองขึ้นพม่า สมเด็จพระนเรศวรได้ทรงรวบรวมชายฉกรรจ์ชาวพิษณุโลกกอบกู้อิสรภาพชาติไทยได้

ในสมัยรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ได้ทรงดำริให้รื้อกำแพงเมืองพิษณุโลกเพื่อไม่ให้ข้าศึกใช้เป็นที่ยึดมั่น ครั้นถึงปี พ.ศ. 2473 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้ยกฐานะเมืองพิษณุโลกขึ้นเป็นมณฑลเรียกว่า มณฑลพิษณุโลก ต่อมาเมื่อยกเลิกการปกครองแบบมณฑลแล้ว พิษณุโลกจึงมีฐานะเป็นจังหวัดเรื่อยมาจนปัจจุบัน

แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจในจังหวัดพิษณุโลก (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย: ออนไลน์)

วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ

ชาวบ้านส่วนใหญ่มักเรียกขานกันว่า วัดใหญ่ หรือ วัดพระศรี กันจนติดปาก แม้พระประธานองค์ใหญ่ที่ประดิษฐานในวิหารคือ พระพุทธชินราช ชาวเมืองพิษณุโลกก็นิยมเรียกกันว่า หลวงพ่อใหญ่ ตามไปด้วย วัดใหญ่นับเป็นพระอารามหลวงที่สำคัญของจังหวัด เพราะเป็นศูนย์รวมทางจิตใจของชาวเมืองและชาวไทยทั่วประเทศ ตั้งอยู่ที่ถนนพุทธบูชา ตำบลในเมือง ริมแม่น้ำน่าน

ฝั่งตะวันออก สร้างขึ้นพร้อมกับการสร้างเมืองเมื่อปี พ.ศ. 1900 ภายในวัดมีโบราณสถาน โบราณวัตถุล้ำค่ามากมาย อาทิ

พระพุทธชินราช เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัยขนาดใหญ่ หล่อด้วยทองสัมฤทธิ์ ขนาดหน้าตักกว้าง 5 ศอก 1 คืบ 5 นิ้ว และสูง 7 ศอก ได้รับการกล่าวขานว่าเป็นพระพุทธรูปที่มีพุทธลักษณะงดงามที่สุดในประเทศ เส้นรอบนอกพระวรกายอ่อนช้อย พระขนงโก่ง พระเกตุมาลาเป็นเปลวเพลิง พระหัตถ์มีปลายนิ้วทั้งสี่เสมอกัน ซึ่งเป็นลักษณะพิเศษเรียกว่า ทีฆมุขุติ ชุ่มเรือนแก้วทำด้วยไม้แกะสลักสร้างในสมัยอยุธยา แกะสลักเป็นรูปมกร (ลำตัวคล้ายมังกร มิงวงคล้ายช้าง) อยู่ตรงปลายชุ่ม และตัวหระ (คล้ายจระเข้) อยู่ตรงกลาง และมีเทพอสุราคอยปกป้ององค์พระอยู่ 2 องค์ พระมหาธรรมราชาที่ 1 (พญาลิไท) แห่งกรุงสุโขทัย โปรดให้สร้างขึ้นพร้อมทั้งพระพุทธรูปชินสีห์และพระศรีศาสดา ซึ่งปัจจุบันประดิษฐานอยู่ที่วัดสุทัศนเทพวรารามและวัดบวรนิเวศวิหารตามลำดับ

บานประตูประดับมุก ที่ทางเข้าพระวิหารด้านหน้า สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2299 เป็นฝีมือช่างหลวงสมัยอยุธยาตอนปลาย ในรัชสมัยของสมเด็จพระบรมโกศ ตรงกลางประตูมีสันนอกเลาประดับลวดลายพุ่มข้าวบิณฑ์ สองข้างเป็นลายกนกก้านแย่ง ช่วงกลางอกเลามีรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน เรียกว่า นมอกเลา เป็นรูปบุษบก มีรูปพระอุมาโลมซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของพระพุทธองค์ประดิษฐานบนบัลลังก์อยู่ในบุษบก สองข้างเป็นรูปทูลมลายซึ่งเป็นเครื่องสูงชนิดหนึ่ง เป็นรูปฉัตรสามชั้น ได้ฐานบุษบกมีหนุมานแบกฐานไว้ ส่วนเชิงล่างของอกเลาทำเป็นรูปกุมภภัณฑ์ยื่นถือกระบองท่าสำแดงฤทธิ์ ส่วนลวดลายบานประตูเป็นลายกนกที่มีภาพสัตว์หิมพานต์ เช่น ราชสีห์ คชสีห์ เหมราช ครุฑ กิณรีวา และภาพสัตว์อื่น ๆ และยังมีลาย อีแปะ ด้านละ 9 วงมัตถกหูข้างประกอบช่องไฟระหว่างวงกลมหรือวงกลมเป็นลายกรวยเชิง มีลายประจำยามก้ามปูประดับขอบรอบบานประตู เดิมบานประตูวิหารพระพุทธชินราชทำด้วยไม้สักแกะสลัก เมื่อทำบานประตูประดับมุกเสร็จแล้ว บานประตูเก่าได้นำไปประดับประตูวิหารพระแท่นศิลาอาสน์ จังหวัดอุดรธานี

พระเหลือ พระยาสิทธิราชย์ให้ช่างนำเศษทองสัมฤทธิ์ที่เหลือจากการสร้างพระพุทธชินราช พระพุทธรูปชินสีห์ และพระศรีศาสดา มารวมกันหล่อพระพุทธรูปปางมารวิชัยขนาดเล็ก เรียกว่า พระเหลือ และพระสาวกยืนอีก 2 องค์ ส่วนอิฐที่ก่อเตาสำหรับหลอมทองได้นำมารวมกันบนฐานชุกชีพร้อมกับปลูกต้นมหาโพธิ์ 3 ต้นบนชุกชี เรียกว่า โพธิ์สามเส้า ระหว่างต้นโพธิ์ได้สร้างวิหารน้อยขึ้นหนึ่งหลัง อัญเชิญพระเหลือกับพระสาวกไปประดิษฐาน เรียกว่า วิหารพระเหลือ โดยคนในท้องถิ่นเชื่อว่าหากได้นมัสการ ก็จะเป็นมงคลโดยเฉพาะนักธุรกิจ พ่อค้า และคนที่อยู่ในแวดวงการเงิน เนื่องจากชื่อ "พระเหลือ" มีความหมายพ้องกับ "เหลืออกิน เหลือใช้"

พระอัฐารส เป็นพระพุทธรูปยืนปางห้ามญาติด้านหลังพระวิหาร สูง 18 ศอก สร้างในสมัยเดียวกับพระพุทธชินราชราว พ.ศ. 1811 เดิมประดิษฐานอยู่ในวิหารใหญ่แต่วิหารได้พังไปจนหมด

เหลือเพียงเสาที่ก่อด้วยศิลาแลงขนาดใหญ่ 3-4 ต้น เรียกว่า เนินวิหารเก้าห้อง พระปรางค์ประธาน ศิลปสมัยอยุธยาตอนต้น ฐานย่อเหลี่ยมไม้ยี่สิบ เดิมเป็นเจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์แบบสุโขทัยแท้ ต่อมาถูกแปลงให้เป็นพระปรางค์ในสมัยอยุธยา

วิหารพระเจ้าเข้านิพพาน เป็นโบราณวัตถุสมัยอยุธยา นับว่าเป็นชิ้นสำคัญของวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวิหาร ถือว่าเป็นการจำลองสิ่งเวชเนียสถานของพระพุทธเจ้า คาดว่ามีเพียงแห่งเดียวในประเทศไทย ซึ่งมีลักษณะเป็นหีบบรรจุพระบรมศพ ทำด้วยศิลาดั่งอยู่บนจิตราการ ประดับด้วยลวดลายลงรักปิดร่องกระจกสวยงาม ที่ปลายหีบมีพระบาททั้งสองยื่นออกมา และบริเวณด้านหน้าหรือด้านท้าย หีบพระบรมศพ มีพระมหากัศปะเถระ นั่งนมัสการพระบรมศพ

วัดจุฬามณี

ตั้งอยู่ริมแม่น้ำน่านฝั่งตะวันออก ห่างจากตัวเมืองพิษณุโลกไปทางใต้ตามถนนบรมไตรโลกนารถ ประมาณ 5 กิโลเมตร เป็นโบราณสถานที่มีมาก่อนสมัยสุโขทัย เคยเป็นที่ตั้งของเมืองสองแควเก่า ตามประวัติศาสตร์กล่าวว่า สมเด็จพระบรมไตรโลกนารถทรงสร้างพระวิหารและเสด็จออกผนวชที่วัดนี้ เมื่อ พ.ศ. 2007 เป็นเวลา 8 เดือน 15 วัน โดยมีข้าราชการบริวาร ออกบวชตามเสด็จถึง 2,348 รูป มีโบราณสถานสำคัญคือ ปรางค์แบบขอมขนาดย่อม ฐานกว้าง 11 เมตร ยาว 18 เมตร ก่อด้วยศิลาแลง ด้านหน้าก่อเป็นแบบตรีมุข ตั้งบนฐานสูงชันสามชั้น แต่ละชั้นย่อมุมไม้ยี่สิบ มีปูนปั้นประดับลวดลายตามชั้น ตอนล่างของพระปรางค์แถบหน้ากระดานและบัวหน้ากระดานเป็นลายหงส์เหมือนกับองค์ปรางค์ที่วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดลพบุรี สมัยที่ยังสมบูรณ์อยู่มีกำแพงแก้วล้อมรอบ ใกล้เคียงกันมีมณฑปพระพุทธบาทจำลองซึ่งสมเด็จพระนารายณ์มหาราชได้โปรดให้สร้างขึ้น แผ่นจารึกหน้ามณฑปมีใจความสรุปได้ว่า เมื่อ พ.ศ. 2221 สมเด็จพระนารายณ์มหาราชทรงมีพระบรมราชโองการให้ใช้ผ้าทาบรอยพระพุทธบาท สลักลงบนแผ่นหิน พระราชทานไว้เป็นที่กราบไหว้ของฝูงชน

พระราชวังจันทน์

ตั้งอยู่บริเวณถนนวังจันทน์ ใกล้กับศาลากลางจังหวัดพิษณุโลก ปัจจุบันกรมศิลปากรได้ดำเนินการบูรณะชุดแต่งจนเห็นร่องรอยหลักฐานทางโบราณคดีที่สำคัญ และกำลังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดพิษณุโลก

ในอดีตเมืองพิษณุโลกเป็นเมืองหลวงของราชอาณาจักรไทยมาแล้ว 2 สมัย สมัยสุโขทัย พระมหาธรรมราชาลิไท เสด็จมาประทับที่เมืองพิษณุโลก พ.ศ.1905-1911 สมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถแห่งกรุงศรีอยุธยา ทรงย้ายมาประทับที่เมืองพิษณุโลก พ.ศ.2006-2031 และใช้พระราชวัง

จันทน์เป็นสถานที่ประทับและออกว่าราชการเมืองใน พ.ศ.2318 แผ่นดินสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี อะแซหุ่่นก็ แม่ทัพพม่าได้ยกทัพล้อมเมืองพิษณุโลกเป็นเวลา 4 เดือน กองทัพพม่าได้เผาบ้านเรือน วัดวาอารามน้อยใหญ่จนพินาศ เมืองพิษณุโลกและพระราชวังจันทน์จึงถูกทิ้งร้างตั้งแต่บัดนั้นเป็น ต้นมา

พระราชวังจันทน์มาปรากฏหลักฐานเด่นชัดอีกครั้งเมื่อ 100 ปีที่ผ่านมา เมื่อครั้ง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เสด็จมาที่เมืองพิษณุโลกเพื่อทรงนมัสการ พระพุทธชินราช ทรงมีพระราชหัตถเลขาเกี่ยวกับพระราชวังจันทน์ว่า “มีกำแพงวังสองชั้น กำแพงวัง ชั้นนอกนั้นทรวดโถม เหลือพื้นพื้นดินเล็กน้อย กำแพงวังชั้นในยังเหลือพื้นดินถึง 2 ศอกเศษ ในวังยังมีฐาน ซึ่งเข้าใจว่าเป็นพระที่นั่ง โดยยาว 22 วา กว้าง 7 วา มีกำแพงแก้วล้อมรอบ เหมือนพระที่นั่ง จันทรพิศาล เมืองลพบุรี ฝีมือจะเป็นครั้งกรุงเก่า”

พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านจันทวี (จำลองเอกทวิ-พิมพ์ บูรณเขตต์)

ตั้งอยู่ที่ถนนวิสุทธิกษัตริย์ ในตัวเมืองพิษณุโลก เป็นที่เก็บรวบรวมข้าวของเครื่องใช้พื้นบ้าน ซึ่งเป็นเครื่องมือทำมาหากินของชาวบ้านในอดีต ตั้งแต่ชิ้นเล็กๆ จนถึงชิ้นใหญ่ เช่น เครื่องจักรสาน เครื่องปั้นดินเผา เครื่องใช้ในครัวเรือน เครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ เช่น เครื่องวิดน้ำด้วยมือ เครื่องสีข้าว เครื่องมือดักจับสัตว์ รวมกันแล้วนับหมื่นชิ้น จนได้รับการยอมรับว่าเป็นชุมชนทรัพย์ทาง ประวัติศาสตร์และภูมิปัญญาไทย และได้รับรางวัลยอดเยี่ยมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยประเภท หน่วยงานส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว เมื่อปี 2541

จำลองเอก ดร. ทวี บูรณเขตต์ ผู้ก่อตั้งพิพิธภัณฑ์ เป็นผู้ที่มีฝีมือในทางประติมากรรม และ ได้รับการเชิดชูเกียรติมากมาย ท่านได้รับการยกย่องให้เป็น บุคคลดีเด่นทางวัฒนธรรมสาขาการ ช่างฝีมือ แขนงช่างหล่อ ประจำปี 2526 และได้รับพระราชทานปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต กิตติมศักดิ์จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒและมหาวิทยาลัยศิลปากร รวมทั้งการประกาศเกียรติคุณเป็น “คนดีศรีพิษณุโลก”

อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า

แหล่งที่ในอดีตเคยเป็นสมรภูมิแห่งการต่อสู้ แต่ในปัจจุบันคงใช้แต่ความสงบ ความร่มรื่น ความงดงามแห่งธรรมชาติ ที่แอบแฝงเอกลักษณ์เฉพาะทางธรณีวิทยาให้ผู้เยี่ยมชมเยือนได้สัมผัส และ เรียนรู้ ทั้งธรรมชาติและประวัติศาสตร์ ตั้งอยู่บนรอยต่อของสามจังหวัดคือ พิษณุโลก เพชรบูรณ์ และเลย ครอบคลุมพื้นที่ 191,875 ไร่ ประกาศเป็นอุทยานฯ เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2527 ภูหินร่อง กล้ามียอดเขาสูง 1,617 เมตร มีทิวทัศน์สวยงาม ปกคลุมด้วยป่าเต็งรัง ป่าดิบเขา และป่าสนเขา มี

สนสองใบและสนสามใบขึ้นปะปนกัน และพบกล้วยไม้ดอกไม้ป่าหลายชนิดขึ้นอยู่ตามลานหิน ภูหินร่องกล้าเคยเป็นศูนย์กลางที่ตั้งฐานที่มั่นการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ที่ใหญ่และสำคัญที่สุดของภาคเหนือ ซึ่งเป็นศูนย์กลางแพร่กระจายลัทธิคอมมิวนิสต์ไปสู่เขาค้อ ภูซัด และภูเมี่ยง จนเกิดเป็นปัญหาความมั่นคงทางการเมือง เมื่อเหตุการณ์สงบลงในปลายเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2525 ได้มีการตัดเส้นทางผ่านใจกลางภูหินร่องกล้าและจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติขึ้น จนกลายมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของภาคเหนือตอนล่างในปัจจุบัน แหล่งท่องเที่ยวในเขตอุทยานฯ ได้แก่

พิพิธภัณฑ์ ตั้งอยู่บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยว จัดแสดงนิทรรศการเรื่องราวการใช้ชีวิต และการสู้รบของสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.) รวมทั้งจัดแสดงเครื่องมือเครื่องใช้และอาวุธต่าง ๆ

ทางเดินโลกที่สาม เป็นเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ ผ่านภูมิทัศน์ที่สวยงาม และสถานที่สำคัญของ พคท. ได้แก่ สำนักอำนวยการ เป็นสถานที่ดำเนินการทางการปกครอง พิจารณาลงโทษ ผู้กระทำผิด มีคุก สถานที่ทอผ้าและโรงซ่อมเครื่องจักรกล ที่หลบภัยทางอากาศ เป็นโพรงถ้ำ กว้างขวางจุคนได้กว่า 200 คน ผาซุง เป็นจุดที่คอมมิวนิสต์ซักตุงแดงทุกครั้งที่รบชนะ ลานหินปุ่ม เต็มไปด้วยหินตะปุ่มตะป่ำเป็นบริเวณกว้างดูแปลกตา เกิดจากการสึกกร่อนของหินโดยธรรมชาติ เคยใช้เป็นที่พักฟื้นคนไข้

โรงเรียนการเมือง การทหาร อยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานฯ 6 กิโลเมตร เคยใช้เป็นสถานที่ให้การศึกษาดูตามแนวทางของลัทธิคอมมิวนิสต์ มีบ้านพักฝ่ายพลเรือน ฝ่ายพลอากร และสถานพยาบาล กระจายตัวอยู่ได้ร่มไม้แน่นทึบ ประมาณ 30 หลัง กระจายอยู่ภายใต้ผืนป่ารกทึบ ในบริเวณใกล้เคียงยังมี สุสานทหาร และกักหน้ำน้ำสำหรับสีข้าว

น้ำตกกรมเกล้า-ภราดร ห่างจากโรงเรียนการเมืองประมาณ 600 เมตร มีทางแยกเดินลงน้ำตกกรมเกล้าก่อน จากนั้นเดินลงไปประมาณ 200 เมตร จะเป็นน้ำตกภราดร ที่เกิดจากลำธารเดียวกัน

ลานหินแตก เป็นลานหินกว้างมีรอยแตกคล้ายแผ่นดินแยก ตามซอกหินพบไม้ประเภท มอสส์ ไลเคน เฟิร์น และกล้วยไม้

น้ำตกศรีพัชรินทร์ ได้รับการตั้งชื่อเพื่อเป็นอนุสรณ์ให้กับทหารจากค่ายศรีพัชรินทร์ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นทหารหน่วยแรกที่ขึ้นมาบนภูหินร่องกล้า น้ำตกศรีพัชรินทร์มีความสูงประมาณ 20 เมตร มีแอ่งใหญ่ที่เหมาะสมสำหรับเล่นน้ำ

น้ำตกหมันแดง เป็นน้ำตกที่มีชั้นต่าง ๆ รวม 32 ชั้น เกิดจากห้วยน้ำหมัน ซึ่งมีน้ำตลอดปี อยู่บนเส้นทางสายภูหินร่องกล้า-หล่มเก่า กม. 18 มีทางเดินเท้าเข้าสู่ น้ำตกอีก 3.5 กิโลเมตร

อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง

แหล่งผืนป่าสะวันนาแห่งเดียวของภาคเหนือที่แอบแฝงเสน่ห์แห่งป่าที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์ความแตกต่างแห่งพืชพรรณที่ไม่พบเห็นบ่อยนักในป่าเมืองเหนือ นอกจากนี้ยังเป็นถิ่นอาศัยของสัตว์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และความหลากหลายทางชีวภาพมีพื้นที่ 789,000 ไร่ ในท้องที่จังหวัดพิษณุโลกและเพชรบูรณ์ ประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2518 สภาพภูมิประเทศเป็นภูเขาน้อยใหญ่สลับซับซ้อน เป็นต้นน้ำลำธารหลายสายที่ไหลลงสู่แม่น้ำน่าน ที่ทำการอุทยานฯ ตั้งอยู่ที่ กม. 80 เส้นทางสายพิษณุโลก - หล่มสัก นักท่องเที่ยวสามารถขอข้อมูลเดินทางศึกษาธรรมชาติ รวมทั้งใช้บริการที่พักและกางเต็นท์พักแรมได้ แหล่งท่องเที่ยวในเขตอุทยานฯ ได้แก่ น้ำตกต่างๆ บนเส้นทางสายพิษณุโลก - หล่มสัก เช่น น้ำตกแก่งโสภา น้ำตกวังนกแอ่น ส่วนพื้นที่ทางด้านตะวันออกและตอนกลางของอุทยานฯ ในเขต อ.เขาค้อ จ.เพชรบูรณ์ เป็นบริเวณป่าสนและทุ่งหญ้าสะวันนา ได้แก่ ทุ่งแสลงหลวง ทุ่งพญา ทุ่งโนนสน ซึ่งนักท่องเที่ยวนิยมไปเดินป่าและกางเต็นท์พักแรม สามารถติดต่อได้ที่หน่วยพิทักษ์อุทยานฯ สล.8 (หน่วยฯ หนองแม่นา)

น้ำตกสกุณทยาน

ตั้งอยู่ที่บริเวณ กม. 33 ทางหลวงหมายเลข 12 (พิษณุโลก - หล่มสัก) แยกขวาไปอีก 1 กิโลเมตร เป็นน้ำตกขนาดเล็กในลำธารวังทอง อันมีต้นกำเนิดมาจากลำน้ำเข็ก บริเวณทั่วไปร่มรื่นด้วยพรรณไม้ต่าง ๆ มีป้ายชื่อต้นไม้กำกับไว้ ด้านทิศตะวันตกมีพลับพลา สร้างขึ้นเพื่อรับเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ คราวเสด็จประพาสภาคเหนือ เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2501 ด้านทิศตะวันออกมีศาลาริมน้ำ ใช้เป็นที่ประทับทอดพระเนตรทิวทัศน์สองฝั่งลำน้ำวังทอง ก่อนถึงตัวน้ำตก 500 เมตร มีป้ายบอกทางเลี้ยวขวาไปยังแก่งไทร ซึ่งเป็นแก่งหินคั่นกลางลำน้ำเป็นชั้นๆ เหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ

น้ำตกแก่งซอง

เป็นแหล่งท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง ด้านจังหวัดพิษณุโลก ตั้งอยู่ที่ตำบลแก่งซอง ริมทางหลวงหมายเลข 12 บริเวณ กม.45 เกิดจากลำน้ำเข็กลดระดับทำให้ธารน้ำมีลักษณะเป็นน้ำตก มีขนาดใหญ่กว่าน้ำตกสกุณทยานที่อยู่บนเส้นทางสายเดียวกัน บริเวณน้ำตกแก่งซอง มีบ้านเรือนต่างๆ ตั้งอยู่ริมน้ำตก มีสะพานแขวนเดินชมทิวทัศน์แม่น้ำเข็กและข้ามไป

หมู่บ้านฝั่งตรงข้าม ตามรายทางใกล้กับน้ำตกแก่งซอง มีร้านอาหาร ร้านกาแฟและบริการล้างแก่งน้ำเข็กที่ตื่นตื่นสนุกสนาน ล่องได้เฉพาะช่วงฤดูน้ำหลากประมาณสิงหาคมถึงตุลาคม

ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดพิษณุโลก

วิสัยทัศน์จังหวัดพิษณุโลก “พิษณุโลก: เมืองบริการสีเขียวอินโดจีน” Phitsanulok Indochina's Service City

ยุทธศาสตร์จังหวัด “พัฒนาเพื่อเป็นเมืองบริการที่หลากหลายและมีความปลอดภัย”

ประเด็นยุทธศาสตร์

1. ส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางการบริการด้านการขนส่งสินค้าและผู้โดยสาร
2. ส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ของภาคเหนือตอนล่าง
3. ส่งเสริมการบริการด้านสุขภาพให้เป็นผู้ให้บริการแก่ประชาชนในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง โดยพัฒนามาตรฐานการบริการให้เป็นสากลและให้เป็นจังหวัดที่ประชาชนมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง
4. ส่งเสริมให้ภาครัฐและเอกชนมีการปรับปรุงให้บริการให้มีคุณภาพและอยู่ในระดับมาตรฐานให้ประชาชนและพนักงานมีหัวใจแห่งการบริการ ในฐานะเจ้าของบ้านที่ดี
5. พัฒนาการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรที่เชื่อมโยงการตลาดและการแปรรูป
6. ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการประชุมภายในประเทศและเสริมสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยว กีฬาและวิชาการ
7. ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สะอาดสวยงามเป็นเอกลักษณ์และมีความปลอดภัย
8. ส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน ด้วยการแก้ไขปัญหาความยากจนและสังคมเชิงบูรณาการ

เป้าประสงค์ของจังหวัด

1. เป็นศูนย์กลางการบริการด้านการขนส่งสินค้าและผู้โดยสาร
2. เป็นศูนย์กลางการพัฒนาเทคโนโลยีและการสื่อสาร (ICT) ของภาคเหนือตอนล่าง
3. เป็นศูนย์กลางด้านสุขภาพที่ได้มาตรฐานสากลและเป็นจังหวัดที่ประชาชนมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง เพื่อเสริมสร้างไปสู่ความเป็นประเทศไทยแข็งแรง
4. ภาครัฐและเอกชนมีการบริการที่ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ

5. เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรมีการจัดการผลิตและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ตามความต้องการของตลาด
6. เป็นศูนย์กลางการจัดการประชุมภาคเหนือตอนล่างและระดับประเทศตลอดจนให้บริการด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด
7. เป็นเมืองที่มีความสะอาด สวยงาม ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
8. เป็นเมืองที่ชุมชนมีความเข้มแข็งและยั่งยืนทางเศรษฐกิจและสังคม

การวิเคราะห์ SWOT Analysis จัดทำโดยสำนักงานจังหวัดพิษณุโลก

จุดแข็ง (Strength)

1. ที่ตั้งเหมาะสมเป็นศูนย์กลางการคมนาคมของภาคเหนือตอนล่าง มีโครงข่ายเชื่อมโยงกับทุกภูมิภาคของประเทศ “อินโดจีน”
2. มีศักยภาพด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม
3. มีสถานประกอบธุรกิจการค้าขนาดใหญ่ทั้งค้าส่งและค้าปลีกที่ทันสมัยครบวงจร
4. มีสถาบันอุดมศึกษาในระดับอุดมศึกษาหลายแห่งเพื่อรองรับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
5. เป็นที่ตั้งของส่วนราชการระดับศูนย์ เขต ภาค
6. เป็นที่ตั้งของสถาบันฝีมือแรงงานภาค 9 พิษณุโลก
7. มีระบบชลประทานเพื่อการเกษตรที่สมบูรณ์ของภาคเหนือ
8. มีแหล่งวิชาการด้านการเกษตรที่เอื้อต่อเกษตรกร
9. เป็นศูนย์กลางสินค้าการเกษตร พืชผัก ผลไม้
10. เป็นจังหวัดที่มีการให้บริการและมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (ได้รับรางวัลดีเด่นยอดเยี่ยม (ตำรวจภูธรจังหวัด) เป็นอันดับ 1 ของประเทศไทย ในปี 2545)
11. มีศาสนสถานและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่รวมใจของประชาชนชาวจังหวัดพิษณุโลก คือ พระพุทธชินราช
12. เป็นศูนย์กลางความมั่นคงของประเทศไทยในเชิงยุทธศาสตร์การปกครองการทหาร

จุดอ่อน (Weakness)

1. พื้นที่เกษตรบางที่ เช่น อำเภอบางระกำ อำเภอบางกระทุ่ม มีปัญหาอุทกภัยซ้ำซากเป็นประจำทุกปี
2. ไม่มีศูนย์กลางการขนส่งที่ครบวงจร
3. ไม่มีตลาดกลางสินค้าเกษตรที่เป็นระบบครบวงจร
4. สถานที่ท่องเที่ยวเสื่อมโทรมเนื่องจากขาดการบำรุงรักษาและขาดความสามารถในการ

บริหารจัดการ

5. ขาดข้อมูลด้านความต้องการจัดหากำลังคนของตลาดแรงงาน
6. กระจายรายได้ของประชาชนยังมีน้อย
7. มีปัญหาการจราจรติดขัดในช่วงชั่วโมงเร่งด่วน

โอกาส (Opportunity)

1. คณะรัฐมนตรีมีมติให้เป็นพื้นที่พัฒนา “สี่แยกอินโดจีน”
2. มีข้อตกลงการประชุมระดับรัฐมนตรี 6 ประเทศลุ่มน้ำโขง (Greater Mekong Sub region GMS) เห็นชอบให้มีการพัฒนาพื้นที่แนวเศรษฐกิจเชื่อมโยงตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor)
3. เศรษฐกิจไทยฟื้นตัว ปัจจุบันเศรษฐกิจขยายตัว 6-8%
4. รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ
5. มีความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างสถาบันการศึกษาในจังหวัดกับสถาบันการศึกษาต่างประเทศ
6. รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการค้าระบบ Account trade จะช่วยด้านการตลาดของไทย
7. กรอบนโยบายความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน ประกอบกับการพัฒนาด้านการคมนาคมจะช่วยส่งผลให้สามารถเพิ่มตลาดการค้าได้มากขึ้น
8. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กำหนดให้จังหวัดพิษณุโลกเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งและเป็นฐานการผลิตทางเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปครบวงจร
9. เป็นเมืองคู่หรือเมืองพี่เมืองน้องกับเมืองเจ้อเจียงของสาธารณรัฐประชาชนจีน

ข้อจำกัด (Threat)

1. ต้นทุนที่เป็นปัจจัยการผลิตเพิ่มขึ้น เช่น น้ำมันราคาแพง ค่าขนส่งสินค้าเพิ่มขึ้น
2. ธุรกิจท้องถิ่นถูกคุกคามโดยทุนต่างชาติ
3. กรอบนโยบายความร่วมมือเศรษฐกิจชายแดนระหว่างไทยกับกัมพูชา ลาวและพม่า ที่สนับสนุนให้ประเทศเพื่อนบ้านผลิตสินค้าบางชนิดอาจส่งผลกระทบต่อราคาผลผลิตในประเทศ
4. ข้อกำหนดและมาตรฐานการกีดกันทางการค้าในเรื่องคุณภาพและความปลอดภัยจากสารตกค้าง

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กุลวรา สุวรรณพิมล (2549) ได้ทำการศึกษารูปแบบการฝึกอบรมบุคลากรด้านคุณภาพของการบริการการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม ภูเก็ต พังงาและกระบี่ พบว่าในเบื้องต้นองค์กรภาครัฐและบุคลากรท้องถิ่นต้องการให้มีการระบุแผนพัฒนาฝึกอบรมบุคลากรของแต่ละหน่วยงานให้ชัดเจนและต่อเนื่อง โดยมีความสอดคล้องกันระหว่างองค์กรเพื่อการประสานในระดับปฏิบัติการอย่างราบรื่นและต้องเพิ่มพูนความรู้ของบุคลากรและเจ้าหน้าที่ของภาครัฐอย่างเร่งด่วน เพื่อให้บุคลากรจะได้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งสร้างจิตสำนึกให้กับคนในท้องถิ่นและภาคที่เกี่ยวข้อง

วิรุจ กิจนันทวิวัฒน์ (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่องจุดเริ่มต้นของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของประเทศไทย พบว่า การจะวางแผนให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งระดับนานาชาติ ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ จนถึงระดับท้องถิ่น ต้องร่วมมือกัน ในการพิจารณาถึงการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ใน 4 มิติ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ด้านการเมืองการปกครอง รวมถึงด้านเทคโนโลยี

สุนีย์ เลี้ยวเพ็ญวงศ์ (2549) ได้ศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวหมู่บ้านอนุรักษ์ควายไทย เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของหมู่บ้านอนุรักษ์ควายไทย บ้านโนนอุดม และบ้านโนนสว่าง ตำบลนาหว้า อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว พัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนและจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยว โดยการศึกษาบริบทชุมชน อบรมบุคลากร จัดการท่องเที่ยวทดลองให้นักท่องเที่ยวพักแรมในหมู่บ้าน และสัมภาษณ์ความคิดเห็นของชาวบ้านเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในหมู่บ้านโดยใช้แบบสอบถามที่เตรียมไว้ในประเด็นที่ต้องการคำตอบ และการสอบถามอย่างไม่เป็นทางการ สังเกตพฤติกรรมและความคิดเห็นที่แท้จริงจากบุคลากรหลายๆ กลุ่ม ทั้งประชาชนในพื้นที่ ผู้นำ และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย แล้วนำมาคิดเปอร์เซ็นต์ และนำเสนอในรูปร้อยละและการใช้ข้อมูลเชิงพรรณนาในการนำเสนอข้อมูล ผลการศึกษาพบว่าหมู่บ้านอนุรักษ์ควายไทยมีทรัพยากรการท่องเที่ยววิถีชุมชนชนบทอีสานที่น่าสนใจ ชาวบ้านมีความต้องการจัดการการท่องเที่ยวขึ้นในหมู่บ้าน แต่ยังมีข้อขัดแย้งของกลุ่มผู้นำบางกลุ่มซึ่งเป็นอุปสรรคในการสร้างการมีส่วนร่วมในการรวมกลุ่ม จึงจำเป็นต้องแก้ไขปัญหาคือความขัดแย้งเป็นเรื่องแรกและร่วมกันพัฒนาโครงการต่างๆ ต่อไป

ผดุงเกียรติ โปร่งจิตต์ (2549) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในหน่วยทหาร กรณีค่ายเปรมติณสูลานนท์ อำเภอป่าพอง จังหวัดขอนแก่น เป็นการวิจัย

เชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชายเปรมติณสูลานนท์ให้มีศักยภาพสูงขึ้น ศึกษาโดยการสัมภาษณ์จากตัวอย่างของ 3 กลุ่มคือ ผู้บริหาร/ผู้รับผิดชอบและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวของชายเปรมติณสูลานนท์ บุคคลผู้มีความรู้และประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวและ นักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมชายฯ ผลของการวิจัยพบว่า ชายเปรมติณสูลานนท์มีศักยภาพในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสูง มีพื้นที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เนื่องจากมีพื้นที่และสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ มีโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมที่จะดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว สำหรับด้านการบริหารจัดการ ควรพัฒนาและปรับปรุงองค์กรที่รับผิดชอบให้พร้อมที่จะรองรับงานด้านการท่องเที่ยวในอนาคต ควรพัฒนาบุคลากรที่รับผิดชอบให้มีความรู้ความชำนาญในด้านการบริการจัดแบ่งพื้นที่และจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว และมีการประชาสัมพันธ์ที่กว้างขวาง รวมทั้งการประสานงานสร้างเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เคียง เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวในชายมีจำนวนมากขึ้น

วิรุณสิริ ไจมา(2549) ศึกษาศักยภาพ บทบาทและความต้องการของภาคธุรกิจในพื้นที่จังหวัดเชียงรายในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด เพื่อศึกษาศักยภาพ บทบาท และความต้องการของภาคธุรกิจในพื้นที่จังหวัดเชียงรายในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด พบว่าภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงราย มีศักยภาพด้านการรับข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดในระดับต่ำที่สุด มีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดในระดับปานกลาง ซึ่งประกอบด้วย 1) ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนและการจัดการในระดับสูง 2) ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในระดับปานกลาง และ 3) ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในระดับปานกลาง มีศักยภาพด้านความตระหนักถึง ความสำคัญ ของการท่องเที่ยวและของการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งประกอบด้วย 1) ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวในระดับสูง และ 2) ภาคธุรกิจมีศักยภาพด้านความตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในระดับปานกลาง และภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายมีความต้องการในการวางแผนและพัฒนากลไกการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดในระดับปานกลาง

สมบัติ ประจักษ์สานต์ (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่องแนวทางการจัดการภูมิสถาปัตยกรรมทางการท่องเที่ยวในเขตอีสานใต้ พบว่าความคิดเห็นของเจ้าบ้านที่มีต่อสภาพและการจัดการภูมิสถาปัตยกรรมทางการท่องเที่ยวกรณีศึกษานั้น ย่อมมีความแตกต่างในรายละเอียดแต่สรุปผลในภาพรวมพบว่า เจ้าบ้านยังคงแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างๆ ในระดับนามธรรมเชิงนโยบาย ยังไม่สามารถลงสู่แนวปฏิบัติ เป็นมาตรการควบคุม มาตรการส่งเสริมได้ เช่นเดียวกับความคิดเห็นของผู้มาเยือน

แนวทางการออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมทางการท่องเที่ยว สามารถแยกเป็นมาตรการควบคุม และมาตรการส่งเสริม เช่น การกำหนดขอบเขต กิจกรรม ความสูง ระยะห่าง มุมมอง รูปแบบเอกลักษณ์พื้นถิ่น การใช้วัสดุก่อสร้าง สี สัน พืชพันธุ์ที่ส่งเสริมบรรยากาศ สำหรับข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไปควรเน้นการวิจัยแบบปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดของการพัฒนาการท่องเที่ยวยั่งยืน

งานวิจัยต่างประเทศ

สปาร์คและไทด์เวลล์ Sparks & Tideswell (2003) กล่าวถึงแหล่งข้อมูลที่หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนให้ความสำคัญและเริ่มมีบทบาทมากขึ้นในปัจจุบันนี้ คือ การให้ข้อมูลท่องเที่ยวผ่านทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีข้อได้เปรียบคือ ง่ายต่อการเข้าถึง สะดวกรวดเร็ว มีอิสระในการค้นหาข้อมูล สามารถดำเนินการผ่านทางเว็บไซต์ด้วยบริการออนไลน์ได้ทันที หลังจากค้นหาข้อมูลแล้ว ในมุมมองของนักท่องเที่ยวเองก็เห็นว่า ความสามารถในการจองที่พักและบริการต่างๆ ผ่านทางอินเทอร์เน็ตนั้น นอกจากสะดวกแล้วยังมีอัตราค่าใช้จ่ายที่ต่ำกว่าจองผ่านตัวแทนจำหน่าย

เซมัส บาโลกลู Seyhmus Baloglu (2000) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลด้านการท่องเที่ยวพบว่า แหล่งข้อมูลที่แตกต่างกัน มีผลกระทบต่อการรับรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวต่างกัน ด้วย การบอกต่อ (Word-of-mouth) มีผลต่อการรับรู้ในสิ่งที่จับต้องไม่ได้ นั่นคือประสบการณ์ (Quality of experience) เช่น มีความปลอดภัย มีสาธารณูปโภคครบถ้วน อาหารอร่อย ผู้คนเป็นมิตร เป็นต้น ส่วนแหล่งข้อมูลที่มีผลต่อการรับรู้ในสิ่งที่สัมผัสได้ มี 2 ส่วน ได้แก่ 1) โฆษณาซึ่งมีผลต่อการรับรู้ในคุณค่าและสิ่งแวดล้อมเช่น ค่าเงินไม่สูง ไม่มีมลพิษ สภาพอากาศดี เป็นต้น และ 2) แหล่งข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการท่องเที่ยว เช่น หนังสือพิมพ์ เพลง ภาพยนตร์ ทำให้เกิดการรับรู้ในด้านความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยว เช่นมีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่น่าสนใจ มีธรรมชาติที่สวยงาม เป็นต้น

จินวานยูนและชาร์เฟอร์ Jihwan Yoou and Shafer (1997) ได้สำรวจลักษณะการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวสองกลุ่มคือ นักท่องเที่ยวที่จัดตารางการเดินทางเองและนักท่องเที่ยวที่

ใช้บริการจากบริษัทนำเที่ยวพบว่า ทั้งสองกลุ่มมีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน ผู้ที่ซื้อแพ็คเกจจากบริษัทนำเที่ยวชอบการมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มบุคคลอื่นในสังคม ชอบแสวงหา และท่องเที่ยวโดยมีเป้าหมายอยู่ที่การได้ผ่อนคลาย ส่วนผู้ที่ชอบจัดตารางเองมักจะดำเนินชีวิตสันโดษ และมีความมั่นใจในตนเอง

มิลและมอริสัน Mill และ Morrison (1992) กล่าวว่า นักวิจัยที่ศึกษาด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวส่วนใหญ่พบว่า ลักษณะทางประชากรของนักท่องเที่ยวมีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยว เช่น อายุ รายได้ และระดับการศึกษา อายุ (Age) มีความสัมพันธ์กับชนิดของกิจกรรม เมื่ออายุมากขึ้นมักจะเลือกไปเยี่ยมญาติ/เพื่อน ชมทิวทัศน์รอบตัว ตกปลา แทนกิจกรรมโลดโผนแนวผจญภัยและจำนวนเวลาว่างที่แต่ละคนเหลือสำหรับการพักผ่อนซึ่งจะลดน้อยลงเรื่อยๆ จนกว่าจะถึงวัยที่ถูกแยกครอบครัวไป จึงจะเพิ่มปริมาณมากขึ้นเรื่อยๆ จนถึงวัยหลังเกษียณ รายได้ (Income) เป็นปัจจัยสำคัญที่ยับยั้งความต้องการท่องเที่ยว เนื่องจากรายได้จะถูกแบ่งไปใช้จ่ายสำหรับสิ่งจำเป็นอื่นก่อน เช่น อาหาร ภาษี และเงินสำรอง แล้วจึงนำส่วนที่เหลือมาใช้เพื่อการท่องเที่ยว ถ้ามีรายได้มากก็จะมีเงินสำหรับใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวมากด้วยเช่นกัน ระดับการศึกษา (Education) การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ จะเพิ่มขึ้นตามระดับการศึกษาที่เพิ่มขึ้น ยิ่งมีการศึกษาสูงก็ยิ่งชอบกิจกรรมที่ได้พัฒนาทักษะและการแสดงออก

สวอร์บรูค Swarbrooke (2000) กล่าวถึงองค์ประกอบการท่องเที่ยวว่าประกอบไปด้วย สิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก การขนส่ง และการต้อนรับด้วยไมตรีจิต

คูเปอร์และคณะ Cooper and Others (1994) กล่าวว่า แหล่งท่องเที่ยวเป็นสถานที่ที่สำคัญที่จะสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวซึ่งจะต้องประกอบไปด้วย 4 As คือ

1. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction)
2. การเข้าถึง (Access)
3. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities)
4. บริการเสริมที่คนในท้องถิ่นเป็นผู้จัดหาขึ้นมาเอง (Ancillary Service)

มิดเดิลตัน Middleton (1994) กล่าวว่าองค์ประกอบที่สำคัญที่จะทำให้แหล่งท่องเที่ยวเกิดศักยภาพในด้านการท่องเที่ยว มี 4 ประการคือ

1. ความน่าประทับใจและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเกิดจากธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ โบราณสถานและวัฒนธรรม (Destination Attraction and Environment)
2. อุปสงค์การท่องเที่ยว (Tourism Demand) คือ ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปซื้อสินค้าและบริการ หรือเดินทางไปยังจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวของตน

3. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility of the Destination) ความสะดวกสบายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวถือเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องจัดให้มีปัจจัยพื้นฐานการผลิต เช่น ถนน สนามบิน ทางรถไฟ ท่าเรือหรือยานพาหนะอื่นที่มีความสะดวกรวดเร็วและปลอดภัยและการส่งเสริมดูแลจากรัฐบาลในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกในสิ่งที่กล่าวมา

4. จินตภาพของแหล่งท่องเที่ยว (Images of the Destination) ความประทับใจหรือจิตภาพของแหล่งท่องเที่ยว ทำให้บุคคลเกิดความใฝ่ฝันต้องการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว เพราะมนุษย์มีประสาทสัมผัสแห่งการรับรู้ด้วยตา หูและสมองที่สามารถเห็นภาพ รับฟังและบันทึกความทรงจำได้ เกิดความต้องการท่องเที่ยวและต้องการกลับไปเที่ยวซ้ำหรือบอกต่อไปยังบุคคลอื่น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก” ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Standardized interview) โดยมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การกำหนดและคัดเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย
2. การสร้างเครื่องมือและทดสอบเครื่องมือ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการเก็บแบบสอบถาม วิเคราะห์และประมวลผล
4. นำผลที่ได้จากการเก็บแบบสอบถามมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
5. การวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังจังหวัดพิษณุโลก และกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก ดังต่อไปนี้

1. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังจังหวัดพิษณุโลก โดยใช้สถิติผู้เยี่ยมชมเยือนในปี 2551 จำนวน 532,330 คน โดยใช้สถิติของผู้เยี่ยมชมเยือน เป็นฐานในการคำนวณกลุ่มตัวอย่าง (สำนักพัฒนาการท่องเที่ยว, ออนไลน์)
2. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งประกอบด้วยผู้ประกอบการภาครัฐและเอกชนในจังหวัดพิษณุโลก

กลุ่มตัวอย่าง

1. **นักท่องเที่ยวชาวไทย** สำหรับใช้ในการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ใช้การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง (Sample) เพื่อเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมด 532,330 คน โดยใช้สูตรในการคำนวณขนาดตัวอย่างของยามาเน่ (Yamane, 1973)

เมื่อ	n	=	จำนวนตัวอย่าง
	N	=	จำนวนประชากรทั้งหมด
	e	=	ความคลาดเคลื่อนที่กำหนดว่าจะให้มีระดับนัยสำคัญเป็น 0.05

$$\begin{aligned} \text{แสดงค่าได้ ดังนี้ } n &= \frac{532,330}{1 + 532,330(0.05)^2} \\ &= 399.70 \quad \text{หรือประมาณ 400 คน} \end{aligned}$$

ดังนั้น จึงมีขนาดของกลุ่มตัวอย่างประมาณ 400 คน

2. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก สำหรับใช้ในการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภาคเอกชน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) คัดเลือกจากผู้ที่มีความชำนาญในระดับนโยบาย โดยแบ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางด้านนโยบาย ด้านการสนับสนุนการท่องเที่ยวและนักวิชาการด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งสิ้น 8 หน่วยงาน เป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 8 คน ได้แก่

- ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก (นายปรีชา เรืองจันทร์)
- นายกเทศมนตรีเทศบาลนครพิษณุโลก (นางเปรมฤดี ชามพูนท)
- ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพิษณุโลก (นายมนู อนัตชัยศิริ)
- ประธานหอการค้าจังหวัดพิษณุโลก (นายวิศวะ วิศวะชัยวัฒน์)
- นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก (นายมนิตย์ สีสมสัมบันน์)
- ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไทย (ดร.เทิดชาย ช้วยบำรุง)
- ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานพิษณุโลก (นายนवल สารสอน)
- อาจารย์หัวหน้าสาขาวิชาการท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร (ดร.จารุวรรณ แดงบุปผา)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่มีทั้งส่วนของกาวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้จะประกอบไปด้วย

1. แบบสอบถาม(Questionnaires): **ความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบด้านการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก**

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 : ข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกใช้บริการด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก

ส่วนที่ 3 : ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบด้านการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก

ส่วนที่ 4 : ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก

2. แบบสัมภาษณ์ (Standardized interview): **เกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก**

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 : แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย

- ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกในปัจจุบัน

- ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลกในด้านของบุคลากร งบประมาณ วัสดุ ด้านการจัดการ (การวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ การประสานงาน การควบคุม)

- ความคิดเห็นด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกตามยุทธศาสตร์จังหวัดพิษณุโลก

ส่วนที่ 3 : ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลจังหวัดพิษณุโลก แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้คำแนะนำ และปรับแก้ไขให้ถูกต้องและเหมาะสม

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้ศึกษาจะทำการทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใน 2 ลักษณะคือ 1) การทดสอบ **ความเที่ยงตรง (Validity)** โดยผู้ศึกษาสร้างตัวแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์โดยพิจารณาข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วนำไปปรึกษาและขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

โครงสร้าง เนื้อหาของแบบสอบถามให้คำถาม และเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามมีความชัดเจนและเหมาะสม 2) การทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของเครื่องมือนั้น โดยหาค่าความเที่ยงจากสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970) โดยเมื่อนำแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นจำนวน 30 ชุดไปทำการทดสอบ (Try out) เพื่อหาความเที่ยง โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ในการคำนวณ ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.88 หลังจากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขและนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนด ส่วนแบบสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการทดลองสัมภาษณ์กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. แจกแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงและทดสอบเรียบร้อยแล้วกับกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก โดยใช้สูตรคำนวณของยามาเน่ (Yamane, 1960) ในการสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตามความสะดวก (Convenience Sampling) (วรรณิ์ แกมเกตุ, 2551) ซึ่งจะเก็บข้อมูลจากแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลก ระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ. 2552 – เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2553

2. นำแบบสอบถามที่ได้เก็บข้อมูลแล้ว มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหา หลังจากนั้นนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

3. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามในรูปตารางและความเรียง

4. นำผลที่ได้จากการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม มาใช้เป็นแนวทางสำหรับการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก ในหัวข้อความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของพิษณุโลกในปัจจุบัน การบริหารจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกตามประเด็นยุทธศาสตร์ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวใน 3 ประเด็นหลักคือ ได้แก่ การวางแผน การพัฒนาองค์ประกอบการท่องเที่ยวและการติดตามประเมินผลการพัฒนาการท่องเที่ยว

5. นำข้อมูลทั้งในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์มาสรุปผล และอภิปรายผล นำมาสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก

ลักษณะของแบบสอบถามและการให้คะแนน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Close – ended Question) และแบบมาตราส่วนการประมาณค่าแบบ 4 ระดับ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับคะแนน 4 มีความพร้อมอยู่ในเกณฑ์มากที่สุด

ระดับคะแนน 3 มีความพร้อมอยู่ในเกณฑ์มาก

ระดับคะแนน 2 มีความพร้อมอยู่ในเกณฑ์น้อย

ระดับคะแนน 1 มีความพร้อมอยู่ในเกณฑ์น้อยที่สุด

เมื่อได้คะแนนรวมแล้วนำมาคิดค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งระดับความพร้อมออกเป็น 4 ระดับ โดยให้สูตรการคำนวณขนาดของอัตราภาคชั้น (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2550)

$$C = \frac{R}{k}$$

เมื่อ C = ขนาดของอัตราภาคชั้น

R = พิสัย

k = จำนวนชั้น

แสดงค่าได้ดังนี้

$$C = \frac{(4-1)}{4}$$

$$C = 0.75$$

ดังนั้นความกว้างของอัตราภาคชั้นคือ 0.75

ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	3.25 - 4.00	เป็นหลักเกณฑ์ที่มีความพร้อมมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	2.50 - 3.24	เป็นหลักเกณฑ์ที่มีความพร้อมมาก
คะแนนเฉลี่ย	1.75 - 2.49	เป็นหลักเกณฑ์ที่มีความพร้อมน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.74	เป็นหลักเกณฑ์ที่มีความพร้อมน้อยที่สุด

สถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อทำการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามแล้ว จึงแปลงข้อมูลที่ได้มาให้เป็นรหัส (Coding) จากนั้นทำการลงรหัสแบบสอบถาม บันทึกข้อมูล และนำข้อมูลทั้งหมดมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ดังต่อไปนี้ การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เปรียบเทียบความแตกต่างของสถานภาพส่วนบุคคลด้วยค่า t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่ออธิบายลักษณะของประชากรและความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยว หลังจากนั้นนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในด้านความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก และศึกษาแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก โดยการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในด้านความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก จะทำการศึกษาโดยการเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน และการศึกษาแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก จะทำการศึกษาโดยการสัมภาษณ์จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 8 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางและอธิบายเป็นความเรียง โดยแบ่งผลการนำเสนอออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกบริการด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบด้านการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลกในด้านต่างๆ ได้แก่

- ด้านการคมนาคมขนส่ง
- ด้านร้านอาหาร
- ด้านที่พัก
- ด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์
- ด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว
- ด้านสินค้าของที่ระลึก
- ด้านความปลอดภัย
- ด้านการจัดการอื่นๆ ด้านการท่องเที่ยว

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมขององค์ประกอบด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก ของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ภูมิภาคและรายได้

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก ของผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องทางการท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 8 คน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยนำข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ดังตารางที่ 1-6

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	161	40.25
หญิง	239	59.75
รวม	400	100

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน 161 คน คิดเป็น ร้อยละ 40.25 และเพศหญิงจำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 59.75

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	55	13.75
20 – 40 ปี	273	68.25
41 – 60 ปี	67	16.75
60 ปีขึ้นไป	5	1.25
รวม	400	100

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ มีอายุ 20-40 ปี มีจำนวน 273 คน คิดเป็นร้อยละ 68.25 รองลงมาคือมีอายุ 41-60 ปี มีจำนวน 67 คน คิดเห็นร้อยละ 16.75 ลำดับสุดท้ายมีอายุ 60 ปีขึ้นไปจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.25

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	78	19.50
พนักงานบริษัทเอกชน	53	13.25
ธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของธุรกิจ	66	16.50
นักเรียน/นักศึกษา	200	50.00
อื่นๆ	3	0.75
รวม	400	100

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาเป็นกลุ่มอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจจำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 19.50 ลำดับสุดท้ายคือผู้ที่ประกอบอาชีพอื่นๆ ได้แก่ ผู้ที่เกษียณและแม่บ้าน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.75

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	14	3.50
มัธยมศึกษา	82	20.50
อนุปริญญา	31	7.75
ปริญญาตรี	239	59.75
สูงกว่าปริญญาตรี	34	8.50
รวม	400	100

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 59.75 รองลงมามีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.50 ลำดับสุดท้ายคือผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.50

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภูมิภาค

ภูมิภาค	จำนวน	ร้อยละ
ภาคเหนือ	230	57.50
ภาคกลาง	101	25.25
ภาคตะวันออก	23	5.75
ภาคตะวันตก	17	4.25
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	22	5.50
ภาคใต้	7	1.75
รวม	400	100

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคเหนือ จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 57.50 รองลงมามีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 25.25 ลำดับสุดท้ายคือผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคใต้ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.75

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้

รายได้/เดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	224	56.00
10,000-20,000 บาท	95	23.75
20,001-30,000 บาท	52	13.00
30,000 บาท ขึ้นไป	29	7.25
รวม	400	100

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วงต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 56.00 รองลงมามีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 10,000-20,000 บาท จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 23.75 ลำดับสุดท้ายคือมีรายได้ต่อเดือน 30,000 บาทขึ้นไป จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.25

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกบริการด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก

ผู้วิจัยนำข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างมาแจกแจงความถี่และหาค่าเฉลี่ย ดังตารางที่ 7-13

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรูปแบบการเลือกใช้บริการด้านการคมนาคมขนส่ง

รูปแบบการคมนาคม	จำนวน	ร้อยละ
รถโดยสารประจำทาง/รถสองแถว	280	41.17
รถรางชมเมือง	134	19.70
รถสามล้อ	39	5.73
รถเช่า	81	11.91
รถไฟ	99	14.55
อื่นๆ	47	6.91
รวม	680	100

หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมเลือกใช้บริการรถประจำทาง/รถสองแถวในการเดินทางท่องเที่ยว จำนวน 280 คน คิดเป็นร้อยละ 41.17 รองลงมานิยมเลือกใช้บริการรถรางชมเมือง จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 19.70 ลำดับสุดท้ายนักท่องเที่ยวนิยมเลือกใช้บริการรถสามล้อในการเดินทางท่องเที่ยว จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 5.73

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรูปแบบเลือกใช้บริการด้านร้านอาหาร

ประเภทร้านอาหาร	จำนวน	ร้อยละ
ร้านอาหารทั่วไป	387	50.00
ร้านอาหารเร่แผงลอย	108	13.95
ร้านอาหารในโรงแรม	70	9.04
ศูนย์อาหาร	126	16.28
ร้านอาหารบนแพลอยน้ำ	80	10.34
อื่นๆ	3	0.39
รวม	774	100

หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมเลือกใช้บริการร้านอาหารประเภทร้านอาหารทั่วไป จำนวน 387 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมานิยมเลือกใช้บริการร้านอาหารประเภท ศูนย์อาหาร จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 16.28 ลำดับสุดท้ายนักท่องเที่ยวเลือกประกอบอาหารเอง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.39

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรูปแบบเลือกใช้บริการด้านที่พัก

ที่พัก	จำนวน	ร้อยละ
โรงแรมระดับที่ 1 (ราคาที่พักต่อห้อง/คืน 1,000 บาทขึ้นไป)	21	5.25
โรงแรมระดับที่ 2 (ราคาที่พักต่อห้อง/คืน 700-1,000 บาท)	17	4.25
โรงแรมระดับที่ 3 (ราคาที่พักต่อห้อง/คืน 400-700 บาท)	60	15.00
โรงแรมระดับที่ 4 (ราคาที่พักต่อห้อง/คืน 200-400 บาท)	192	48.00
โรงแรมระดับที่ 5 (ราคาที่พักต่อห้อง/คืน ต่ำกว่า 200 บาท)	39	9.75
บ้านพักรับรองของกรมอุทยาน สัตว์ป่าและพันธุ์พืช/ องค์การ อุตสาหกรรมป่าไม้	10	2.50
รีสอร์ต	28	7.00
เกสเฮาส์	1	0.25
อพาร์ทเมนต์	6	1.50
โฮมสเตย์	1	0.25
อื่นๆ	24	6.00
ผู้ไม่ตอบแบบสอบถาม	1	0.25
รวม	400	100

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่นิยมเลือกใช้บริการที่พักประเภทโรงแรมระดับที่ 4 (ราคาที่พักต่อห้อง/คืน 200-400 บาท) จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 48.00 รองลงมานิยมเลือกใช้บริการที่พักประเภทโรงแรมระดับที่ 3 (ราคาที่พักต่อห้อง/คืน 400-700 บาท) จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 ลำดับสุดท้ายนิยมเลือกใช้บริการที่พักประเภทเกสเฮาส์ และที่พักประเภทโฮมสเตย์ ในจำนวนที่เท่ากันคือ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.25 และมีผู้ไม่ตอบแบบสอบถามในข้อดังกล่าวจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.25

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรูปแบบเลือกใช้บริการนำเที่ยว และมัคคุเทศก์

บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์	จำนวน	ร้อยละ
ใช้บริการ	122	30.50
ไม่ใช้บริการ	278	69.50
รวม	400	100

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามไม่นิยมเลือกใช้บริการด้านการนำเที่ยว และมัคคุเทศก์ จำนวน 278 คน คิดเป็นร้อยละ 69.50 และเลือกใช้บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 30.50

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรูปแบบเลือกใช้บริการแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	324	41.38
แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและประเพณี	182	23.24
แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์	277	35.38
รวม	783	100

หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวประเภทแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ จำนวน 324 คน คิดเป็นร้อยละ 41.38 รองลงมานิยมท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ จำนวน 277 คน คิดเป็นร้อยละ 35.38 ลำดับสุดท้ายนิยมท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและประเพณี จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 23.24

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรูปแบบเลือกซื้อสินค้าของฝากของที่ระลึก

ประเภทสินค้าของฝากของที่ระลึก	จำนวน	ร้อยละ
สินค้าประเภทอาหารแปรรูป	341	56.17
สินค้าประเภทหัตถกรรม	135	22.24
สินค้าประเภทผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร	118	19.43
ไม่ซื้อ	13	2.14
รวม	607	100

หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมเลือกซื้อสินค้าของฝากของที่ระลึกประเภทอาหารแปรรูป จำนวน 341 คน คิดเป็นร้อยละ 56.17 รองลงมานักท่องเที่ยวนิยมเลือกซื้อสินค้าของฝากของที่ระลึกประเภทหัตถกรรม จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 22.24 ลำดับสุดท้ายคือนักท่องเที่ยวไม่เลือกซื้อสินค้าของฝากของที่ระลึกจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 2.14

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรูปแบบเลือกใช้บริการด้านอื่นๆ ของจังหวัดพิษณุโลก

บริการด้านอื่นๆ ของจังหวัดพิษณุโลก	จำนวน	ร้อยละ
ใช้บริการด้านการประชุมสัมมนา	86	19.33
ใช้บริการด้านข้อมูลท่องเที่ยว	181	40.67
ไม่ใช้บริการ	178	40.00
รวม	445	100

หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 13 แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมใช้บริการด้านข้อมูลท่องเที่ยว จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 40.67 มีนักท่องเที่ยวที่ไม่นิยมใช้บริการด้านใดเลยจำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 และมีนักท่องเที่ยวนิยมใช้บริการด้านการประชุมสัมมนาจำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 19.33

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบด้านการท่องเที่ยว จังหวัดพิษณุโลกในด้านต่างๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับ
ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามดังตารางที่ 14-22

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมของ
องค์ประกอบด้านการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลกของผู้ตอบแบบสอบถาม

องค์ประกอบด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด พิษณุโลก	\bar{X}	S.D.	ระดับความพร้อม
ด้านการคมนาคมขนส่ง	3.10	0.56	มาก
ด้านร้านอาหาร	3.09	0.59	มาก
ด้านที่พัก	3.08	0.54	มาก
ด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์	2.74	0.59	มาก
ด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว	3.07	0.56	มาก
ด้านสินค้าของที่ระลึก	3.05	0.63	มาก
ด้านความปลอดภัย	2.94	0.56	มาก
ด้านการจัดบริการอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยว	2.91	0.55	มาก
รวม	3.00	0.33	มาก

จากตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นต่อความพร้อมของ
องค์ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลก มีความพร้อมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีความ
พร้อมระดับมากในด้านการคมนาคมขนส่ง ด้านร้านอาหาร ด้านที่พัก ด้านแหล่งท่องเที่ยวและ
ทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านสินค้าของที่ระลึก ด้านความปลอดภัย ด้านการจัดบริการอื่นๆด้านการ
ท่องเที่ยว และด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบด้านการคมนาคมขนส่ง ของผู้ตอบแบบสอบถามของจังหวัดพิษณุโลก

ด้านการคมนาคม	\bar{X}	S.D.	ระดับความพร้อม
1. ความสะดวกสบายของการคมนาคม	3.26	0.58	มากที่สุด
2. ความหลากหลายของรูปแบบการเดินทาง	3.37	0.60	มากที่สุด
3. ความเพียงพอของยานพาหนะในการเดินทาง	3.09	0.54	มาก
4. ความเหมาะสมของราคาค่าใช้บริการ	2.97	0.50	มาก
5. สิ่งอำนวยความสะดวกในบริเวณสถานีโดยสาร/ สถานีรถไฟ	2.83	0.57	มาก
รวม	3.10	0.56	มาก

ตารางที่ 15 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความพร้อมทางด้านการคมนาคมขนส่งของจังหวัดพิษณุโลกในระดับมากที่สุด ในข้อความสะดวกสบายของการคมนาคม มีค่าเฉลี่ย 3.26 และข้อความหลากหลายของรูปแบบการเดินทางมีค่าเฉลี่ย 3.37

ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความพร้อมทางด้านการคมนาคมขนส่งของจังหวัดพิษณุโลกในระดับมาก ในข้อความเพียงพอของยานพาหนะในการเดินทาง มีค่าเฉลี่ย 3.09 ข้อความเหมาะสมของราคาค่าบริการ ค่าเฉลี่ย 2.97 และข้อสิ่งอำนวยความสะดวกในบริเวณสถานีโดยสาร/สถานีรถไฟ มีค่าเฉลี่ย 2.83

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบด้านร้านอาหาร ของผู้ตอบแบบสอบถามของจังหวัดพิษณุโลก

ด้านร้านอาหาร	\bar{X}	S.D.	ระดับความพร้อม
1. ความหลากหลายของประเภทร้านอาหาร	3.44	0.64	มากที่สุด
2. ความเพียงพอของจำนวนร้านอาหาร	3.26	0.61	มากที่สุด
3. ความปลอดภัยในการใช้บริการร้านอาหาร	2.81	0.58	มาก
4. ความเหมาะสมของราคาอาหาร	2.87	0.54	มาก
รวม	3.10	0.56	มาก

ตารางที่ 16 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความพร้อมทางด้านร้านอาหารของจังหวัดพิษณุโลกในระดับมากที่สุด ในข้อความหลากหลายของประเภทร้านอาหาร มีค่าเฉลี่ย 3.44 และข้อความเพียงพอของจำนวนร้านอาหาร มีค่าเฉลี่ย 3.26

ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความพร้อมทางด้านร้านอาหารของจังหวัดพิษณุโลกในระดับมาก ในข้อความเหมาะสมของราคาอาหาร มีค่าเฉลี่ย 2.87 และข้อความปลอดภัยในการใช้บริการร้านอาหาร มีค่าเฉลี่ย 2.81

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบด้านการที่พัก ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ด้านที่พัก	\bar{X}	S.D.	ระดับความพร้อม
1. ความหลากหลายของประเภทที่พัก	3.25	0.57	มากที่สุด
2. ความเพียงพอของจำนวนห้องพัก	3.24	0.53	มาก
3. ความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกภายในที่พัก	2.95	0.54	มาก
4. ความเหมาะสมของราคาค่าใช้บริการ	2.88	0.53	มาก
รวม	3.08	0.54	มาก

ตารางที่ 17 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความพร้อมทางด้านที่พักของจังหวัดพิษณุโลกในระดับมากที่สุดในเรื่องความหลากหลายของประเภทที่พัก มีค่าเฉลี่ย 3.25

ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความพร้อมทางด้านที่พักของจังหวัดพิษณุโลกในระดับมากในเรื่องความเพียงพอของจำนวนห้องพัก มีค่าเฉลี่ย 3.24 เรื่องความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกภายในที่พักมีค่าเฉลี่ย 2.95 และเรื่องความเหมาะสมของราคาค่าบริการ มีค่าเฉลี่ย 2.88

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์	\bar{X}	S.D.	ระดับความพร้อม
1. ความเพียงพอของจำนวนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์	2.76	0.56	มาก
2. การให้บริการของบุคลากรในธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์	2.78	0.63	มาก
3. ความเหมาะสมของราคาค่าใช้บริการ	2.70	0.59	มาก
รวม	2.74	0.59	มาก

ตารางที่ 18 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความพร้อมทางด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ของจังหวัดพิษณุโลกในระดับมากในทุกด้าน ได้แก่ข้อการให้บริการของบุคลากรในธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ มีค่าเฉลี่ย 2.78 ข้อความเพียงพอของจำนวนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ มีค่าเฉลี่ย 2.76 และข้อความเหมาะสมของราคาค่าใช้บริการ มีค่าเฉลี่ย 2.70

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว	\bar{X}	S.D.	ระดับความพร้อม
1. ความหลากหลายของประเภทแหล่งท่องเที่ยว	3.41	0.63	มากที่สุด
2. ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว	3.33	0.56	มากที่สุด
3. ป้ายสัญลักษณ์การสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยว	2.91	0.59	มาก
4. สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว	2.87	0.53	มาก
5. ความเหมาะสมของราคาค่าบริการ	2.84	0.52	มาก
รวม	3.07	0.56	มาก

ตารางที่ 19 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความพร้อมทางด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกในระดับมากที่สุด ในข้อความหลากหลายของประเภทแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 3.41 และข้อความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 3.33

ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความพร้อมทางด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกในระดับมากในข้อป้ายสัญลักษณ์การสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 2.91 ข้อสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ย 2.87 และข้อความเหมาะสมของราคาค่าบริการ มีค่าเฉลี่ย 2.84

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบด้านสินค้าของที่ระลึก ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ด้านสินค้าของที่ระลึก	\bar{X}	S.D.	ระดับความพร้อม
1. ความหลากหลายของสินค้าของที่ระลึก	3.27	0.69	มากที่สุด
2. ความโดดเด่นของสินค้าที่ระลึก	3.10	0.68	มาก
3. ความเพียงพอของร้านจำหน่ายสินค้าของที่ระลึก	2.96	0.59	มาก
4. ความเหมาะสมของราคาสินค้าของที่ระลึก	2.87	0.56	มาก
รวม	3.05	0.56	มาก

ตารางที่ 20 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความพร้อมทางด้านสินค้าของที่ระลึกของจังหวัดพิษณุโลกในระดับมากที่สุดในเรื่องความหลากหลายของสินค้าของที่ระลึก มีค่าเฉลี่ย 3.27

ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความพร้อมทางด้านสินค้าของที่ระลึกของจังหวัดพิษณุโลกในระดับมากในเรื่องความโดดเด่นของสินค้าที่ระลึก 3.10 เรื่องความเพียงพอของร้านจำหน่ายสินค้าของที่ระลึก มีค่าเฉลี่ย 2.96 เรื่องความเหมาะสมของราคาสินค้าของที่ระลึก 2.87

ตารางที่ 21 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบด้านความปลอดภัย ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ด้านความปลอดภัย	\bar{X}	S.D.	ระดับความพร้อม
1. ความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยวในภาพรวม	3.14	0.53	มาก
2. ความปลอดภัยด้านการคมนาคม	2.91	0.58	มาก
3. จำนวนเจ้าหน้าที่ให้บริการด้านความปลอดภัย	2.88	0.61	มาก
4. ความสะดวกในการใช้บริการ	2.86	0.52	มาก
รวม	2.94	0.56	มาก

ตารางที่ 21 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความพร้อมทางด้านความปลอดภัยของจังหวัดพิษณุโลกในระดับมากในทุกข้อ ได้แก่ข้อความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยวในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 3.14 ข้อความปลอดภัยด้านการคมนาคม มีค่าเฉลี่ย 2.91 ข้อจำนวนเจ้าหน้าที่ให้บริการด้านความปลอดภัย มีค่าเฉลี่ย 2.88 และข้อความสะดวกในการใช้บริการ มีค่าเฉลี่ย 2.86

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบด้านการจัดบริการอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยว ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ด้านการจัดบริการอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยว	\bar{X}	S.D.	ระดับความพร้อม
1. ความสามารถในการให้บริการจัดประชุมทั่วไป	2.99	0.44	มาก
2. ความสามารถในการจัดประชุมในระดับภูมิภาค/ ประเทศ	2.89	0.52	มาก
3. ความสามารถของผู้ให้บริการในการจัดประชุม	2.89	0.58	มาก
4. ความเหมาะสมของราคาในการจัดประชุม	2.86	0.55	มาก
5. การให้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว	2.94	0.58	มาก
6. การประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารด้านการท่องเที่ยว	2.93	0.63	มาก
รวม	2.91	0.55	มาก

ตารางที่ 22 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความพร้อมทางด้านการจัดบริการอื่นๆ ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกในระดับมากในทุกข้อ ได้แก่ ข้อความสามารถในการจัดประชุมทั่วไป มีค่าเฉลี่ย 2.99 ข้อการให้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ย 2.94 ข้อการประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 2.93 ข้อความสามารถในการจัดประชุมในระดับภูมิภาค/ประเทศ มีค่าเฉลี่ย 2.89 ข้อความสามารถของผู้ให้บริการในการจัดประชุม มีค่าเฉลี่ย 2.89 และข้อความเหมาะสมของราคาในการจัดประชุม มีค่าเฉลี่ย 2.86

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก ของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ภูมิภาคและรายได้

ตารางที่ 23 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก ของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ ด้วยค่าที

องค์ประกอบการท่องเที่ยว	เพศชาย (N=161)		เพศหญิง (N= 238)		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการคมนาคมขนส่ง	3.06	0.41	3.12	0.36	-1.53	0.12
2. ด้านร้านอาหาร	3.08	0.46	3.09	0.42	-0.30	0.76
3. ด้านที่พัก	3.04	0.47	3.09	0.38	-1.18	0.23
4. ด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์	2.77	0.53	2.72	0.51	0.89	0.37
5. ด้านแหล่งท่องเที่ยวและ ทรัพยากรการท่องเที่ยว	3.04	0.39	3.08	0.44	-0.91	0.36
6. ด้านสินค้าของที่ระลึก	3.03	0.55	3.06	0.48	-0.49	0.62
7. ด้านความปลอดภัย	2.95	0.48	2.94	0.44	0.03	0.97
8. ด้านการบริหารจัดการอื่นๆ แก่ท่องเที่ยว	2.93	0.45	2.92	0.38	0.23	0.81
รวม	2.99	0.35	3.01	0.32	-0.55	0.58

$p > 0.05$ ($t_{\alpha} = \pm 1.96$)

จากตารางที่ 23 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายและเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวโดยรวมไม่แตกต่างกันและรายด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 24 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อ องค์ประกอบ การท่องเที่ยวด้านการคมนาคมขนส่ง จำแนกตามเพศ ด้วยค่าที่

ด้านการคมนาคมขนส่ง	เพศชาย (N=161)		เพศหญิง (N= 238)		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ความสะดวกสบายของการคมนาคม	3.17	0.63	3.32	0.54	-2.51	0.01*
2. ความหลากหลายของรูปแบบการ เดินทาง	3.29	0.65	3.42	0.56	-2.11	0.03*
3. ความเพียงพอของยานพาหนะ ในการเดินทาง	3.06	0.56	3.11	0.53	-1.02	0.30
4. ความเหมาะสมของราคาค่าใช้บริการ	2.99	0.46	2.95	0.52	0.78	0.43
5. สิ่งอำนวยความสะดวกในบริเวณ สถานีโดยสาร/สถานีรถไฟ	2.82	0.62	2.84	0.54	-0.34	0.72

* $p < 0.05$ ($t_{\alpha} = \pm 1.96$)

จากตารางที่ 24 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายและเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยของ ระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านการคมนาคมขนส่ง ใน ข้อความสะดวกสบายของการคมนาคมและความหลากหลายของรูปแบบการเดินทาง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 25 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อ องค์ประกอบ การท่องเที่ยวด้านร้านอาหาร จำแนกตามเพศ ด้วยค่าที่

ด้านร้านอาหาร	เพศชาย (N=159)		เพศหญิง (N= 241)		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ความหลากหลายของประเภท ร้านอาหาร	3.39	0.69	3.47	0.59	-1.24	0.21
2. ความเพียงพอของจำนวนร้านอาหาร	3.22	0.63	3.28	0.59	- 0.91	0.36
3. ความปลอดภัยในการใช้บริการ ร้านอาหาร	2.81	0.58	2.80	0.58	0.24	0.80
4. ความเหมาะสมของราคาอาหาร	2.91	0.56	2.84	0.52	1.30	0.19

$p > 0.05$ ($t_{\alpha} = \pm 1.96$)

จากตารางที่ 25 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายและเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยของ ระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านร้านอาหาร เมื่อพิจารณาราย ข้อไม่พบความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 26 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อ องค์ประกอบ การท่องเที่ยวด้านที่พัก จำแนกตามเพศ ด้วยค่าที่

ด้านที่พัก	เพศชาย (N=161)		เพศหญิง (N= 238)		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ความหลากหลายของประเภทที่พัก	3.22	0.59	3.27	0.56	-0.92	0.35
2. ความเพียงพอของจำนวนห้องพัก	3.19	0.56	3.26	0.51	-1.30	0.19
3. ความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องพัก	2.94	0.59	2.69	0.50	-0.35	0.72
4. ความเหมาะสมของราคาค่าใช้จ่ายบริการ	2.84	0.61	2.90	0.47	-1.14	0.25

$p > 0.05$ ($t_{\alpha} = \pm 1.96$)

จากตารางที่ 26 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายและเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านที่พัก เมื่อพิจารณารายข้อไม่พบความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 27 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อ องค์ประกอบ การท่องเที่ยวด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ จำแนกตามเพศ ด้วยค่าที่

ด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์	เพศชาย (N=161)		เพศหญิง (N= 238)		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ความเพียงพอของจำนวนธุรกิจ นำเที่ยวและมัคคุเทศก์	2.79	0.55	2.73	0.57	1.01	0.31
2. การให้บริการของบุคลากรในธุรกิจ นำเที่ยวและมัคคุเทศก์	2.79	0.64	2.77	0.62	0.31	0.75
3. ความเหมาะสมของราคาค่าใช้บริการ	2.74	0.60	2.67	0.59	1.04	0.29

$p > 0.05$ ($t_{\alpha} = \pm 1.96$)

จากตารางที่ 27 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายและเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยของ ระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ เมื่อพิจารณารายข้อไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 28 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อองค์ประกอบ การท่องเที่ยวด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว จำแนกตามเพศ ด้วยค่าที่

ด้านแหล่งท่องเที่ยวและ ทรัพยากรการท่องเที่ยว	เพศชาย (N=161)		เพศหญิง (N= 238)		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ความหลากหลายของประเภท แหล่งท่องเที่ยว	3.25	0.67	3.51	0.57	-4.16	0.00*
2. ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว	3.24	0.54	3.39	0.56	-2.59	0.01*
3. ป้ายสัญลักษณ์การสื่อความหมาย ในแหล่งท่องเที่ยว	2.95	0.55	2.88	0.62	1.20	0.22
4. สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่ง ท่องเที่ยว	2.92	0.53	2.84	0.53	1.50	0.13
5. ความเหมาะสม ของราคาค่าใช้จ่าย บริการ	2.88	0.47	2.82	0.54	1.19	0.23

* $p < 0.05$ ($t_{\alpha} = \pm 1.96$)

จากตารางที่ 28 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายและเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยของ ระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากร การท่องเที่ยว ในข้อความหลากหลายของประเภทแหล่งท่องเที่ยวและความสวยงามของแหล่ง ท่องเที่ยวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 29 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อองค์ประกอบ การท่องเที่ยวด้านสินค้าของที่ระลึก จำแนกตามเพศ ด้วยค่าที่

ด้านสินค้าของที่ระลึก	เพศชาย (N=161)		เพศหญิง (N= 238)		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ความหลากหลายของสินค้า ของที่ระลึก	3.24	0.72	3.30	0.66	-0.92	0.35
2. ความโดดเด่นของสินค้าที่ระลึก	3.06	0.72	3.13	0.65	-0.97	0.33
3. ความเพียงพอของร้านจำหน่ายสินค้า ของที่ระลึก	2.96	0.59	2.97	0.60	-0.16	0.87
4. ความเหมาะสมของราคาสินค้า ของที่ระลึก	2.89	0.62	2.86	0.51	0.61	0.54

$p > 0.05$ ($t_{\alpha} = \pm 1.96$)

จากตารางที่ 29 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายและเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยของ ระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านสินค้าของที่ระลึก เมื่อ พิจารณารายข้อไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 30 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อองค์ประกอบ การท่องเที่ยวด้านความปลอดภัย จำแนกตามเพศ ด้วยค่าที่

ด้านความปลอดภัย	เพศชาย (N=161)		เพศหญิง (N= 238)		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว ในภาพรวม	3.12	0.55	3.16	0.51	-0.63	0.52
2. ความปลอดภัยด้านการคมนาคม ขนส่ง	2.90	0.57	2.91	0.59	-0.19	0.54
3. จำนวนเจ้าหน้าที่ให้บริการด้าน ความปลอดภัย	2.89	0.64	2.87	0.59	0.37	0.75
4. ความสะดวกในการใช้บริการ	2.88	0.54	2.85	0.52	0.60	0.54

$p > 0.05$ ($t_{\alpha} = \pm 1.96$)

จากตารางที่ 30 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายและเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยของ ระดับความคิดเห็นด้านความพร้อมต่อองค์ประกอบด้านการท่องเที่ยวด้านความปลอดภัย เมื่อ พิจารณารายข้อไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 31 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อองค์ประกอบ การท่องเที่ยวด้านการจัดบริการอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยว จำแนกตามเพศ ด้วยค่าที่

ด้านการจัดบริการอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยว	เพศชาย (N=161)		เพศหญิง (N= 238)		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ความสามารถในการให้บริการจัด ประชุมทั่วไป	2.98	0.46	3.00	0.42	-0.31	0.75
2. ความสามารถในการจัดประชุมใน ระดับภูมิภาค/ประเทศ	2.93	0.57	2.87	0.48	1.13	0.25
3. ความสามารถของผู้ให้บริการใน การจัดประชุม	2.92	0.60	2.88	0.56	0.76	0.44
4. ความเหมาะสมของราคาในการ จัดประชุม	2.90	0.57	2.83	0.53	1.07	0.28
5. การให้ข้อมูลข่าวสารด้านการ ท่องเที่ยว	2.91	0.61	2.96	0.55	-0.90	0.36
6. การประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว	2.92	0.68	2.93	0.60	-0.15	0.87

$p > 0.05$ ($t_{\alpha} = \pm 1.96$)

จากตารางที่ 31 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายและเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยของ ระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านการจัดบริการอื่นๆ แก่ นักท่องเที่ยว เมื่อพิจารณารายข้อไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 32 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามอายุ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

องค์ประกอบการท่องเที่ยว	อายุ(ปี)								F	P
	(1) ต่ำกว่า 20 ปี		(2) 20-40		(3) 41-60		(4) 60 ปี ขึ้นไป			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการคมนาคมขนส่ง	3.12	0.34	3.09	0.39	3.11	0.41	3.12	0.33	0.11	0.95
2. ด้านร้านอาหาร	3.16	0.39	3.07	0.44	3.07	0.45	3.20	0.44	0.69	0.55
3. ด้านที่พัก	3.14	0.39	3.07	0.41	3.05	0.45	2.80	0.37	1.22	0.30
4. ด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์	2.79	0.48	2.78	0.53	2.56	0.46	2.41	0.50	3.39	0.01*
5. ด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว	3.13	0.38	3.08	0.42	2.98	0.46	2.76	0.40	2.37	0.07
6. ด้านสินค้าที่ระลึก	3.24	0.41	3.07	0.50	2.83	0.54	2.55	0.44	8.88	0.00*
7. ด้านความปลอดภัย	3.05	0.43	2.98	0.44	2.73	0.48	2.75	0.35	7.02	0.00*
8. ด้านการจัดบริการอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยว	3.07	0.35	2.95	0.38	2.71	0.45	2.40	0.30	11.73	0.00*
รวม	3.11	0.26	3.01	0.34	2.89	0.35	2.73	0.08	4.39	0.00*

* $p < 0.05$ ($F_{(3,396)} = 2.680$)

จากตารางที่ 32 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลกโดยรวมแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ด้านสินค้าที่ระลึก ด้านความปลอดภัยและด้านการจัดบริการอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยว มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 33 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามอายุ ในด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD

อายุ (ปี)		ต่ำกว่า 20 ปี	20-40 ปี	41-60 ปี	60 ปีขึ้นไป
	\bar{x}	2.79	2.78	2.56	2.41
ต่ำกว่า 20 ปี	2.79	-	0.00	0.23*	0.37
20-40 ปี	2.78		-	0.22*	0.36
41-60 ปี	2.56			-	0.14
60 ปีขึ้นไป	2.41				-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 33 แสดงให้เห็นว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามภูมิภาคอายุ ในด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พบว่า อายุต่ำกว่า 20 ปีกับอายุ 41-60 ปี และอายุ 20-40 ปีกับอายุ 41-60 ปี ต่างต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 34 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามอายุ ในด้านสินค้าของที่ระลึก เป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบ LSD

อายุ (ปี)		ต่ำกว่า 20 ปี	20-40 ปี	41-60 ปี	60 ปีขึ้นไป
	\bar{x}	3.24	3.07	2.83	2.55
ต่ำกว่า 20 ปี	3.24	-	0.16*	0.40*	0.69*
20-40 ปี	3.07		-	0.24*	0.52*
41-60 ปี	2.83			-	0.28
60 ปีขึ้นไป	2.55				-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 34 แสดงให้เห็นว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามภูมิภาคอายุ ในด้านสินค้าของที่ระลึก พบว่า อายุต่ำกว่า 20 ปีกับอายุ 20-40 ปี อายุต่ำกว่า 20 ปีกับ อายุ 41-60 ปี อายุต่ำกว่า 20 ปีกับ อายุ 60 ปีขึ้นไป อายุ 20-40 ปีกับอายุ 41-60 ปี และ อายุ 20-40 ปีกับอายุ 60 ปีขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 35 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามอายุ ในด้านความปลอดภัย เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD

อายุ (ปี)		ต่ำกว่า 20 ปี	20-40 ปี	41-60 ปี	60 ปีขึ้นไป
	\bar{X}	3.05	2.98	2.73	2.75
ต่ำกว่า 20 ปี	3.05	-	0.07	0.32*	0.30
20-40 ปี	2.98		-	0.24*	0.23
41-60 ปี	2.73			-	-0.01
60 ปีขึ้นไป	2.75				-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 35 แสดงให้เห็นว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามภูมิภาคอายุ ในด้านความปลอดภัย พบว่า อายุต่ำกว่า 20 ปีกับอายุ 41-60 ปี และอายุ 20-40 ปีกับอายุ 41-60 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 36 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่ต่อองค์ประกอบ การท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามอายุ ในด้านการจัดบริการอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยว เป็นราย คู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD

อายุ (ปี)		ต่ำกว่า 20 ปี	20-40 ปี	41-60 ปี	60 ปีขึ้นไป
	\bar{X}	3.07	2.95	2.71	2.40
ต่ำกว่า 20 ปี	3.07	-	0.11	0.35*	0.67*
20-40 ปี	2.95		-	0.24*	0.55*
41-60 ปี	2.71			-	0.31
60 ปีขึ้นไป	2.40				-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 36 แสดงให้เห็นว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ของระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามอายุ ในด้านการจัดบริการอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยว พบว่า อายุต่ำกว่า 20 ปีกับอายุ 41-60 ปี อายุต่ำกว่า 20 ปีกับอายุ 60 ปีขึ้นไป อายุ 20-40 ปีกับอายุ 41-60 ปี และอายุ 20-40 ปีกับอายุ 60 ปีขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 37 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่ต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามอาชีพด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

องค์ประกอบการท่องเที่ยว	อาชีพ										F	P
	(1)		(2)		(3)		(4)		(5)			
	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	พนักงาน บริษัทเอกชน	ธุรกิจส่วนตัว/ เจ้าของ กิจการ	นักเรียน/ นักศึกษา	เกษียณอายุ/ แม่บ้าน	̄	S.D.	̄	S.D.	̄		
1. ด้านการคมนาคมขนส่ง	3.01	0.46	2.99	0.42	3.05	0.44	3.18	0.30	2.65	0.25	6.34	0.00*
2. ด้านร้านอาหาร	3.03	0.42	2.95	0.45	3.01	0.52	3.18	0.39	2.68	0.31	5.14	0.00*
3. ด้านที่พัก	3.04	0.46	2.95	0.43	3.04	0.50	3.13	0.36	2.81	0.31	2.84	0.02*
4. ด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์	2.47	0.48	2.41	0.52	2.73	0.48	2.95	0.44	2.16	0.33	19.35	0.00*
5. ด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว	2.95	0.46	2.91	0.44	3.01	0.47	3.17	0.36	3.15	0.37	6.66	0.00*
6. ด้านสินค้าที่ระลึก	2.88	0.48	2.70	0.50	3.01	0.59	3.22	0.43	3.12	0.14	15.61	0.00*
7. ด้านความปลอดภัย	2.83	0.41	2.75	0.48	2.88	0.61	3.07	0.37	2.50	0.20	9.17	0.00*
8. ด้านการจัดบริการอื่นๆ ด้านการท่องเที่ยว	2.88	0.44	2.60	0.42	2.82	0.45	3.07	0.30	2.50	0.33	17.46	0.00*
รวม	2.88	0.34	2.75	0.33	2.99	0.41	3.14	0.23	2.69	0.08	18.43	0.00*

* $p < 0.05$ ($F_{(4,395)} = 2.447$)

จากตารางที่ 37 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก โดยรวมแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 38 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามอาชีพ ในด้านการคมนาคมขนส่งเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบ LSD

อาชีพ	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	พนักงาน บริษัทเอกชน	ธุรกิจ ส่วนตัว/ เจ้าของ กิจการ	นักเรียน/ นักศึกษา	เกษียณอายุ/ แม่บ้าน	
	\bar{X}	3.01	2.99	3.05	3.18	2.65
ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	3.01	-	0.16	-0.04	-0.17*	0.36
พนักงาน บริษัทเอกชน	2.99		-	-0.06	-0.19*	0.34
ธุรกิจส่วนตัว/ เจ้าของกิจการ	3.05			-	-0.13*	-0.40*
นักเรียน/นักศึกษา	3.18				-	0.53*
เกษียณอายุ/ แม่บ้าน	2.65					-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 38 แสดงให้เห็นว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามอาชีพ ในด้านการคมนาคมขนส่งพบว่า ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจกับนักเรียน/นักศึกษา พนักงานบริษัทเอกชนกับนักเรียน/นักศึกษา ธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการกับนักเรียน/นักศึกษา ธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการกับเกษียณอายุ/แม่บ้าน และนักเรียน/นักศึกษา กับเกษียณอายุ/แม่บ้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 39 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามอาชีพ ในด้านร้านอาหาร เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD

อาชีพ	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	พนักงาน บริษัทเอกชน	ธุรกิจ ส่วนตัว/ เจ้าของ กิจการ	นักเรียน/ นักศึกษา	เกษียณอายุ/ แม่บ้าน	
	\bar{X}	3.03	2.95	3.01	3.18	2.68
ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	3.03	-	0.05	0.02	-0.14*	0.35
พนักงาน บริษัทเอกชน	2.95		-	-0.05	-0.22*	0.26
ธุรกิจส่วนตัว/ เจ้าของกิจการ	3.01			-	-0.16*	0.32
นักเรียน/นักศึกษา	3.18				-	0.49*
เกษียณอายุ/ แม่บ้าน	2.68					-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 39 แสดงให้เห็นว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามอาชีพ ในด้านร้านอาหารพบว่า ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจกับนักเรียน/นักศึกษา พนักงานบริษัทเอกชนกับนักเรียน/นักศึกษา ธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการกับนักเรียน/นักศึกษา และนักเรียน/นักศึกษากับเกษียณอายุ/แม่บ้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 40 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามอาชีพ ในด้านที่พัก

อาชีพ	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	พนักงาน บริษัทเอกชน	ธุรกิจ ส่วนตัว/ เจ้าของ กิจการ	นักเรียน/ นักศึกษา	เกษียณอายุ/ แม่บ้าน	
	\bar{X} 3.04	2.95	3.04	3.13	2.81	
ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	3.04	-	0.09	0.00	-0.09	0.23
พนักงาน บริษัทเอกชน	2.95	-	-0.09	-0.18*	0.13	
ธุรกิจส่วนตัว/ เจ้าของกิจการ	3.04	-	-	-0.08	0.23	
นักเรียน/นักศึกษา	3.13	-	-	-	0.32	
เกษียณอายุ/ แม่บ้าน	2.81	-	-	-	-	

*p < 0.05

จากตารางที่ 40 แสดงให้เห็นว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามอาชีพ ในด้านที่พัก พบว่าพนักงานบริษัทเอกชนกับนักเรียน/นักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 41 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามอาชีพ ในด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD

อาชีพ	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	พนักงาน บริษัทเอกชน	ธุรกิจ ส่วนตัว/ เจ้าของ กิจการ	นักเรียน/ นักศึกษา	เกษียณอายุ/ แม่บ้าน	
	\bar{X}	2.95	2.91	3.01	3.17	3.15
ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	2.95	-	0.06	-0.25*	-0.47*	0.31
พนักงาน บริษัทเอกชน	2.91	-	-	-0.32*	-0.53*	0.24
ธุรกิจส่วนตัว/ เจ้าของกิจการ	3.01	-	-	-	-0.21*	0.56*
นักเรียน/นักศึกษา	3.17	-	-	-	-	0.78*
เกษียณอายุ/ แม่บ้าน	3.15	-	-	-	-	-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 41 แสดงให้เห็นว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามอาชีพ ในด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์พบว่าข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจกับธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการ ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจกับนักเรียน/นักศึกษา พนักงานบริษัทเอกชนกับธุรกิจส่วนตัวเจ้าของกิจการ พนักงานบริษัทเอกชนกับนักเรียน/นักศึกษา ธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการกับนักเรียน/นักศึกษา และนักเรียน/นักศึกษากับเกษียณอายุ/แม่บ้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 42 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามอาชีพ ในด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD

อาชีพ	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	พนักงาน บริษัทเอกชน	ธุรกิจ ส่วนตัว/ เจ้าของ กิจการ	นักเรียน/ นักศึกษา	เกษียณอายุ/ แม่บ้าน	
	\bar{X}	2.95	2.91	3.01	3.17	3.15
ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	2.95	-	0.04	-0.05	-0.21*	-0.19
พนักงาน บริษัทเอกชน	2.91		-	-0.10	-0.26*	-0.23
ธุรกิจส่วนตัว/ เจ้าของกิจการ	3.01			-	-0.15*	-0.13
นักเรียน/นักศึกษา	3.17				-	0.02
เกษียณอายุ/ แม่บ้าน	3.15					-

*p < 0.05

จากตารางที่ 42 แสดงให้เห็นว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามอาชีพ ในด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยวพบว่า ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจกับนักเรียน/นักศึกษา พนักงานบริษัทเอกชนกับนักเรียน/นักศึกษา และ ธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการกับนักเรียน/นักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 43 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบารท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามอาชีพ ในด้านสินค้าของที่ระลึก เป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบ LSD

อาชีพ	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	พนักงาน บริษัทเอกชน	ธุรกิจ ส่วนตัว/ เจ้าของ กิจการ	นักเรียน/ นักศึกษา	เกษียณอายุ/ แม่บ้าน	
	\bar{X}	2.88	2.70	3.01	3.22	3.12
ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	2.88	-	0.17*	-0.12	-0.34*	-0.24
พนักงาน บริษัทเอกชน	2.70		-	-0.30*	-0.51*	-0.41
ธุรกิจส่วนตัว/ เจ้าของกิจการ	3.01			-	-0.21*	-0.11
นักเรียน/นักศึกษา	3.22				-	0.09
เกษียณอายุ/ แม่บ้าน	3.12					-

*p < 0.05

จากตารางที่ 43 แสดงให้เห็นว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบารท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามอาชีพ ในด้านสินค้าของที่ระลึกพบว่า ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจกับพนักงานบริษัทเอกชน ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจกับนักเรียนนักศึกษา พนักงานบริษัทเอกชนกับธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการ พนักงานบริษัทเอกชนกับนักเรียน/นักศึกษา และธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการกับนักเรียน/นักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 44 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามอาชีพ ในด้านความปลอดภัยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบ LSD

อาชีพ	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	พนักงาน บริษัทเอกชน	ธุรกิจ ส่วนตัว/ เจ้าของ กิจการ	นักเรียน/ นักศึกษา	เกษียณอายุ/ แม่บ้าน	
	\bar{X}	2.83	2.75	2.88	3.07	2.50
ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	2.83	-	0.08	-0.04	-0.23*	-0.33
พนักงาน บริษัทเอกชน	2.75	-	-	-0.13	-0.32*	0.25
ธุรกิจส่วนตัว/ เจ้าของกิจการ	2.88	-	-	-	-0.18*	0.38
นักเรียน/นักศึกษา	3.07	-	-	-	-	0.57
เกษียณอายุ/ แม่บ้าน	2.50	-	-	-	-	-

*p < 0.05

จากตารางที่ 44 แสดงให้เห็นว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามอาชีพ ในด้านความปลอดภัยพบว่าข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจกับนักเรียน/นักศึกษา พนักงานบริษัทเอกชนกับนักเรียน/นักศึกษา และธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการกับนักเรียน/นักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 45 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามอาชีพ ในด้านการจัดบริการอื่นๆ แก่ นักท่องเที่ยว เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD

อาชีพ	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	พนักงาน บริษัทเอกชน	ธุรกิจ ส่วนตัว/ เจ้าของ กิจการ	นักเรียน/ นักศึกษา	เกษียณอายุ/ แม่บ้าน	
	\bar{X}	2.88	2.60	2.82	3.07	2.50
ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	2.88	-	0.27*	0.05	0.18*	0.38*
พนักงาน บริษัทเอกชน	2.60	-	-0.22*	-0.46*	0.10	
ธุรกิจส่วนตัว/ เจ้าของกิจการ	2.82	-	-	-0.24*	0.32	
นักเรียน/นักศึกษา	3.07	-	-	-	0.57*	
เกษียณอายุ/ แม่บ้าน	2.50	-	-	-	-	

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 45 แสดงให้เห็นว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามอาชีพ ในด้านการจัดบริการอื่นๆ แก่ นักท่องเที่ยวพบว่าข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ กับพนักงานบริษัทเอกชน ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจกับนักเรียน/นักศึกษา ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจกับเกษียณอายุ/แม่บ้าน พนักงานบริษัทเอกชนกับนักเรียน/นักศึกษา ธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการกับนักเรียน/นักศึกษาและนักเรียน/นักศึกษา กับเกษียณอายุ/แม่บ้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 46 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

องค์ประกอบการท่องเที่ยว	การศึกษา										F	P
	(1)		(2)		(3)		(4)		(5)			
	ต่ำกว่ามัธยมศึกษา		มัธยมศึกษา		อนุปริญญา		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการคมนาคมขนส่ง	3.15	0.38	3.05	0.40	3.09	0.37	3.12	0.38	3.03	0.41	0.88	0.47
2. ด้านร้านอาหาร	3.07	0.59	3.07	0.46	3.03	0.46	3.09	0.41	3.15	0.47	0.38	0.81
3. ด้านที่พัก	3.00	0.32	3.07	0.44	3.04	0.40	3.07	0.41	3.14	0.47	0.40	0.80
4. ด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์	2.59	0.47	2.73	0.47	2.58	0.34	2.80	0.54	2.54	0.55	2.66	0.03*
5. ด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว	3.15	0.37	3.08	0.42	3.09	0.44	3.07	.041	2.98	0.51	0.49	0.73
6. ด้านสินค้าที่ระลึก	3.14	0.40	3.07	0.52	2.95	0.58	3.08	0.49	2.80	0.54	2.61	0.03*
7. ด้านความปลอดภัย	2.96	0.23	2.91	0.56	2.74	0.46	3.00	0.41	2.83	0.48	3.07	0.01*
8. ด้านการจัดบริการอื่น ๆ แก่นักท่องเที่ยว	2.88	0.45	2.93	0.46	2.90	0.43	2.93	0.38	2.87	0.45	0.24	0.91
รวม	2.99	0.25	3.01	0.36	2.94	0.31	3.02	0.33	2.91	0.39	0.88	0.47

* $p < 0.05$ ($F_{(4,395)} = 2.447$)

จากตารางที่ 46 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก โดยรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ด้านสินค้าที่ระลึกและด้านความปลอดภัย มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 47 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามระดับการศึกษา ในด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD

ระดับการศึกษา		ต่ำกว่า มัธยมศึกษา	มัธยมศึกษา	อนุปริญญา	ปริญญา ตรี	สูงกว่า ปริญญา ตรี
	\bar{X}	2.59	2.73	2.58	2.80	2.54
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	2.59	-	-0.13	0.00	-0.21	0.05
มัธยมศึกษา	2.73		-	0.14	-0.07	0.18
อนุปริญญา	2.58			-	-0.21*	0.04
ปริญญาตรี	2.80				-	0.26*
สูงกว่าปริญญาตรี	2.54					-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 47 แสดงให้เห็นว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามระดับการศึกษา ในด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์พบว่า อนุปริญญา กับปริญญาตรี และปริญญาตรี กับสูงกว่าปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 48 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามระดับการศึกษา ในด้านสินค้าของที่ระลึก เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD

ระดับการศึกษา		ต่ำกว่า มัธยมศึกษา	มัธยมศึกษา	อนุปริญญา	ปริญญา ตรี	สูงกว่า ปริญญา ตรี
	\bar{X}	3.14	3.07	2.95	3.08	2.80
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	3.14	-	0.06	0.18	0.05	0.33*
มัธยมศึกษา	3.07		-	0.11	-0.00	0.27*
อนุปริญญา	2.95			-	-0.12	0.15
ปริญญาตรี	3.08				-	0.27*
สูงกว่าปริญญาตรี	2.80					-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 48 แสดงให้เห็นว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามระดับการศึกษา ในด้านสินค้าของที่ระลึก พบว่าต่ำกว่ามัศึกษากับสูงกว่าปริญญาตรี มัธยมศึกษา กับสูงกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 49 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามระดับการศึกษา ในด้านความปลอดภัย เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD

ระดับการศึกษา		ต่ำกว่า มัธยมศึกษา	มัธยมศึกษา	อนุปริญญา	ปริญญา ตรี	สูงกว่า ปริญญา ตรี
	\bar{X}	2.96	2.91	2.74	3.00	2.83
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	2.96	-	0.04	0.22	-0.03	0.12
มัธยมศึกษา	2.91		-	0.17	-0.08	0.07
อนุปริญญา	2.74			-	-0.26*	-0.09
ปริญญาตรี	3.00				-	0.16
สูงกว่าปริญญาตรี	2.83					-

*p < 0.05

จากตารางที่ 49 แสดงให้เห็นว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามระดับการศึกษา ในด้านความปลอดภัย พบว่าอนุปริญญากับปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 50 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามภูมิลำเนา ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

องค์ประกอบการท่องเที่ยว	ภูมิลำเนา						F	P
	(1)		(2)		(3)			
	ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคอื่นๆ	ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคอื่นๆ		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการคมนาคมขนส่ง	3.10	0.37	3.04	0.42	3.17	0.35	2.57	0.07
2. ด้านร้านอาหาร	3.13	0.40	3.03	0.42	3.02	0.53	2.90	0.05
3. ด้านที่พัก	3.13	0.40	3.00	0.40	3.00	0.47	4.80	0.00*
4. ด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์	2.80	0.53	2.64	0.50	2.66	0.46	3.55	0.03*
5. ด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว	3.12	0.40	3.00	0.44	2.97	0.44	5.09	0.00*
6. ด้านสินค้าที่ระลึก	3.17	0.47	2.92	0.54	2.84	0.49	16.66	0.00*
7. ด้านความปลอดภัย	3.03	0.45	2.85	0.46	2.81	0.42	9.43	0.00*
8. ด้านการจัดบริการอื่นๆ แก่ นักท่องเที่ยว	3.00	0.38	2.82	0.38	2.80	0.47	10.02	0.00*
รวม	3.06	0.33	2.91	0.34	2.93	0.33	7.19	0.00*

* $p < 0.05$ ($F_{(2,397)} = 3.071$)

จากตารางที่ 50 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก โดยรวมแตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่พัก ด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านสินค้าที่ระลึก ด้านความปลอดภัยและด้านการจัดบริการอื่นๆ แก่ นักท่องเที่ยว มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 51 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามภูมิภาค ในด้านที่พัก เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD

ภูมิภาค	\bar{X}	ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคอื่นๆ
ภูมิภาคเหนือ	3.13	-	0.13*	0.12*
ภาคกลาง	3.00		-	-0.00
ภาคอื่นๆ	3.00			-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 51 แสดงให้เห็นว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามภูมิภาค ในด้านที่พัก พบว่าภูมิภาคเหนือกับภูมิภาคกลาง และภูมิภาคเหนือและภาคอื่นๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 52 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามภูมิลำเนา ในด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD

ภูมิลำเนา	\bar{X}	ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคอื่นๆ
ภาคเหนือ	2.80	-	0.16*	0.13
ภาคกลาง	2.64		-	-0.02
ภาคอื่นๆ	2.66			-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 52 แสดงให้เห็นว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามภูมิลำเนา ในด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พบว่าภูมิลำเนาในภาคเหนือกับภูมิลำเนาในภาคกลาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 53 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามภูมิลำเนา ในด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD

ภูมิลำเนา	\bar{X}	ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคอื่นๆ
ภาคเหนือ	3.12	-	0.12*	0.15*
ภาคกลาง	3.00		-	0.03
ภาคอื่นๆ	2.97			-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 53 แสดงให้เห็นว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามภูมิลำเนา ในด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยวพบว่า ภูมิลำเนาในภาคเหนือกับภูมิลำเนาในภาคกลาง และภูมิลำเนาในภาคเหนือกับภูมิลำเนาในภาคอื่นๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 54 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามภูมิลำเนา ในด้านสินค้าของที่ระลึก เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD

ภูมิลำเนา	\bar{X}	ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคอื่นๆ
ภาคเหนือ	3.17	-	0.25*	0.33*
ภาคกลาง	2.92		-	0.08
ภาคอื่นๆ	2.84			-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 54 แสดงให้เห็นว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามภูมิลำเนา ในด้านสินค้าของที่ระลึก พบว่า ภูมิลำเนาในภาคเหนือกับภูมิลำเนาในภาคกลาง และภูมิลำเนาในภาคเหนือกับภูมิลำเนาในภาคอื่นๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 55 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามภูมิภาค ในด้านความปลอดภัย เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD

ภูมิภาค	ค่าเฉลี่ย	ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคอื่นๆ
ภูมิภาค	\bar{X}	3.03	2.85	2.81
ภาคเหนือ	3.03	-	0.17*	0.22*
ภาคกลาง	2.85		-	0.04
ภาคอื่นๆ	2.81			-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 55 แสดงให้เห็นว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามภูมิภาค ในด้านความปลอดภัยพบว่า ภูมิภาคเหนือกับภูมิภาคกลาง และภูมิภาคเหนือกับภูมิภาคอื่นๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 56 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามภูมิภาค ในด้านการจัดบริการอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยว เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD

ภูมิภาค	\bar{X}	ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคอื่นๆ
ภูมิภาคเหนือ	3.00	-	0.17*	0.20*
ภาคกลาง	2.82		-	0.02
ภาคอื่นๆ	2.80			-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 56 แสดงให้เห็นว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามภูมิภาค ในด้านการจัดบริการอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยว พบว่า ภูมิภาคเหนือกับภูมิภาคกลาง และภูมิภาคเหนือกับภูมิภาคอื่นๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 57 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามรายได้ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

องค์ประกอบการท่องเที่ยว	รายได้/เดือน								F	P
	(1)		(2)		(3)		(4)			
	ต่ำกว่า		10,000-		20,001-		30,000 บาท			
	10,000 บาท		20,000 บาท		30,000 บาท		ขึ้นไป			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการคมนาคมขนส่ง	3.14	0.33	3.05	0.45	3.04	0.41	3.01	0.45	2.13	0.09
2. ด้านร้านอาหาร	3.12	0.42	3.00	0.46	3.06	0.41	3.14	0.45	1.98	0.11
3. ด้านที่พัก	3.10	0.37	3.03	0.50	2.98	0.38	3.17	0.47	2.00	0.11
4. ด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์	2.86	0.49	2.58	0.49	2.52	0.53	2.63	0.54	9.35	0.00*
5. ด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว	3.14	0.38	2.99	0.46	2.95	0.43	2.96	0.52	5.23	0.00*
6. ด้านสินค้าที่ระลึก	3.16	0.46	2.97	0.54	2.87	0.52	2.79	0.53	9.30	0.00*
7. ด้านความปลอดภัย	3.04	0.40	2.89	0.50	2.75	0.50	2.76	0.48	8.51	0.00*
8. ด้านการจัดบริการอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยว	3.02	0.35	2.84	0.42	2.79	0.44	2.72	0.51	9.22	0.00*
รวม	3.08	0.29	2.90	0.38	2.90	0.32	2.87	0.40	8.23	0.00*

* $p < 0.05$ ($F_{(3,396)} = 2.680$)

จากตารางที่ 57 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก โดยรวมแตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านสินค้าของที่ระลึก ด้านความปลอดภัยและด้านการจัดบริการอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยว มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 58 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามรายได้ในด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD

รายได้ (บาท)/เดือน		ต่ำกว่า 10,000 บาท	10,000-20,000 บาท	20,001-30,000 บาท	30,000 บาท ขึ้นไป
	\bar{X}	2.86	2.58	2.52	2.63
ต่ำกว่า 10,000 บาท	2.86	-	0.28*	0.34*	0.23*
10,000-20,000 บาท	2.58		-	0.05	-0.05
20,001-30,000 บาท	2.52			-	-0.11
30,000 บาท ขึ้นไป	2.63				-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 58 แสดงให้เห็นว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามรายได้ในด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์พบว่า รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทกับรายได้ 10,000-20,000 บาท รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทกับรายได้ 20,001-30,000 บาท และรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทกับรายได้ 30,000 บาทขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 59 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามรายได้ ในด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD

รายได้ (บาท)/เดือน		ต่ำกว่า 10,000 บาท	10,000-20,000 บาท	20,001-30,000 บาท	30,000 บาท ขึ้นไป
	\bar{X}	3.14	2.99	2.95	2.96
ต่ำกว่า 10,000 บาท	3.14	-	0.15*	0.18*	0.17*
10,000-20,000 บาท	2.99		-	0.03	0.02
20,001-30,000 บาท	2.95			-	-0.00
30,000 บาท ขึ้นไป	2.96				-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 59 แสดงให้เห็นว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามรายได้ในด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว พบว่ารายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทกับรายได้ 10,000-20,000 บาท รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทกับรายได้ 20,001-30,000 บาท และรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทกับรายได้ 30,000 บาทขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 60 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามรายได้ ในด้านสินค้าของที่ระลึก เป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบ LSD

รายได้ (บาท)/เดือน		ต่ำกว่า 10,000 บาท	10,000-20,000 บาท	20,001-30,000 บาท	30,000 บาท ขึ้นไป
	\bar{X}	3.16	2.97	2.87	2.79
ต่ำกว่า 10,000 บาท	3.16	-	0.19*	0.28*	0.36*
10,000-20,000 บาท	2.97		-	0.09	0.17
20,001-30,000 บาท	2.87			-	0.08
30,000 บาท ขึ้นไป	2.79				-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 60 แสดงให้เห็นว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามรายได้ในด้านสินค้าของที่ระลึก พบว่ารายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทกับรายได้ 10,000-20,000 บาท รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทกับรายได้ 20,001-30,000 บาท และรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทกับรายได้ 30,000 บาทขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 61 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามรายได้ ในด้านความปลอดภัย เป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบ LSD

รายได้ (บาท)/เดือน		ต่ำกว่า 10,000 บาท	10,000-20,000 บาท	20,001-30,000 บาท	30,000 บาท ขึ้นไป
	\bar{X}	3.04	2.89	2.75	2.76
ต่ำกว่า 10,000 บาท	3.04	-	0.14*	0.28*	0.27*
10,000-20,000 บาท	2.89		-	0.13	0.12
20,001-30,000 บาท	2.75			-	-0.01
30,000 บาท ขึ้นไป	2.76				-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 61 แสดงให้เห็นว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามรายได้ในด้านความปลอดภัยพบว่า รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทกับรายได้ 10,000-20,000 บาท รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทกับรายได้ 20,001-30,000 บาท และรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทกับรายได้ 30,000 บาทขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 62 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามรายได้ ในด้านการจัดบริการอื่นๆ แก่ นักท่องเที่ยว เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD

รายได้ (บาท)/เดือน		ต่ำกว่า 10,000 บาท	10,000-20,000 บาท	20,001-30,000 บาท	30,000 บาท ขึ้นไป
	\bar{X}	3.00	2.84	2.76	2.72
ต่ำกว่า 10,000 บาท	3.00	-	0.17*	0.22*	0.29*
10,000-20,000 บาท	2.84		-	0.04	0.11
20,001-30,000 บาท	2.76			-	0.07
30,000 บาท ขึ้นไป	2.72				-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 62 แสดงให้เห็นว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามรายได้ในด้านการจัดบริการอื่นๆ แก่ นักท่องเที่ยว พบว่ารายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทกับรายได้ 10,000-20,000 บาท รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทกับรายได้ 20,001-30,000 บาท และรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทกับรายได้ 30,000 บาทขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 8 คน

1. ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไทย

สัมภาษณ์วันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 เวลา 17.30-18.30 น.

ผลการสัมภาษณ์

ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลกในปัจจุบันว่า จังหวัดพิษณุโลกตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เป็นจุดยุทธศาสตร์ มีลักษณะทางกายภาพที่เป็นจุดกึ่งกลางระหว่างการเดินทางจากกรุงเทพฯ ไปยังภาคเหนือและจากภาคเหนือลงไปยังจังหวัดทางภาคกลาง ถือเป็นจุดที่เหมาะสมในการแวะพัก เพื่อเดินทางไปยังสถานที่อื่นๆ ต่อไป จังหวัดพิษณุโลกจึงมีความเหมาะสมในฐานะการเป็นเมืองบริการ การจัดประชุมสัมมนา การบริการการศึกษา และการบริการการท่องเที่ยว

ในด้านการท่องเที่ยวนั้น การท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลกยังเป็นไปในลักษณะกระจุกตัวอยู่เฉพาะบริเวณแหล่งท่องเที่ยวหลักบางแห่งในตัวเมือง เช่น วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร หรือวัดพระพุทธชินราช แม้ว่าจังหวัดพิษณุโลกจะประกอบไปด้วยแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและธรรมชาติจำนวนมากก็ตาม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังไม่มีความสามารถในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวได้มากพอ ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวมักจะเดินทางมาที่จังหวัดพิษณุโลกเพื่อแวะพักก่อนที่จะเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆต่อไป กล่าวคือจังหวัดพิษณุโลกยังไม่ใช่จุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่ ซึ่งอาจเป็นเพราะจังหวัดพิษณุโลกอยู่ใกล้เคียงกับจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวขนาดใหญ่ที่มีชื่อเสียงเช่น อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย อุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย ซึ่งมีชื่อเสียงและได้รับความนิยมนักท่องเที่ยวมาเป็นเวลานาน นอกจากนี้แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลกบางแห่งยังถูกปล่อยให้อร่าร้างขาดการดูแลอย่างต่อเนื่อง ทำให้แหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ไม่ได้สร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวและไม่เกิดการเดินทางมาท่องเที่ยวซ้ำ อาจกล่าวได้ว่าจังหวัดพิษณุโลกยังขาดต้นทุนทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในกลุ่มใหญ่ที่นิยมการท่องเที่ยวที่มีลักษณะเป็นการท่องเที่ยวตามกระแสนิยม แต่หากเลือกที่จะพัฒนาพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นแบบเฉพาะกลุ่มเป้าหมายก็อาจจะมีความเป็นไปได้ เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หรือการท่องเที่ยวเชิงศาสนา

ในด้านความคิดเห็นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกตามยุทธศาสตร์จังหวัดพิษณุโลก ด้านการท่องเที่ยวพบว่า มีทั้งส่วนที่สามารถเป็นไปได้และส่วนที่ยังต้องมีการพัฒนาปรับปรุงอยู่หลายประการด้วยกัน กล่าวคือ

1. การส่งเสริมให้เป็นศูนย์กลางการประชุม เนื่องจากพิษณุโลกตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการจัดประชุมเป็นอย่างดี มีการคมนาคมที่สะดวก มีสถาบันการศึกษาที่ช่วยในการสนับสนุนองค์ความรู้ ดังนั้นการที่จังหวัดพิษณุโลกจะเป็นเมืองศูนย์กลางการประชุม จึงมีความเป็นไปได้ ทั้งนี้อาจมีการสนับสนุนทางด้านกายภาพอื่นๆ เพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนการจัดประชุมสัมมนาให้ดียิ่งขึ้น

2. การส่งเสริมให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวสีเขียวที่แยกอินโดจีน การพัฒนาและผลักดันให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวดังกล่าวค่อนข้างจะต้องใช้เวลาในการพัฒนาอีกระยะหนึ่ง เนื่องจากในปัจจุบันมีเพียงสัญลักษณ์ทางกายภาพเท่านั้นที่บ่งบอกว่าจุดตัดของเส้นทางในกลุ่มประเทศอินโดจีนตั้งอยู่ที่จังหวัดพิษณุโลก ทั้งนี้ยังไม่พบการเข้าไปพัฒนาหรือประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในลักษณะที่เป็นการท่องเที่ยวสีเขียวที่แยกอินโดจีนอย่างต่อเนื่องหรือชัดเจน ทั้งในเรื่องของข้อมูล การสร้างเรื่องราว สร้างการยอมรับร่วมกันในพื้นที่ ดังนั้นหากต้องการให้จังหวัดพิษณุโลกเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว สีแยกอินโดจีน คาดว่าจะต้องอาศัยระยะเวลา การประชาสัมพันธ์ การสร้างข้อมูลเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน การสร้างความรู้สึกร่วมของภาคีที่เกี่ยวข้องและนักท่องเที่ยว การสร้างระบบการบริหารจัดการที่ดี

3. การอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเดิม เพิ่มเติมแหล่งท่องเที่ยวใหม่และเชื่อมโยงการท่องเที่ยวแบบบูรณาการทุกภาคส่วน ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุงได้ให้ความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวไว้เป็นสองส่วนคือ เห็นด้วยกับการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเดิม เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมากในจังหวัดพิษณุโลกที่ถูกปล่อยให้รกร้าง ขาดการบูรณะอย่างต่อเนื่อง จนทำให้เสียคุณค่า ไม่เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว จึงควรบูรณะแล้วปรับปรุงดูแลให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ ให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทั้งในด้านประวัติความเป็นมาและคุณค่า ทั้งในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและประวัติศาสตร์ รวมถึงการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวแบบบูรณาการทุกภาคส่วน เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกล่าวคือให้ประชาชนและภาคีที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดการดูแลและตรวจสอบในทุกขั้นตอนเพื่อสร้างจิตสำนึกการเป็นเจ้าของร่วมกัน สร้างความรู้สึกร่วมถึงความเป็นเจ้าของร่วมกัน เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดจากทุกๆ คน แต่ในส่วนของ การเปิดแหล่งท่องเที่ยวใหม่นั้น อาจจะยังไม่มี ความจำเป็นในขณะนี้ เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวเดิมมีอยู่เป็นจำนวนมาก หากเปิดแหล่งท่องเที่ยวใหม่ก็จะเป็นการสูญเสียทรัพยากรของชาติอย่างไม่จำเป็น ควรที่จะดูแลแหล่งท่องเที่ยวเดิมให้อยู่ในสภาพที่พร้อมรองรับนักท่องเที่ยวจะเป็นการเหมาะสมกว่า

4. การส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางด้านกีฬา เป็นแนวทางที่มีความเป็นไปได้ เนื่องจากจังหวัดพิษณุโลกมีสนามกีฬาขนาดมาตรฐานที่พร้อมในการฝึกซ้อมและการแข่งขัน รวมถึงเคยเป็นเจ้าภาพจัดงานกีฬาระดับประเทศมาแล้ว อีกทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังให้ความสำคัญในการพัฒนาด้านกีฬาของจังหวัด ดังจะเห็นได้จากการลงทุนปรับปรุงสนามกีฬา สร้างสนามกีฬาเพิ่มเติม ตลอดจนการเปิดโรงเรียนกีฬา ดังนั้นการส่งเสริมให้เป็นศูนย์กลางการกีฬาจึงมีความเป็นไปได้ และช่วยก่อให้เกิดการท่องเที่ยวเพิ่มเติมจากการมาฝึกซ้อมและแข่งขันกีฬาในจังหวัดได้อีกด้วย

5. การส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางด้านวิชาการทุกระดับ ประเด็นดังกล่าวมีความเป็นไปได้ อย่างสูง โดยเฉพาะการเป็นศูนย์กลางด้านวิชาการในเขตภาคเหนือตอนล่าง เนื่องจากจังหวัดพิษณุโลกเป็นจังหวัดที่มีสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับจำนวนมาก ดังนั้นการเป็นศูนย์กลางด้านวิชาการในทุกระดับจึงมีความเป็นไปได้ อีกทั้งยังช่วยสนับสนุนการเป็นศูนย์กลางด้านการประชุมได้เป็นอย่างดี ในแง่ของการบริการวิชาการและการถ่ายทอดองค์ความรู้

จังหวัดพิษณุโลกเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมในการเป็นจังหวัดศูนย์กลางการบริการมากกว่าศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยว เนื่องจากจังหวัดพิษณุโลกมีแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวไม่มากนัก อีกทั้งแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งอยู่ในสภาพที่ขาดการดูแลจึงไม่เป็นที่สนใจจากนักท่องเที่ยว ทำให้จังหวัดพิษณุโลกเป็นเพียงจุดแวะพักที่สำคัญก่อนที่จะเดินทางต่อไปยังจังหวัดอื่นๆ แต่จังหวัดพิษณุโลกก็มีข้อดีในเรื่องของทำเลที่ตั้ง รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกที่ค่อนข้างครบถ้วนทั้งในเรื่องของที่พักร้านอาหาร สถานบริการต่างๆ การคมนาคม และระบบสาธารณูปโภค ดังนั้นหากจะพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก ควรทำการพัฒนาโดยให้ความสำคัญขององค์ประกอบการท่องเที่ยวทางด้านการบริการ อาทิ ด้านที่พัก ร้านอาหาร การจัดประชุมสัมมนา สถานบริการเชื้อเพลิง เพื่อให้ตอบสนองต่อความสามารถในการเป็นเมืองบริการของจังหวัดพิษณุโลก นอกจากนี้อาจเน้นที่การท่องเที่ยวยามค่ำคืน ในลักษณะการท่องเที่ยวชมเมืองยามค่ำ การจับจ่ายในย่านไนท์บาร์ซาร์ หรือการชมตลาดยามเช้า เพื่อสนับสนุนให้ผู้เข้าประชุมหรือใช้บริการอื่นๆ สามารถใช้บริการการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกได้นอกเหนือจากเวลากลางวัน

2. คุณนวล สารสอน

ตำแหน่งผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานพิษณุโลก

สัมภาษณ์วันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2553 เวลา 13.30-14.30 น.

ผลการสัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์ ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกในปัจจุบัน โดยแบ่งตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวทั้ง 8 ด้านดังนี้

ด้านการคมนาคมขนส่ง ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่า การคมนาคมขนส่งของจังหวัดพิษณุโลกในปัจจุบันสามารถแบ่งออกได้เป็นสองส่วนคือ การคมนาคมขนส่งระหว่างจังหวัดและการคมนาคมขนส่งภายในจังหวัด ในส่วนของการคมนาคมขนส่งระหว่างจังหวัดนั้นมีความคิดเห็นว่ามีความสะดวกของการคมนาคมขนส่งเป็นอย่างมากเนื่องจากมีทางเลือกให้กับผู้ใช้บริการอย่างหลากหลาย ได้แก่ การคมนาคมขนส่งทางบกประกอบด้วยรถยนต์และรถไฟ และการคมนาคมขนส่งทางอากาศ ซึ่งมีเที่ยวบินให้บริการเป็นประจำทุกวัน ส่วนการคมนาคมขนส่งภายในจังหวัดมีความคิดเห็นว่าการให้บริการรถสาธารณะยังมีขอบเขตที่จำกัดอยู่เฉพาะในแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งเท่านั้น นักท่องเที่ยวไม่สามารถเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ภายในจังหวัดได้หากไม่มีรถส่วนตัว และรถบริการสาธารณะบางประเภท เช่น รถจักรยานสามล้อ ซึ่งถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ของการคมนาคมขนส่งอย่างหนึ่งของจังหวัด มักมุ่งเน้นให้บริการนักท่องเที่ยวต่างชาติในลักษณะทัวร์สามล้อในเวลากลางคืนมากกว่าให้บริการนักท่องเที่ยวชาวไทย นอกจากนี้จังหวัดพิษณุโลกมีแม่น้ำน่านไหลผ่านกลางจังหวัด ซึ่งในช่วงสองสามปีที่ผ่านมา มีกลุ่มธุรกิจเอกชนได้ลงทุนเปิดกิจการล่องเรือในแม่น้ำน่าน แต่ก็พบกับปัญหาการลงทุนที่ค่อนข้างสูง ประกอบกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการไม่สม่ำเสมอ และลักษณะทางกายภาพของแม่น้ำน่านที่มีตลิ่งค่อนข้างสูงชันทำให้การขึ้นลงบริเวณท่าเรือเกิดความยากลำบากสำหรับนักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มผู้สูงอายุ ดังนั้นแนวทางสำหรับการพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่งในจังหวัดพิษณุโลกเพื่อรองรับการท่องเที่ยว ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาทั้งในส่วนขอเทศบาลนครพิษณุโลก กรมการขนส่งทางบก สถานีตำรวจภูธรจังหวัดพิษณุโลก ควรให้การสนับสนุนรถบริการสาธารณะให้สามารถให้บริการไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ นอกจากแหล่งท่องเที่ยวหลักในจังหวัดพิษณุโลก ทั้งนี้จะต้องมีการควบคุมราคาและคุณภาพของการให้บริการ เนื่องจากนักท่องเที่ยวมักจะเลือกไม่ใช้บริการหากต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นและไม่ได้บริการบริการที่เหมาะสม และควรพัฒนาการให้บริการรถจักรยานสามล้อเพื่อการท่องเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ไม่ต้องการความรวดเร็ว

ด้านร้านอาหาร ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่างังหวัดพิษณุโลกเป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายของร้านอาหารเป็นจำนวนมาก พื้นที่ให้บริการร้านอาหารของจังหวัดพิษณุโลกใน

ลักษณะที่ทำให้ผู้ประกอบการรับนักท่องเที่ยวที่เวลานั้นมักจะกระจุกตัวอยู่เป็นกลุ่มในบริเวณใกล้แหล่งท่องเที่ยว ส่วนการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านอาหารมักจะเป็นลักษณะการบอกต่อของผู้ที่เคยใช้บริการ จังหวัดพิษณุโลกมีการจัดงานมหกรรมอาหารเป็นประจำอย่างต่อเนื่องทุกปีซึ่งถือได้ว่าเป็นงานที่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี เนื่องจากมีร้านอาหารที่มีชื่อเสียงของจังหวัดเป็นจำนวนมากมารวมกัน ซึ่งเป็นผลดีต่อนักท่องเที่ยวที่จะมีโอกาสเลือกร้านอาหารได้อย่างหลากหลาย อีกทั้งยังเป็นโอกาสที่ให้ผู้ประกอบการได้พัฒนาและปรับปรุงคุณภาพร้านของตนเพื่อให้สามารถแข่งขันกับร้านอาหารอื่นในจังหวัดได้อีกด้วย ในปัจจุบันร้านอาหารในลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด เช่น ผักบุ้งเหียวฟ้า ซึ่งถือเป็นจุดสนใจของนักท่องเที่ยวที่ชอบลักษณะของการแสดงผาดโผน มีการแสดงโชว์ลดตลง ดังนั้นการพัฒนาด้านร้านอาหารของจังหวัดพิษณุโลกจึงควรมีการเสริมสร้างเอกลักษณ์และจุดเด่นของร้านอาหารให้เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้จะต้องมีการรวมกลุ่มของร้านอาหารอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการแข่งขันและพัฒนาคุณภาพของร้านอาหารและการให้บริการอย่างต่อเนื่องซึ่งจะส่งผลดีต่อผู้บริโภค

ด้านที่พัก ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่าจังหวัดพิษณุโลกมีที่พักที่หลากหลายของการให้บริการเป็นจำนวนมากสามารถให้บริการผู้มาใช้บริการได้หลายระดับ ที่พักขนาดใหญ่และขนาดกลางมักใช้รองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติ กลุ่มข้าราชการและใช้เพื่อการจัดประชุมสัมมนาเป็นหลัก ส่วนที่พักขนาดเล็กซึ่งในจังหวัดพิษณุโลกมีการเปิดให้บริการเป็นจำนวนมากสามารถใช้รองรับกลุ่มนิสิต นักเรียน นักศึกษาจากต่างจังหวัดที่เดินทางมาเรียนที่จังหวัดพิษณุโลกในช่วงสุดสัปดาห์ ในด้านของที่พักนั้นมีการรวมกลุ่มของผู้ให้บริการเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล และการจัดทำแผนการตลาดเพื่อประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการให้บริการในธุรกิจที่พักในจังหวัดพิษณุโลกอย่างต่อเนื่อง ซึ่งถือเป็นประโยชน์ต่อผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการ ซึ่งควรมีการสนับสนุนการรวมกลุ่มเหล่านี้อย่างต่อเนื่อง

ด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่าบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ภายในจังหวัดยังมีอยู่เป็นจำนวนน้อย ส่วนใหญ่เป็นลักษณะของการให้บริการรถเพื่อเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว การผลิตและฝึกอบรมบุคลากรเพื่อเป็นมัคคุเทศก์ในพื้นที่ยังมีอยู่เป็นจำนวนไม่มากนัก ประกอบกับลักษณะการให้บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ในจังหวัดยังไม่ได้ได้รับความนิยมนัก จึงทำให้มัคคุเทศก์ที่จะให้บริการอยู่ในจังหวัดมักเลือกที่จะย้ายไปทำงานยังจังหวัดที่มีความต้องการมัคคุเทศก์มากกว่าในจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งหากมีบุคลากรด้านนำเที่ยวและมัคคุเทศก์อยู่ในจังหวัดเพิ่มมากขึ้นน่าจะมีส่วนช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกได้มากขึ้น

ด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่า จังหวัดพิษณุโลกมีความโดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางด้านธรรมชาติ โบราณสถานและศาสนา แต่มีลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวที่กระจุกตัวอยู่ แหล่งท่องเที่ยวประเภทโบราณสถานของจังหวัด เช่น พระราชวังจันทร์ ปัจจุบันอยู่ในระหว่างการบูรณะซ่อมแซม และการเวนคืนสิ่งปลูกสร้างที่รูก้ำโบราณสถาน ซึ่งหลักจากการบูรณะเสร็จสิ้นคาดว่าพระราชวังจันทร์จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอีกแหล่งของจังหวัด การเปิดแหล่งท่องเที่ยวใหม่ของจังหวัดพิษณุโลก เช่น เชื้อนแควน้อยบารุงแดน ภูเมียง ภูซัด ถือเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อเพิ่มทางเลือกในการเดินทางท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว และช่วยในการกระจายตัวของนักท่องเที่ยว ทั้งนี้การเปิดแหล่งท่องเที่ยวใหม่จะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น มีการบริหารจัดการที่ดี มีการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม

ด้านสินค้าของฝากของที่ระลึก ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่าสินค้าของฝากของที่ระลึกในจังหวัดพิษณุโลกที่สำคัญประกอบด้วย พระพุทธรชินราชจำลอง รูปหล่อพระนเรศวรมหาราช และผลิตภัณฑ์แปรรูปจากกล้วย โดยเฉพาะกล้วยตากมีการผลิตออกมาจำหน่ายเป็นจำนวนมาก แต่โดยรวมแล้วสินค้าของฝากของที่ระลึกในปัจจุบันยังมีลักษณะที่ไม่โดดเด่นมากนัก ควรมีการผลิตสินค้าของฝากของที่ระลึกให้เป็นที่รู้จักสามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เลือกซื้อกลับไปได้มากขึ้น อาจมีลักษณะเป็นสินค้าที่เกี่ยวข้องกับวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ หรือสินค้าที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์เมืองพิษณุโลก หรืออาจเป็นสารคดี หนังสือที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

ด้านความปลอดภัย ผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นว่าในส่วนของความปลอดภัยในการคมนาคมขนส่งยังต้องมีการปรับปรุงเนื่องจากยังมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นค่อนข้างบ่อย ทั้งนี้ควรให้ความสำคัญกับการตั้งจุดตรวจเพื่อสังเกตการณ์ด้านความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวและผู้ให้บริการการคมนาคมขนส่งให้มากขึ้นโดยอาศัยความร่วมมือของสถานีตำรวจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้บริการ การรณรงค์ให้ความรู้แก่ผู้ใช้เส้นทางให้มากขึ้น

ด้านการจัดบริการอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยว ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่า ในด้านของการจัดบริการด้านข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญมาก เพื่อช่วยในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลก แต่ปัจจุบันแหล่งให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดยังมีอยู่ไม่มาก ปัจจุบันก็มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น เทศบาลนครพิษณุโลก ก็เห็นความสำคัญในการสร้างแหล่งให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว เช่นเดียวกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จึงมีส่วนช่วยส่งเสริมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดได้ ในด้านของการให้บริการการจัดประชุมสัมมนา พิษณุโลกมีความได้เปรียบในเรื่องของการคมนาคม และระบบสาธารณูปโภคที่จะเอื้อประโยชน์ต่อการจัดประชุม ทั้งนี้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยก็ได้ประสานความร่วมมือกับผู้ประกอบการ และหน่วยงานอื่นๆ ในจังหวัดใกล้เคียงเพื่อชักชวนให้เข้ามาร่วมประชุมสัมมนาในจังหวัดพิษณุโลก

ในด้านของการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่าจังหวัดพิษณุโลกจะต้องอาศัยความร่วมมือกันของภาคีที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว เช่น สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว หอการค้าจังหวัด สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด เพื่อร่วมมือกันในด้าน บุคลากร การแลกเปลี่ยนข้อมูลในการพัฒนาการท่องเที่ยว การผลักดันความร่วมมือทั้งในระดับ จังหวัดและกลุ่มจังหวัด เนื่องจากความร่วมมือจะช่วยให้เกิดข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ ประหยัด ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการและทำให้ผลงานที่ออกมามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ในด้านความคิดเห็นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกตามยุทธศาสตร์ จังหวัดพิษณุโลก ด้านการท่องเที่ยว ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นดังนี้

1. การส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางการประชุม จังหวัดพิษณุโลกมีความพร้อมในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างมาก เนื่องจากจังหวัดพิษณุโลกมีการคมนาคมขนส่งที่สะดวกทั้งทางบกและทางอากาศ มีสถานที่พักจำนวนมากเพื่อรองรับผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนา มีมหาวิทยาลัยต่างๆ ซึ่งสามารถสนับสนุนในด้านของบุคลากรและสถานที่ในการจัดประชุมสัมมนา มีหน่วยงานที่เข้มแข็งที่สามารถจูงใจให้เกิดการประชุมสัมมนาขึ้นในจังหวัดได้เป็นอย่างดี

2. การส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวสีเขียวที่แยกอินโดจีน จังหวัดพิษณุโลกมีข้อได้เปรียบจากการเป็นจุดตัดของเส้นทางในระดับภูมิภาค ทั้งนี้จังหวัดพิษณุโลกจะต้องสร้างความเป็นรูปธรรมของการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวดังกล่าวให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ควรมีหน่วยงานกลางที่จะช่วยส่งเสริมให้แนวคิดดังกล่าวมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านของงบประมาณ และการประชาสัมพันธ์ ควรมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวสีเขียวที่แยกอินโดจีนอย่างต่อเนื่อง

3. การส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว จังหวัดพิษณุโลกเป็นจังหวัดที่มีสถานที่ท่องเที่ยวหลากหลาย ปัจจุบันมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของเห็นความสำคัญและร่วมมือกันในการส่งเสริมและบูรณะแหล่งท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม มีการให้ข้อมูลอย่างถูกต้องในแหล่งท่องเที่ยว นอกจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเดิมและการเปิดแหล่งท่องเที่ยวใหม่ก็เป็นสิ่งจำเป็นเนื่องจากการส่งเสริมให้เกิดการกระจายตัวของนักท่องเที่ยว เกิดการส่งเสริมรายได้ให้กับคนในท้องถิ่น และเป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดอีกทางหนึ่ง

4. การส่งเสริมให้เป็นศูนย์กลางด้านกีฬา โดยปกติแล้วการแข่งขันกีฬามักจะจัดในเมืองขนาดใหญ่และมีความพร้อมด้านสาธารณูปโภคที่ครบครัน มีสนามกีฬาที่ครบสมบูรณ์ มีการเดินทางสะดวก มีที่พักเพียงพอ ซึ่งจังหวัดพิษณุโลกเคยจัดการแข่งขันกีฬาในระดับประเทศมาแล้ว เป็นจุดที่แสดงให้เห็นว่าพิษณุโลกมีความพร้อมในการเป็นศูนย์กลางด้านกีฬา อีกทั้งยังมีการก่อตั้ง

โรงเรียนกีฬาซึ่งจะช่วยพัฒนาความสามารถของการพัฒนาบุคลากรด้านการกีฬาของจังหวัดให้มี ศักยภาพมากยิ่งขึ้น

5. การเป็นศูนย์กลางด้านวิชาการในทุกกระดับ จังหวัดพิษณุโลกมีความได้เปรียบในเรื่อง ดังกล่าวเนื่องจากเป็นที่ตั้งของโรงเรียนที่มีชื่อเสียง มีมหาวิทยาลัยตั้งอยู่เป็นจำนวนมาก ได้แก่ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา วิทยาเขตพิษณุโลก มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราช วิทยาลัย วิทยาลัยพิษณุโลก วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนพรัตน์ราช วิทยาลัยสาธารณสุขสิริน ธร และยังมีสถาบันการศึกษาด้านอาชีวศึกษาอีกเป็นจำนวนมาก ถือได้ว่าพิษณุโลกมีความพร้อม ในการเป็นศูนย์กลางด้านการศึกษาในทุกระดับ

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. นายวิชา วิชาชัยวัฒน์

ประธานหอการค้าจังหวัดพิษณุโลก

สัมภาษณ์วันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 เวลา 10.00 – 12.00 น

ผลการสัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์ประธานหอการค้าจังหวัดพิษณุโลก พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลกดังต่อไปนี้

ด้านการคมนาคมขนส่ง ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่าการคมนาคมขนส่งของจังหวัดพิษณุโลกมีความสะดวก ทั้งในการขนส่งสินค้า และการขนส่งผู้โดยสาร เนื่องจากมีเส้นทางคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงระหว่างทางหลวงของประเทศไทยและทางหลวงเอเชีย มีการคมนาคมขนส่งทางบก ทั้งรถยนต์และรถไฟที่มีจำนวนเที่ยวในการเดินทางจำนวนมาก มีการคมนาคมขนส่งทางอากาศที่สะดวก มีเที่ยวบินให้บริการในทุกวัน ปัญหาการคมนาคมขนส่งที่พบคือการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งยังไม่สะดวก โดยเฉพาะการเดินทางขึ้นไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติบางแห่งที่ยังมีความยากลำบาก และการคมนาคมขนส่งทางอากาศยังไม่ถูกใช้อย่างเต็มความสามารถ การพัฒนาด้านการคมนาคมขนส่งในจังหวัดพิษณุโลกควรมีการพัฒนาด้านระบบโครงข่ายถนนเชื่อมโยงระหว่างเส้นทางหลักและเส้นทางรองให้มากขึ้นเพื่อรองรับการขยายตัวของการคมนาคมขนส่ง และการเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งทางบกในอนาคต

ด้านร้านอาหาร ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่างังหวัดพิษณุโลกเป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายของประเภทร้านอาหาร มีคุณภาพและราคาที่เหมาะสม มีการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการร้านอาหารและภัตตาคารในจังหวัดพิษณุโลก เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของร้านอาหารในจังหวัดอย่างต่อเนื่อง และมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การส่งเสริมมาตรฐานความสะอาด โดยการให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการอย่างต่อเนื่อง เมื่อพิจารณาในด้านของจำนวนร้านอาหารพบว่าร้านอาหารในจังหวัดพิษณุโลกมีจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ แต่ในทางกลับกันผู้ประกอบการก็มีโอกาสที่จะเลือกใช้บริการได้มากขึ้น ร้านอาหารในจังหวัดพิษณุโลกในลักษณะร้านอาหารแผงลอยควรมีการปรับปรุงในเรื่องของความสะอาด ความเป็นระเบียบของร้านอาหาร สถานที่ให้บริการสุขาที่ เหมาะสม ทั้งนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องให้การสนับสนุนและมีการตรวจสอบมาตรฐานความสะอาดของร้านอาหารอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ

ด้านที่พัก ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่าการบริการด้านที่พักของจังหวัดพิษณุโลกมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะที่พักขนาดเล็กราคาถูก ซึ่งเป็นโอกาสของผู้บริโภคที่จะสามารถเลือกใช้บริการได้ตามความต้องการ ประกอบกับพฤติกรรมกรเลือกใช้บริการที่พักของผู้ใช้บริการส่วนใหญ่มักต้องการเพียงที่พักเพื่อใช้ค้างคืน ที่มีความสะดวกและสะอาดของที่พักเท่านั้น บางราย

ไม่ใช้บริการอาหารเช้าหรือบริการเสริมอื่นๆ ในโรงแรม จึงทำให้โรงแรมขนาดเล็กที่มีราคาถูกสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้โรงแรมขนาดใหญ่ที่เปิดให้บริการก็จะมีกลุ่มลูกค้าเฉพาะคือกลุ่มลูกค้าที่เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวขนาดใหญ่ นักท่องเที่ยวต่างชาติ นักธุรกิจและข้าราชการ ในการพัฒนาด้านที่พักเพื่อรองรับการท่องเที่ยวของจังหวัดควรมีการรวมกลุ่มของผู้ให้บริการอย่างต่อเนื่อง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล สนับสนุนการให้บริการระหว่างกัน ตลอดจนการร่วมกลุ่มเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานร่วมกัน ทั้งนี้หน่วยงานหรือสมาคมที่เกี่ยวข้องจะต้องมีส่วนร่วมในการดูแลมาตรฐานของที่พักประเภทต่างๆ ด้วย

ด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ลักษณะของการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลกมักเป็นลักษณะของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวด้วยตนเอง หรือหากเป็นนักท่องเที่ยวลักษณะที่เดินทางมาท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะก็มักจะมีมัคคุเทศก์ประจำการเดินทางนั้นๆ อยู่แล้ว จึงมักไม่มีการใช้บริการมัคคุเทศก์ในท้องถิ่น บริการนำเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลกส่วนใหญ่มักจะเป็นลักษณะของการนำนักท่องเที่ยวออกไปต่างประเทศ การใช้บริการนำเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะของการเช่ารถเพื่อเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว และบริการรถรางชมเมืองของบริษัทเอกชนที่มีมัคคุเทศก์นำชมบนรถเท่านั้น หากมีการใช้บริการนำเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกจะเป็นลักษณะการใช้บริการมัคคุเทศก์เฉพาะกิจที่มีการอบรมเฉพาะ เมื่อมีการจัดงานสำคัญของจังหวัด

ด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่า แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดมีความหลากหลาย แต่มักกระจุกตัวอยู่บางอำเภอเท่านั้น เช่น อำเภอวังทอง อำเภอชาติตระการ อำเภอนครไทย และอำเภอเนินมะปราง เป็นต้น โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติตามเส้นทางพิษณุโลก-เพชรบูรณ์ ในเขตอำเภอวังทองซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำตกและอุทยานแห่งชาติกระจายอยู่ตามเส้นทาง การท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลกหลายแห่งมักจะต้องใช้กิจกรรมเข้ามาสนับสนุนเพื่อเพิ่มจุดเด่นด้านการท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มจุดเด่นให้กับแหล่งท่องเที่ยว ดังเช่นกิจกรรมท่องเที่ยวที่มีอยู่ในปัจจุบันเช่น ประเพณีปักธงชัย ประเพณีแข่งเรือ ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีลอยกระทง ประเพณีกินปลาที่อำเภอบางระกำ เทศกาลปีใหม่ เทศกาลโคมไฟ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมที่มีชื่อเสียงคือกิจกรรมล่องแก่งลำน้ำเข็กที่มีชื่อเสียงติดอันดับต้นๆ ของประเทศ ต่างเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ช่วยสร้างชื่อเสียงให้กับการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกทั้งสิ้น การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก ควรเน้นการสร้างเรื่องราวเชื่อมโยงการท่องเที่ยวหลายๆ แห่งเป็นเส้นทางการท่องเที่ยว มีกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อให้จังหวัดพิษณุโลกเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยว นอกจากนี้ต้องสนับสนุนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสะดวกมากยิ่งขึ้น

ด้านสินค้าของฝากของที่ระลึก ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่าจังหวัดยังไม่มีสินค้าของฝากหรือของที่ระลึกที่เป็นจุดเด่นของจังหวัด สินค้าที่มีชื่อเสียงในปัจจุบันมีเพียงกล้วยตาก หมี่ซั่ว และพระพุทธรชินราชจำลอง และสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ดังนั้นการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกจึงควรคิดค้นและพัฒนาหาจุดเด่นของจังหวัดขึ้นมาเพื่อสร้างให้เป็นสินค้าของที่ระลึก โดยการสร้างเป็นเรื่องราวของสินค้าที่ระลึกที่เชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของจังหวัด เช่น สุนัขพันธุ์บางแก้ว หรือไก่ชนของสมเด็จพระนเรศวร เป็นต้น

ด้านความปลอดภัย ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่าจังหวัดพิษณุโลกเป็นจังหวัดที่มีความปลอดภัยในการท่องเที่ยวค่อนข้างมาก มีความเข้มข้นในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดค่อนข้างสูง ไม่มีกลุ่มอิทธิพลในจังหวัด และเป็นที่ตั้งของสำนักงานตำรวจภูธรภาค 6 จึงทำให้มีความปลอดภัยสำหรับการเดินทางท่องเที่ยวค่อนข้างสูง

ด้านการจัดบริการอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยว ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่า ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกจะต้องมีการปรับข้อมูลให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ มีการลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง และควรให้มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยวไปยังสื่อต่างๆ เพิ่มมากขึ้นทั้งในส่วนของเคเบิลทีวีท้องถิ่น วิทยุ รถแท็กซี่ป้ายข้อมูลขนาดใหญ่บริเวณสี่แยกต่างๆ รวมถึงการกระจายข้อมูลออกไปภายนอกจังหวัดเพื่อดึงนักท่องเที่ยวในจังหวัดใกล้เคียงมาท่องเที่ยวยังจังหวัดพิษณุโลก ในด้านการจัดประชุมสัมมนา จังหวัดพิษณุโลกสามารถดึงดูดการประชุมสัมมนาในระดับจังหวัดและระดับภาคได้ เนื่องจากเป็นที่ตั้งของหน่วยงานราชการในระดับเขต ระดับภาคเป็นจำนวนมาก จึงทำให้เกิดการประชุมของหน่วยงานราชการภายในจังหวัดอย่างต่อเนื่อง และการมีสถานที่พักผ่อน และการคมนาคมขนส่งที่หลากหลายก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนการจัดประชุมสัมมนาในจังหวัด

ในด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่า บุคลากรด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกต้องมีการพัฒนาความสามารถในการบริหารจัดการให้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้จะต้องร่วมกันพัฒนาการท่องเที่ยวของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว ชมรมร้านอาหารและภัตตาคาร ในเรื่องของงบประมาณในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลกได้รับงบประมาณในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวจากส่วนราชการของจังหวัดและผู้ให้การสนับสนุนจากภาคเอกชน การให้ความร่วมมือของภาครัฐและเอกชนเป็นไปด้วยดี มีการรวมกลุ่มกันตั้งเป็นคณะทำงานจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวหรืองานประเพณีต่างๆ เพื่อระดมข้อมูลความคิดเห็นและตรวจสอบการทำงานต่างๆ

ในด้านความคิดเห็นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกตามยุทธศาสตร์จังหวัดพิษณุโลก ด้านการท่องเที่ยวให้ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่

1. การส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางการประชุม ในอดีตหน่วยงานที่ใช้บริการด้านการจัดประชุมสัมมนา มักเป็นหน่วยงานราชการที่ต้องมีการประชุมอย่างต่อเนื่อง แต่ในปัจจุบันหน่วยงานเอกชนเริ่มให้ความสำคัญกับการจัดการประชุมในจังหวัดพิษณุโลกเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากความพร้อมของการคมนาคม ที่พักและสถานที่ในการจัดประชุมที่มีความพร้อมมากขึ้น ซึ่งในอนาคตพิษณุโลกมีโครงการจะจัดสร้างศูนย์ประชุมสัมมนา ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่าควรจัดสร้างในลักษณะศูนย์แสดงสินค้านานาชาติจะสามารถรองรับการเป็นศูนย์กลางสีเขียวอินโดจีนได้มากกว่า การจัดสร้างเป็นศูนย์กลางการประชุม เนื่องจากในปัจจุบันจังหวัดพิษณุโลกมีโรงแรมที่สามารถจัดการประชุมขนาดใหญ่อยู่ในพื้นที่แล้ว หากจะจัดสร้างเป็นศูนย์กลางการประชุมจำเป็นจะต้องมีการบริการจัดการที่มีความพร้อมและมีศักยภาพเพียงพอที่จะจัดสรรการประชุมให้มาใช้สถานที่ได้ตลอดทั้งปี

2. การส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวสีเขียวอินโดจีน ด้วยภูมิศาสตร์และทำเลที่ตั้งของจังหวัดพิษณุโลกที่สนับสนุนการเป็นศูนย์กลางสีเขียวอินโดจีน มีความสามารถในการพัฒนาเป็นเมืองบริการเพื่อรองรับการท่องเที่ยว โดยจังหวัดจะต้องสร้างสาธารณูปโภคขึ้นมาเพื่อรองรับการขยายตัวของความเป็นเมืองบริการและการเป็นเมืองท่องเที่ยว

3. การส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและประวัติศาสตร์ของจังหวัดพิษณุโลกอยู่ในช่วงระยะเวลาของการบูรณะปรับปรุงซึ่งอาจจะต้องใช้ช่วงเวลาอีกระยะหนึ่งเพื่อปรับปรุงและพัฒนา ส่วนการเพิ่มแหล่งท่องเที่ยวใหม่ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่ามีความจำเป็นเพื่อเพิ่มนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลกให้ได้รับประสบการณ์การท่องเที่ยวแปลกใหม่เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้จะต้องมีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม สร้างความประทับใจกับการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกร่วมกัน

4. การส่งเสริมให้เป็นศูนย์กลางด้านกีฬา จังหวัดพิษณุโลกมีความสามารถในการจัดการแข่งขันกีฬาในระดับประเทศ และมีการจัดแข่งขันกีฬาในระดับภาคอยู่เป็นประจำ จากการแข่งขันที่มีมาตรฐานมีส่วนช่วยให้จังหวัดพิษณุโลกสามารถเป็นศูนย์กลางด้านการศึกษาได้เป็นอย่างดี

5. การเป็นศูนย์กลางด้านวิชาการในทุกระดับ ในปัจจุบันพิษณุโลกถือเป็นศูนย์กลางการศึกษาในเขตภาคเหนือตอนล่างที่มีความสามารถค่อนข้างสูง มีสถาบันการศึกษามีที่ความสามารถทั้งด้านวิชาการการอย่างหลากหลาย การส่งเสริมให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในทุกระดับจึงเป็นสิ่งที่มีความเป็นไปได้เป็นอย่างดีและเป็นรูปธรรมเป็นอย่างมาก

4. นายมนู อนัตชัยศิริ

ตำแหน่ง ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพิษณุโลก

สัมภาษณ์วันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 เวลา 13.30-14.30 น.

ผลการสัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพิษณุโลก พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก ดังนี้

ด้านการคมนาคมขนส่ง ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่าการคมนาคมขนส่งระหว่างเมืองมีความสะดวกเนื่องจากสามารถเดินทางเข้ามาจังหวัดพิษณุโลกได้ทั้งทางรถยนต์ รถไฟ และเครื่องบิน ซึ่งมีให้บริการเป็นประจำทุกวัน นักท่องเที่ยวสามารถเลือกเดินทางท่องเที่ยวได้ทั้งการท่องเที่ยวแบบระยะสั้น (ไปเช้าเย็นกลับ) หรือเลือกพักค้างคืนก็สามารถทำได้ การเดินทางท่องเที่ยวระหว่างตัวเมืองไปยังแหล่งท่องเที่ยวก็มีความสะดวก เนื่องจากมีรถประจำทางให้บริการในเส้นทางมีบริการรถเช่า และรถท้องถิ่นจากตัวอำเภอไปแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ในเขตอำเภอเมืองยังมีบริการรถรางชมเมือง และสามล้อตัวรับให้บริการนักท่องเที่ยวเป็นประจำทุกวัน การพัฒนาการคมนาคมขนส่งของจังหวัดพิษณุโลก ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความเห็นว่า ควรพัฒนาในประเด็นของการจัดระบบการจราจรภายในเขตอำเภอเมือง เนื่องจากการจราจรในบริเวณตัวเมืองจะมีความหนาแน่นในช่วงโมงเร่งด่วน จึงควรพัฒนาระบบการจราจรและปรับปรุงถนนเพื่อกระจายปริมาณรถในจุดที่หนาแน่น ให้สามารถเดินทางได้สะดวกขึ้น และพัฒนาในส่วนของสภาพทัศนียภาพและความสะอาดของรถบริการสาธารณะและผู้ให้บริการ การให้ข้อมูลการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ทั้งในด้านข้อมูลจังหวัด ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ผู้ให้ข้อมูลควรจะมีความรู้และความเชี่ยวชาญเป็นอย่างดี เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความเข้าใจในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ และควรจัดให้มีรถบริการที่สามารถพร้อมใช้งานได้ตามความต้องการของนักท่องเที่ยวทุกช่วงเวลา

ด้านที่พัก ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นที่ว่าที่พักของจังหวัดพิษณุโลกมีจำนวนเพียงพอที่จะรองรับนักท่องเที่ยวได้ มีโรงแรมทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่สามารถให้บริการนักท่องเที่ยวและกลุ่มประชุมสัมมนาได้เป็นอย่างดี การที่มีโรงแรมจำนวนมากเปิดให้บริการในจังหวัดพิษณุโลกเป็นสิ่งที่ดีที่บ่งชี้ให้เห็นถึงความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดพิษณุโลกได้เป็นอย่างดี เนื่องจากธุรกิจสถานประกอบการเหล่านี้มีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาสู่ทางและความเป็นไปได้ของการเจริญเติบโตของตลาดในอนาคตมาเป็นอย่างดี และถือเป็นโอกาสของผู้บริโภคที่มีทางเลือกในการเลือกหาสินค้าและบริการที่ตรงกับความต้องการของตนได้มากยิ่งขึ้น ในด้านการพัฒนาด้านที่พักของจังหวัดพิษณุโลก ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นเห็นว่า โรงแรมขนาดเล็กซึ่งมีการให้บริการอยู่เป็นจำนวนมากในจังหวัดพิษณุโลกจะต้องมีการอบรมผู้ประกอบการในเรื่องทักษะการ

ให้บริการ การให้ความเป็นธรรมลูกค้า ซึ่งการอบรมในลักษณะดังกล่าวมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถในการจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการได้ เช่น สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด สำนักงานพัฒนาสังคม สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สถานีตำรวจภูธรจังหวัด เป็นต้น

ด้านร้านอาหาร ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นในจังหวัดพิษณุโลกยังมีร้านอาหารที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่จำนวนน้อย และมีร้านอาหารที่มีชื่อเสียงของจังหวัดอยู่เพียงไม่กี่แห่ง ร้านอาหารส่วนใหญ่เป็นร้านอาหารขนาดเล็กมีมาตรฐานของความสะอาดของร้านอาหารในระดับหนึ่งเท่านั้น การพัฒนาร้านอาหารเพื่อรองรับการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกจึงควรพัฒนาในเรื่องมาตรฐานของสุขอนามัยสำหรับร้านอาหารโดยเฉพาะ การปรุง ภาชนะบรรจุอาหาร สถานที่เตรียมอาหาร การให้บริการ รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาหารในลักษณะของอาหารนานาชาติ

ด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ปัจจุบันการบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ของจังหวัดพิษณุโลกโดยมากจะมีการให้บริการในลักษณะอาสาสมัครนำเที่ยวเพื่อจัดบริการให้ความรู้ในแหล่งท่องเที่ยวใหม่และให้ความรู้ด้านความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว การให้บริการการนำเที่ยวเพื่อธุรกิจจังหวัดยังมีไม่มากนักเพราะส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะมักจะเลือกใช้บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์จากต้นทาง หากต้องการพัฒนาด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ในจังหวัดควรมีการเสนอให้ใช้บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ภายในท้องถิ่นสำหรับการบริการนำเที่ยวในจังหวัดมากกว่าที่จะใช้บริการมัคคุเทศก์นำเที่ยวภายนอกจังหวัด ควรจัดให้มีกิจกรรมท่องเที่ยวในลักษณะทัวร์ชมเมืองอย่างต่อเนื่องและมีทางเลือกในการท่องเที่ยวในตัวเมืองอย่างหลากหลาย ทั้งนี้ผู้ให้บริการจะต้องมีความซื่อสัตย์ ในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

ด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกมีความหลากหลายเช่นเดียวกับจังหวัดท่องเที่ยวในเขตภาคเหนือตอนบน และกำลังได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของจังหวัดพิษณุโลกสามารถเชื่อมโยงได้กับแหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกในจังหวัดสุโขทัยและจังหวัดกำแพงเพชรได้ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในจังหวัดพิษณุโลกก็มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงติดลำดับต้นๆ ของประเทศโดยเฉพาะกิจกรรมล่องแก่งในลำน้ำเข็ก การเที่ยวป่าในอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า และอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง จังหวัดได้เน้นการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องในแหล่งท่องเที่ยวที่เปิดใหม่ เช่น เขื่อนแควน้อยบำรุงแดน ศูนย์รวมพรรณไม้บ้านร่มเกล้า ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่จังหวัดพยายามให้การสนับสนุน ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลกควรเน้นที่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่แสดงความเป็นอัตลักษณ์ของ

พื้นที่ สร้างการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นตามความเป็นจริงของพื้นที่ เช่น การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ นำเสนอแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ผ่านการสร้างเรื่องราวทางการท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เข้าหากัน สร้างการรับรู้ผ่านกลุ่มนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ให้เข้าใจและรู้จักแหล่งท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

ด้านสินค้าของฝากของที่ระลึก ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่าสินค้าของฝากของที่ระลึกในจังหวัดพิษณุโลกมีสินค้าที่มีชื่อเสียงหลายอย่างเช่น ก๋วยเตี๋ยว หมี่ซั่ว ผ้าทอ รูปหล่อและรูปภาพของพระพุทธชินราชและสมเด็จพระนเรศวร เป็นต้น ซึ่งสินค้าเหล่านี้จะต้องได้รับการพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์ รูปลักษณ์ บรรจุภัณฑ์ของสินค้า รวมถึงสถานที่จำหน่ายสินค้าจะต้องอยู่ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้สินค้าเหล่านี้เข้าถึงนักท่องเที่ยวได้มากยิ่งขึ้น ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคแล้วเป็นการนำเสนอผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ออกสู่ท้องตลาดอย่างต่อเนื่อง

ด้านความปลอดภัย ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่าจังหวัดพิษณุโลกมีหน่วยงานที่คอยให้บริการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและนักท่องเที่ยวที่ทำงานร่วมกันหลายหน่วยงานเช่น สำนักงานตำรวจภูธรภาค 6 สำนักงานตำรวจภูธรจังหวัดพิษณุโลก สำนักงานตำรวจท่องเที่ยว รวมถึงอาสาสมัครรักษาความปลอดภัยท้องถิ่นและชุมชน ที่ร่วมกันจัดบริการด้านความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะในแหล่งท่องเที่ยวที่มีความเสี่ยง เช่น การล่องแก่งในลำน้ำเข็ก ผู้ให้บริการล่องแก่งจะให้ความสำคัญกับมาตรการด้านการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ในด้านของความปลอดภัยทางด้านการคมนาคมควรเน้นให้ความสำคัญโดยเฉพาะช่วงเวลามีเทศกาลต่างๆ เช่น เทศกาลปีใหม่ เทศกาลสงกรานต์ เนื่องจากมีรถสัญจรผ่านจังหวัดพิษณุโลกเป็นจำนวนมาก ควรเพิ่มจุดแวะพักเพื่อให้บริการนักท่องเที่ยวในการแวะพัก ให้บริการให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยว และเพิ่มความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน โดยการรณรงค์สร้างจิตสำนึกที่ดีในการใช้เส้นทางร่วมกันให้ความรู้ด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว มีป้ายเตือนในจุดเสี่ยงจุดอันตราย

ด้านการจัดบริการอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยว ได้แก่ การจัดบริการข้อมูลท่องเที่ยวและบริการด้านการจัดประชุมสัมมนา ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบข้อมูลท่องเที่ยวภายในจังหวัดมากยิ่งขึ้น ข้อมูลท่องเที่ยวควรจะเป็นข้อมูลที่มีการปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา คู่มือท่องเที่ยวที่จัดทำขึ้นควรมีข้อมูลครบถ้วนไม่เฉพาะในส่วนของคุณค่าแหล่งท่องเที่ยว ควรจะรวมถึงข้อมูลที่พิกัด ร้านอาหาร กิจกรรมท่องเที่ยวและเส้นทางท่องเที่ยวต่างๆ ซึ่งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดตั้งแต่ระดับผู้บริหารจนถึงพนักงานทั่วไป ควรจะทราบข้อมูลท่องเที่ยวของจังหวัดเพื่อให้บริการเหล่านี้สามารถช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัด กล่าวคือทุกคนควรมีส่วนในการ

ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวไม่ควรปล่อยให้เป็นที่ของกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ในส่วนของการจัดประชุมสัมมนา โดยปกติการจัดประชุมสัมมนาในจังหวัดพิษณุโลกจะเป็นการจัดประชุมตามสถานที่ราชการหรือโรงแรมในจังหวัดพิษณุโลก เนื่องจากเป็นที่ตั้งของหน่วยงานราชการระดับภาค มีการเดินทางที่สะดวก มีสถาบันการศึกษาที่เป็นหน่วยงานสนับสนุนข้อมูลความรู้ ถือได้ว่าปัจจุบันจังหวัดพิษณุโลกเป็นศูนย์กลางการจัดประชุมในเขตภาคเหนือตอนล่าง

ในด้านการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่าบุคลากรด้านการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในปัจจุบันต้องรับผิดชอบหลายหน้าที่ ยังขาดบุคลากรที่มีความพร้อมเพียงพอ เพื่อเป็นแรงสนับสนุนและพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด ผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นว่างบประมาณในการพัฒนาการท่องเที่ยวยังมีอยู่อย่างจำกัด การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกจำเป็นจะต้องใช้งบประมาณในการลงทุนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อประชาสัมพันธ์และสร้างความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยว การปฏิบัติงานด้านการท่องเที่ยวต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับช่วงต่อในการดูแลแหล่งท่องเที่ยว เปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการเข้าไปบริหารจัดการและร่วมมือในการตรวจสอบการดำเนินการในลักษณะการตั้งเป็นคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบและกำกับการทำงาน ทั้งงานในลักษณะจังหวัดและกลุ่มจังหวัด

ในด้านของแผนกลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่าในด้านของในด้านการส่งเสริมให้เป็นศูนย์กลางการประชุม ยังไม่ประสบความสำเร็จมากนัก ต้องใช้วิธีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ผู้สนใจทราบและมาใช้บริการให้มากขึ้น ในด้านการเปิดแหล่งท่องเที่ยวใหม่ คิดเห็นว่าปริมาณแหล่งท่องเที่ยวที่เปิดใหม่ยังมีไม่มากนัก ด้านการพัฒนาเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวสี่แยกอินโดจีน จะต้องมีการพัฒนาทั้งจังหวัดไม่เฉพาะเพียงแต่บริเวณสี่แยกเท่านั้นและต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่งเป็นอย่างมาก เพื่อรองรับการขยายตัวในอนาคต ในด้านวิชาการผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นว่าค่อนข้างมีความพร้อมเนื่องจากมีโรงเรียนมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่และมีความสามารถในการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และในด้านกีฬา จังหวัดพิษณุโลกมีสนามกีฬาที่มีความสามารถในการจัดกีฬาระดับชาติ นอกจากนี้ยังมีการจัดแข่งขันกีฬา โดยมีจังหวัดพิษณุโลกเป็นสนามแข่งขันอยู่เป็นประจำเช่น การแข่งฟุตบอล วิ่ง เจ็ทสกี และการแข่งขันกีฬาพื้นบ้านของชนเผ่า เป็นต้น

5. ดร.จรรุวรรณ แดงบุปผา

หัวหน้าสาขาวิชาการท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัย
นเรศวร

สัมมนาวันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 เวลา 09.00-10.00น.

ผลการสัมมนา

จากการสัมมนา ดร. จรรุวรรณ แดงบุปผา เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดพิษณุโลก ผลการสัมมนาพบว่า

ด้านการคมนาคมขนส่ง ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่าการเดินทางเข้าสู่จังหวัด
พิษณุโลกสามารถเดินทางได้หลากหลายวิธีได้แก่ รถยนต์ รถไฟ และเครื่องบินซึ่งมีให้บริการเป็น
ประจำทุกวัน แต่มาตรฐานการให้บริการการเดินทางในปัจจุบันยังไม่สามารถทดแทนกันได้ ในด้าน
ระบบขนส่งมวลชนภายในตัวจังหวัด เช่น รถประจำทาง หรือรถรับจ้างอื่นๆ สามารถให้ความสะดวก
ในการเดินทางท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม เส้นทางสายพิษณุโลก-เพชรบูรณ์ซึ่งเป็นเส้นทางที่ผ่าน
แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลกจำนวนมากก็มีรถประจำทางให้บริการอย่าง
ต่อเนื่องและเพียงพอ อีกทั้งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเองและมีพาหนะ
เป็นของตนเอง ปัญหาการบริการสาธารณะจึงไม่เป็นปัญหามากนัก การพัฒนาปรับปรุงด้านการ
คมนาคมขนส่งของจังหวัดพิษณุโลก ควรเน้นเส้นทางคมนาคมขนส่งสายรองเพื่อให้การเดินทาง
สะดวกมากขึ้นไม่จำเป็นต้องใช้เพียงถนนสายหลัก นอกจากนี้จังหวัดพิษณุโลกยังมีฐานะเป็นเมือง
บริการ ดังนั้นการคมนาคมขนส่งถือเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องพัฒนาคุณภาพ การให้บริการและสิ่งอำนวยความสะดวก
ให้มากขึ้น

ด้านร้านอาหาร ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่าร้านอาหารหรือภัตตาคารขนาดใหญ่เพื่อ
รองรับนักท่องเที่ยวยังมีไม่มากนัก แต่ร้านอาหารบางแห่งในจังหวัดสามารถสร้างประสบการณ์ที่
แปลกใหม่ให้กับนักท่องเที่ยวได้ ถือเป็นจุดขายของการท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลก การพัฒนา
ร้านอาหารของจังหวัดควรพัฒนาปรับปรุงเรื่องคุณภาพของอาหาร การให้บริการ รวมถึงความรู้และ
ทักษะของผู้ให้บริการเกี่ยวกับร้านอาหารและภัตตาคารเพื่อให้ทราบถึงความหมายและรูปแบบ
วิธีการให้บริการแบบที่เป็นมาตรฐานสากล การพัฒนาด้านร้านอาหารควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของ
ความเป็นอัตลักษณ์เดิมของจังหวัดซึ่งถือว่าเป็นเสน่ห์เฉพาะตัวของพื้นที่ หากพัฒนาร้านอาหารจน
มีลักษณะความเป็นสากลมากเกินไปอาจทำลายลักษณะเฉพาะตัวของพื้นที่

ด้านที่พัก ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่าการที่มีโรงแรมขนาดเล็กเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก
ในจังหวัดพิษณุโลก และโรงแรมขนาดเล็กเหล่านี้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสามารถตอบสนองต่อ
ความต้องการผู้ให้บริการได้เป็นอย่างดี อาจถือได้ว่าเป็นลักษณะพิเศษของที่พักในจังหวัดพิษณุโลก

และเป็นสัญลักษณ์สิ่งหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าเศรษฐกิจของจังหวัดดีขึ้น ส่งผลให้คนในพื้นที่มีงานทำมากขึ้น การขยายตัวของที่พักเหล่านี้อาจก่อให้เกิดการแข่งขันกันอย่างสูงในธุรกิจประเภทนี้ และอาจส่งผลให้เกิดความแตกต่างในเรื่องคุณภาพของการให้บริการ การพัฒนาด้านที่พักของจังหวัดพิษณุโลกควรให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการให้บริการ และการพัฒนาควรอยู่บนพื้นฐานอัตลักษณ์ของจังหวัด

ด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่าการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ในจังหวัดมีลักษณะเป็นการนำนักท่องเที่ยวออกไปท่องเที่ยวยังต่างประเทศ และการท่องเที่ยวในท้องถิ่นโดยปกตินักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวเอง การให้บริการนำเที่ยวในลักษณะรถรางชมเมืองเป็นการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว ผู้ให้บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ในจังหวัดยังมีจำนวนไม่มากนักเป็นผลให้ยังไม่มียุทธศาสตร์ที่เห็นถึงผลกำไรที่จะเกิดขึ้นทำให้ไม่เกิดการลงทุนในธุรกิจดังกล่าว ด้านการพัฒนาบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ควรมีมัคคุเทศก์ที่มีความเชี่ยวชาญเพื่อให้บริการนักท่องเที่ยว ควรมีการร่วมลงทุนของบริษัทเอกชนโดยมีรัฐคอยให้การสนับสนุน และควรมีการผลิตบุคลากรเพื่อรองรับการขยายตัวของการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่างังหวัดพิษณุโลกมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดเด่นจำนวนน้อย แหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งยังไม่ได้รับการพัฒนามากเท่าที่ควร กิจกรรมการท่องเที่ยวบางอย่างถูกผูกขาดจากผู้ประกอบการ ควรมีการแข่งขันเพื่อพัฒนาคุณภาพของบริการ เน้นการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวที่จะช่วยเสริมสร้างให้นักท่องเที่ยวได้พบประสบการณ์ใหม่จากการท่องเที่ยว เน้นการท่องเที่ยวในลักษณะการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community based tourism) นำเสนอแหล่งท่องเที่ยวที่ถูกพัฒนาขึ้นโดยชุมชน ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนา เนื่องจากในปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวมีความเสื่อมโทรมลงเนื่องจากการไม่ได้ตระหนักถึงคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณในการพัฒนาและจัดการแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งให้การสนับสนุนในด้านบุคลากรให้ความรู้

ด้านสินค้าของฝากของที่ระลึก ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่างสินค้าของที่ระลึกของจังหวัดพิษณุโลกได้แก่ รูปหล่อพระพุทธรชินราชและสมเด็จพระนเรศวร ของฝากได้แก่ กกล้วยตากและหมี่ซั่ว ส่วนสินค้าของฝากของที่ระลึกอื่นๆ จะเป็นลักษณะของสินค้าของฝากทั่วไปที่มีวางขายตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ พฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าของฝากของที่ระลึกของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไปนักท่องเที่ยวนิยมเลือกซื้อสินค้าที่บ่งบอกความเป็นตัวตนของพื้นที่ สถาปัตยกรรมหรือมีเรื่องราวของแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น จังหวัดพิษณุโลกควรมองหาจุดเด่นของจังหวัดเพื่อนำ

จุดเด่นนั้นมาสร้างเป็นสินค้าของที่ระลึกเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวสนใจสินค้าของที่ระลึกมากยิ่งขึ้น

ด้านความปลอดภัย ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่า แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลกมีความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยวค่อนข้างสูง มีเหตุอาชญากรรมกับนักท่องเที่ยวค่อนข้างน้อย จังหวัดพิษณุโลกควรให้ความสำคัญกับการคมนาคมโดยต้องเพิ่มความระมัดระวังมากยิ่งขึ้น ผู้ขับขี่ควรให้ความสำคัญกับวินัยจราจรให้มากขึ้น ในแหล่งท่องเที่ยวควรให้ความสำคัญกับการจัดทำป้ายสื่อความหมายทางการท่องเที่ยว คู่มือสำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อบอกข้อมูลข้อควรระวัง สิ่งที่ทำและไม่ควรทำในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยว ซึ่งทั้งนี้นักท่องเที่ยวจะต้องให้ความร่วมมือปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

ด้านการให้บริการอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยว ได้แก่ ข้อมูลท่องเที่ยวและบริการการจัดประชุมสัมมนา ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่าด้านข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลกมีการศึกษาข้อมูลด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง การนำเสนอข้อมูลการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวควรอยู่ในลักษณะของการนำเสนอข้อมูลโปรแกรมการท่องเที่ยวที่มีระยะเวลาท่องเที่ยวต่างกัน เช่น ครึ่งวัน 1 วันหรือสองวัน เป็นต้น เพื่อประกอบการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวตามเวลาที่เหมาะสม นอกจากนี้ควรมีป้ายหรือซุ้มสำหรับให้ข้อมูลท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อให้ข้อมูลหรือคำปรึกษาในเรื่องการท่องเที่ยว ในด้านการจัดประชุมสัมมนา ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่า ปัจจุบันมีความสามารถในการจัดประชุมในระดับท้องถิ่นเท่านั้น หากต้องการพัฒนาการจัดประชุมในระดับนานาชาติจะต้องพัฒนาให้มากขึ้น ในด้านทักษะของให้บริการและการรับรองของบุคลากรที่เกี่ยวข้องและด้านเทคโนโลยี

ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่า ในด้านบุคลากรด้านการท่องเที่ยวควรได้รับการอบรมในรูปแบบที่ถูกต้อง มีความเข้าใจในทักษะและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรงตั้งแต่ระดับผู้บริหารจนถึงระดับพนักงานปฏิบัติการ โดยสถาบันการศึกษาสามารถให้ความรู้และฝึกอบรมพนักงานในเรื่องดังกล่าวได้ ในด้านสาธารณูปโภคและสถานที่ต่างๆ ที่จัดให้บริการแก่นักท่องเที่ยวควรมีคุณภาพและสามารถใช้งานได้หลากหลาย มีข้อมูลและวิธีการใช้งานอย่างครบถ้วน ภาครัฐที่เกี่ยวข้องต้องมีการร่วมมือกันในลักษณะการบูรณาการ ทั้งภาครัฐ เอกชนและประชาชน ในการร่วมมือกันเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว โดยการสื่อสารและเปลี่ยนข้อมูลและสนับสนุนงบประมาณระหว่างกัน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่า ในด้านการเป็นศูนย์กลางการประชุมสัมมนาและการเป็นศูนย์กลางด้านกีฬา เป็นสิ่งที่ต้องใช้งบประมาณในการลงทุนค่อนข้างสูง อาจต้องอาศัยความร่วมมือในระดับกลุ่มจังหวัด

ทั้งนี้การคมนาคมขนส่งจะต้องมีความสะดวกเพียงพอที่จะทำให้เกิดการเดินทางติดต่อกันเพื่อการประชุมสัมมนาและการจัดการแข่งขันกีฬา โดยต้องพัฒนาการคมนาคมในถนนสายรองเชื่อมโยงกับถนนสายหลักเพื่อสร้างเครือข่ายถนนที่ครอบคลุม ให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวและสามารถกระจายนักท่องเที่ยวไปยังสถานที่อื่นๆ ต่อไปได้ ในด้านการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ควรเน้นการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเดิมและจะต้องเชื่อมโยงข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดจุดเด่นในการเดินทางท่องเที่ยว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6. นายมนตรี สีสัมบันน์

ตำแหน่ง นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก

สัมภาษณ์วันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 เวลา 14.30-15.30 น.

ผลการสัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่าการบริหารจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก ควรรวมกลุ่มขององค์กรภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ระดมสมอง วางแผน ร่วมกันตรวจสอบและพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกันทั้งในระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ในด้านบุคลากรด้านการท่องเที่ยวจะต้องได้รับการพัฒนาทักษะและความสามารถอย่างต่อเนื่อง และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลกตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวดังนี้

ด้านการคมนาคมขนส่ง ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นที่จังหวัดพิษณุโลกมีศักยภาพทางการขนส่ง เนื่องจากเป็นเมืองศูนย์กลางในเขตภาคเหนือตอนล่างมีการคมนาคมที่สะดวกทั้งทางบกได้แก่ รถยนต์และรถไฟและทางอากาศ โดยมีสนามบินพาณิชย์ให้บริการเป็นประจำทุกวัน โดยเฉพาะการคมนาคมทางบกซึ่งมีเส้นทางจราจรในถนนสายหลัก ส่วนใหญ่เป็นถนนขนาดสี่ช่องทางการจราจร มีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่ยังเป็นถนนขนาดสองช่องทางการจราจร ส่วนเส้นทางจราจรระหว่างเมืองกับชานเมืองยังไม่ถูกพัฒนาเท่าที่ควร ในภาพรวมแล้วแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงของจังหวัดมักจะมีการให้บริการด้านการคมนาคมที่สะดวก เช่น การเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่มีถนนสายพิษณุโลก-หล่มสัก ซึ่งเป็นเส้นทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติที่มีชื่อเสียงของจังหวัด มีรถประจำทางให้บริการ ส่วนเส้นทางสายอื่นๆ อาจต้องใช้บริการรถเช่าหรือรถในท้องถิ่นในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาการคมนาคมขนส่งของจังหวัดพิษณุโลกเพื่อการท่องเที่ยวควรเน้นพัฒนาเส้นทางคมนาคมระหว่างตัวเมืองกับแหล่งท่องเที่ยวและพัฒนาบริการระหว่างตัวเมืองหรือตัวอำเภอไปยังแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่มากขึ้น

ด้านที่พัก ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นที่ในปัจจุบันมีกระแสการลงทุนในธุรกิจที่พักในจังหวัดพิษณุโลกเพิ่มมากขึ้น โดยมีโรงแรมขนาดใหญ่เป็นกลุ่มนักธุรกิจ ข้าราชการ นักท่องเที่ยวหรือผู้มาประชุมสัมมนา โรงแรมขนาดเล็กให้บริการในราคาถูก กลุ่มลูกค้าเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวและนักเรียนนักศึกษาที่เดินทางท่องเที่ยวหรือมาเรียนในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ และที่พักประเภทรีสอร์ทตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ที่มีนักธุรกิจหรือชาวบ้านในพื้นที่เป็นผู้ลงทุนเปิดกิจการ ในการพัฒนาที่สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลกมักจะมีการสำรวจเส้นทางท่องเที่ยว เพื่อ

สำรวจ ให้คำแนะนำและส่งเสริมธุรกิจประเภทที่พักและโรงแรมอยู่เป็นประจำ ซึ่งมีส่วนช่วยในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของอาหารให้บริการของธุรกิจประเภทนี้ได้เป็นอย่างดี

ด้านร้านอาหาร ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่า จังหวัดพิษณุโลกมีร้านอาหารทั้งขนาดใหญ่ ขนาดเล็กและร้านแผงลอยเป็นจำนวนมาก โดยร้านอาหารในจังหวัดพิษณุโลกมีการรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นสมาคมธุรกิจผู้ประกอบการร้านอาหารซึ่งมีความร่วมมือร่วมกับสาธารณสุขจังหวัดและสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ในการพัฒนาคุณภาพร้านอาหารโดยมีชื่อโครงการว่า Clean food good test เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาคุณภาพอาหารให้สะอาด มีรสชาติดีและถูกต้องตามหลักอนามัย ซึ่งมีการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพร้านอาหารเป็นประจำทุกปี

ด้านธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่า จังหวัดพิษณุโลกมีผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ประมาณ 6-10 รายเท่านั้น พบว่ามีปัญหาขาดแคลนมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่พร้อมสำหรับให้บริการในการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก เนื่องจากมีผู้ให้บริการไม่มากนัก แนวทางในการพัฒนาธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์จึงควรสร้างมัคคุเทศก์ท้องถิ่นขึ้นมาเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว โดยมีการจัดอบรมให้แก่ผู้สนใจ และมีการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวตามคำร้องขอ

ด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกมีความหลากหลายทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ศาสนา โบราณสถาน ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม นอกจากนี้จังหวัดพิษณุโลกได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องเพื่อเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวและผู้ทราบถึงข้อมูลการท่องเที่ยวและมีกิจกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดเพิ่มขึ้นนอกจากการท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยว เช่น งานมหกรรมอาหาร เทศกาลกุหลาบชาวบ้านลานร่องกล้า งานอินโดไชน่าแฟร์ เป็นต้น ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยวควรได้รับการดูแลอยู่เสมอจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เปิดแหล่งท่องเที่ยวใหม่เพื่อเพิ่มความหลากหลายในการท่องเที่ยวและเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง ให้ความรู้กับชุมชนในพื้นที่ในการสร้างความเข้าใจในเรื่องการท่องเที่ยว การอนุรักษ์และการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ด้านสินค้าของฝากของที่ระลึก ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่าจังหวัดพิษณุโลกมีสินค้าของฝากของที่ระลึกจำนวนมาก เช่น ผ้าทอ บ้านไทยจำลอง รูปหล่อพระพุทธรชินราช ดอกไม้ปั้นจากดินขาว ผลิตภัณฑ์จากกระดาษสา หมี่ซั่ว กล้วยตาก และสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์อื่นๆ สินค้าของฝากของที่ระลึกในจังหวัดพิษณุโลกยังไม่มีสินค้าที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์มากนัก การลงทุนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และเกิดปัญหาการลอกเลียนแบบสินค้า ในการพัฒนาสินค้าของฝากของที่ระลึก ควรให้การพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่างๆ ให้มีความหลากหลาย ต้องมีการพัฒนาสินค้า

ของที่ระลึกโดยนำจุดเด่นของจังหวัดที่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมาพัฒนาเป็นสินค้าโดยให้มหาวิทยาลัย พาณิชยจังหวัดและพัฒนาชุมชน ซึ่งมีความรู้และความสามารถเป็นผู้ให้คำแนะนำในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการตลาด ในด้านการจัดจำหน่ายควรเลือกสถานที่จำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก เช่น วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ หรือร้านอาหารที่มีนักท่องเที่ยวใช้บริการจำนวนมาก และนำเสนอสินค้าต่างๆ ตามงานแสดงสินค้าที่มีการจัดงานอยู่เป็นประจำทั้งในและนอกจังหวัด

ด้านความปลอดภัย ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่า จังหวัดพิษณุโลกเป็นที่ตั้งของสำนักงานตำรวจภูธรภาค 6 และมีสำนักงานตำรวจท่องเที่ยว ซึ่งให้ความสำคัญกับการดูแลรักษาความปลอดภัยค่อนข้างสูง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งมีจิตสำนึกที่ดีในการรักษาความปลอดภัย โดยในกิจกรรมท่องเที่ยวซึ่งถือเป็นกิจกรรมที่ต้องมีความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวค่อนข้างสูง มีการจัดให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยวอยู่เป็นประจำ ชาวบ้านในบริเวณใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวมีความรู้เรื่องการจัดการด้านความปลอดภัยสามารถช่วยเหลือนักท่องเที่ยวได้ทันทีเมื่อเกิดเหตุอันตรายแก่นักท่องเที่ยว ในการพัฒนาด้านความปลอดภัย สำหรับในแหล่งท่องเที่ยวซึ่งอยู่ห่างไกลจะต้องมีเจ้าหน้าที่ประจำการในแหล่งท่องเที่ยว มีจิตสำนึกที่ดีในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวเองต้องปฏิบัติตามข้อปฏิบัติในการเดินทางท่องเที่ยว ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องมีความตื่นตัวในเรื่องการรักษาความปลอดภัยและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว

ด้านการจัดบริการอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยว ได้แก่ บริการข้อมูลการท่องเที่ยวและบริการด้านการจัดประชุมสัมมนา ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่าข้อมูลการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกที่จัดทำขึ้นของทุกหน่วยงานในลักษณะของเอกสาร แผ่นพับ ป้ายให้ข้อมูล หรือข้อมูลผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ควรมีการปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา โดยจะต้องมีข้อมูลที่ครบถ้วนทั้งข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ที่พัก โรงแรม ร้านอาหาร ตารางการเดินทาง ทั้งนี้ข้อมูลจะต้องสามารถกระจายไปสู่นักท่องเที่ยวได้สะดวกโดยผ่านการนำเสนอในแหล่งท่องเที่ยว ที่พัก ร้านอาหาร สถานี่ขนส่ง สนามบิน และแหล่งให้บริการการท่องเที่ยวต่างๆ ด้านบริการการจัดประชุมสัมมนา จังหวัดพิษณุโลกมีการจัดประชุมสัมมนาอย่างต่อเนื่องเนื่องจากเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในจุดที่มีการเดินทางสะดวก เป็นที่ตั้งของสำนักงานราชการในระดับภาค มีสถาบันการศึกษาที่จะต้องจัดประชุมสัมมนาอยู่ตลอดเวลา สถานที่ที่สามารถอำนวยความสะดวกในการจัดประชุมสัมมนาได้เป็นอย่างดี ซึ่งการพัฒนาด้านบริการการจัดประชุมสัมมนาเพื่อรองรับการประชุมขนาดใหญ่ในอนาคต ควรจัดสร้างศูนย์แสดงสินค้าและประชุมสัมมนา โดยการลงทุนของภาครัฐเพื่อกระตุ้นให้เกิดการประชุมสัมมนามากขึ้นทั้งนี้ผู้ให้บริการจะต้องมีทักษะและความชำนาญในการจัดประชุมสัมมนาด้วยเช่นกัน

7. นางเปรมฤดี ชามพูนท

ตำแหน่ง นายกเทศมนตรีเทศบาลนครพิษณุโลก

สัมภาษณ์วันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 เวลา 10.30-11.00 น.

ผลการสัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์นายกเทศมนตรีเทศบาลนครพิษณุโลก พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกในภาพรวมกล่าวคือ เทศบาลนครพิษณุโลกให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก โดยจัดตั้งศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวทำหน้าที่ให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวขึ้นโดยเฉพาะ จังหวัดพิษณุโลกมีแนวคิดในการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยการพัฒนาและปรับปรุงสาธารณูปโภคต่างๆ เพื่อรองรับการท่องเที่ยว สร้างกิจกรรมและแหล่งท่องเที่ยวใหม่เพื่อเพิ่มความหลากหลายในการเดินทางท่องเที่ยว โดยจัดกิจกรรมและเทศกาลประเพณีต่างๆ เช่นไนท์บาร์ซาร์ ถนนคนเดิน เทศกาลส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ เทศกาลโคมไฟ เทศกาลสงกรานต์ เทศกาลลอยกระทง มหกรรมอาหาร เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนการท่องเที่ยวร่วมกัน ให้ความสำคัญกับมาตรฐานการให้บริการในด้านร้านอาหารและบริการตัดแต่งทรงผม โดยร่วมกับสาธารณสุขจังหวัดให้ความรู้ด้านความสะอาดของร้านอาหาร และด้านการเลือกใช้สารเคมีในการจัดแต่งทรงผม ให้ความสำคัญกับบริการห้องน้ำสาธารณะ ด้านความปลอดภัยมีการติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่างในทุกเส้นทางและเพิ่มแสงสว่างในจุดเสี่ยงเพื่อเพิ่มความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว โดยมีชุมชนท้องถิ่นเป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าและการบริการการท่องเที่ยวต่างๆ ในด้านระบบขนส่งมวลชนในจังหวัดพิษณุโลกเป็นระบบสัมปทานซึ่งเทศบาลนครพิษณุโลกไม่มีอำนาจในการพัฒนาปรับปรุงเช่นเดียวกับแหล่งท่องเที่ยวประเภทโบราณสถานซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมศิลปากร ซึ่งเทศบาลไม่มีอำนาจในการเข้าไปปรับปรุงดูแล ดังนั้นเทศบาลจึงสามารถทำได้ลักษณะของการจัดบริการที่พักรอรถประจำทาง เพื่อความสะดวกของผู้ใช้บริการและการจัดอบรมและทำป้ายให้ความรู้ในแหล่งท่องเที่ยว

การพัฒนาการท่องเที่ยว เทศบาลพิษณุโลกให้การสนับสนุนในด้านการจัดอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวและการบริการร่วมกับมหาวิทยาลัยนเรศวรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ความรู้และทักษะที่ดีของผู้ประกอบการในการดำเนินกิจการการท่องเที่ยวและบริการจัดอบรมผู้เข้ารับการอบรมสามล้อเพื่อให้บริการนักท่องเที่ยว อบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นเพื่อให้ผู้อบรมได้รับทราบรากเหง้าและความเป็นมาของตนเองและชุมชนของตน เพื่อให้ทราบภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการบอกต่อเรื่องราวความเป็นมาของพื้นที่ให้บุคคลใกล้ชิดญาติพี่น้องหรือเพื่อนได้ทราบแล้วเกิดการบอกต่อ นอกจากนี้เทศบาลนครพิษณุโลกยังมีโครงการอนุรักษ์เรือนแพในจังหวัดพิษณุโลก

ตั้งแต่บริเวณวัดท่ามะปรางไปจนถึงบริเวณวัดจันทร์ตะวันออก เพื่ออนุรักษ์และส่งเสริมวิถีชีวิตชุมชนชาวแพ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสวิถีชีวิต มีการจำหน่ายอาหารและสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ มีบริการที่พักเพื่อสัมผัสวิถีชีวิต การส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและร้อยเรียงเส้นทางท่องเที่ยว ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องลงมือปฏิบัติอย่างจริงจังให้ความสำคัญกับบ้านของตนเอง สร้างความภูมิใจในฐานะผู้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจและสนใจที่จะมาท่องเที่ยวซ้ำอีก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

8. นายปรีชา เรืองจันทร์

ตำแหน่ง ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก

สัมภาษณ์วันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 เวลา 14.30-15.30 น.

ผลการสัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกในภาพรวมกล่าวคือ จังหวัดพิษณุโลกมีวิสัยทัศน์ของจังหวัดเป็นเมืองบริการสีเขียวอินโดจีนโดยให้บริการทั้งทางด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว ในด้านการคมนาคมขนส่งมีความสะดวกในการให้บริการทั้งระบบราง รถยนต์และเครื่องบิน ในด้านที่พักมีที่พักหลายระดับราคาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ตั้งแต่โรงแรมขนาดใหญ่ ขนาดเล็ก รีสอร์ท จนถึงลานกางเต็นท์ ในด้านของร้านอาหารส่วนใหญ่เป็นอาหารไทยพื้นบ้าน ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย ซึ่งจังหวัดพิษณุโลกให้ความสำคัญกับคุณภาพและมาตรฐานของอาหารเป็นอย่างมาก มีการบริการการท่องเที่ยวที่ดี โดยมีค่านิยมการท่องเที่ยวที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแนะนำคือ ต้องเป็นการท่องเที่ยวที่มีความสะดวก สบาย สะอาด และสงบ ในด้านแหล่งท่องเที่ยวควรเน้นการนำเสนอสิ่ง que แสดงถึงความเป็นท้องถิ่นของจังหวัดพิษณุโลกให้ได้มากที่สุด และเพิ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำกับการท่องเที่ยวในจังหวัดอื่นๆ การบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ในจังหวัดพิษณุโลกมีบริการรถรางนำเที่ยวเป็นจุดเด่นของจังหวัด ที่ช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าใจความเป็นมาและแหล่งท่องเที่ยวสำคัญในเขตตัวเมืองของจังหวัดพิษณุโลกได้เป็นอย่างดี ด้านสินค้าของที่ระลึกควรเน้นการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้มีความน่าสนใจและตรงกับพฤติกรรมบริโภคของนักท่องเที่ยว และมีสถานที่จำหน่ายที่ชัดเจน ในด้านความปลอดภัยจังหวัดพิษณุโลกมีความปลอดภัยในการเดินทางท่องเที่ยวหน่วยงานต่างๆ ให้ความร่วมมือกันเพื่อสร้างความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวประทับใจและเดินทางกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ ในด้านข้อมูลสำหรับการท่องเที่ยวควรเน้นการกระจายข้อมูลให้นักท่องเที่ยวได้ทราบมากยิ่งขึ้นโดยกระจายข้อมูลไปตามแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการร่วมกันประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกจะต้องทำการพัฒนาและปรับปรุงเส้นทางการคมนาคมขนส่งในแหล่งท่องเที่ยว เน้นการสร้างอัตลักษณ์ของจังหวัด การเปิดแหล่งท่องเที่ยวใหม่จะต้องสร้างความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวและการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว เน้นความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น ตามสถานบริการต่างๆ จะต้องปลอดภัยจากยาเสพติด อาวุธ ความแออัด โครงสร้างอาคารจะต้องมีความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนเจ้าของพื้นที่ในการดูแลจัดการการท่องเที่ยว ด้านการบริหารจัดการเน้นการ

รวมกลุ่มของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลจัดการแลกเปลี่ยนข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้องแก่กัน ในการดำเนินการตามแผนกลยุทธ์ที่ทางจังหวัดได้วางแผนไว้ยังอยู่ในช่วงของการเริ่มต้น ด้านการเป็นศูนย์กลางการประชุมสัมมนา มีความสามารถในการรองรับการประชุมในระดับกลางและระดับท้องถิ่น การสร้างศูนย์ประชุมอาจยังไม่มีคามจำเป็นในขณะนี้ ควรจัดสร้างเมื่อมีความต้องการใช้งานมากขึ้นเท่านั้น การเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวสี่แยกอินโดจีน ต้องอาศัยแผนการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้มากขึ้น หากจะเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวสี่แยกอินโดจีนได้ การคมนาคมขนส่งจะต้องมีความสะดวกมากกว่าในปัจจุบัน โดยเฉพาะการคมนาคมขนส่งทางอากาศ สนามบินจังหวัดพิษณุโลกควรปรับปรุงให้เป็นสนามบินนานาชาติ เพื่อให้การคมนาคมขนส่งสามารถทำได้อย่างมีความเป็นสากลมากยิ่งขึ้น การเป็นศูนย์กลางด้านการกีฬาและวิชาการ จะต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้การสนับสนุนในระยะยาว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในด้านความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก โดยศึกษาในองค์ประกอบการท่องเที่ยวจำนวน 8 ด้าน ได้แก่ ด้านการคมนาคมขนส่ง ด้านร้านอาหาร ด้านที่พัก ด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านสินค้าของที่ระลึก ด้านความปลอดภัย ด้านการจัดบริการอื่นๆ ด้านการท่องเที่ยว และทำการเปรียบเทียบโดยจำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ภูมิภาคและรายได้ เพื่อนำข้อมูลเหล่านี้มาเป็นผลประกอบการศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก” สรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ยอยู่ในช่วง 20-40 ปี ส่วนใหญ่เป็นนักเรียน/นักศึกษา มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคเหนือและมีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 10,000 บาท

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการเลือกใช้บริการด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกใช้บริการรถโดยสารประจำทางและรถสองแถว ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกใช้บริการร้านอาหารประเภทร้านอาหารทั่วไป ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกใช้บริการที่พักและโรงแรมระดับที่ 4 (ราคาที่พักต่อห้องต่อคืน 200-400 บาท) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ใช้บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกซื้อสินค้าของที่ระลึกประเภทอาหารแปรรูป ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกใช้บริการด้านข้อมูลการท่องเที่ยว

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบด้านการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลกในด้านต่างๆ

จากผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลกโดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่

3.1 ด้านการคมนาคมขนส่ง

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อระดับความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านการคมนาคมขนส่งอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความสะดวกสบายของการคมนาคมขนส่งและความหลากหลายของรูปแบบการเดินทาง ส่วนระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความเพียงพอของยานพาหนะในการเดินทาง ความเหมาะสมของราคาค่าใช้บริการและสิ่งอำนวยความสะดวกในบริเวณสถานีรถโดยสาร/รถไฟ

3.2 ด้านร้านอาหาร

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อระดับความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านร้านอาหารอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความหลากหลายของประเภทร้านอาหาร และความเพียงพอของจำนวนร้านอาหาร ส่วนระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความปลอดภัยในการใช้บริการร้านอาหารและความเหมาะสมของราคาอาหาร

3.3 ด้านที่พัก

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อระดับความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านที่พักอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความหลากหลายของประเภทที่พัก ส่วนระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความเพียงพอของจำนวนห้องพัก ความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกภายในที่พักและความเหมาะสมของราคาค่าใช้บริการ

3.4 ด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อระดับความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมอยู่ในระดับมากในทุกด้าน ได้แก่ ความเพียงพอของจำนวนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ การให้บริการของบุคลากรในธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ และความเหมาะสมของราคาค่าใช้บริการ

3.5 ด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อระดับความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความหลากหลายของประเภทแหล่งท่องเที่ยวและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว ส่วนระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ป้ายสัญลักษณ์การสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว และความเหมาะสมของราคาค่าใช้บริการ

3.6 ด้านสินค้าของที่ระลึก

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อระดับความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านสินค้าของที่ระลึกอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความหลากหลายของสินค้าของที่ระลึก ส่วนระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความโดดเด่นของสินค้าที่ระลึก ความเพียงพอของร้านจำหน่ายสินค้าของที่ระลึก และความเหมาะสมของราคาสินค้าของที่ระลึก

3.7 ด้านความปลอดภัย

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อระดับความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านความปลอดภัยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความหลากหลายของประเภทที่พัก ส่วนระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยวในภาพรวม ความปลอดภัยด้านการคมนาคม จำนวนเจ้าหน้าที่ให้บริการด้านความปลอดภัย ความสะดวกในการใช้บริการ

3.8 ด้านการจัดบริการอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยว

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อระดับความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านการจัดบริการอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ความสามารถในการให้บริการจัดประชุมทั่วไป ความสามารถในการจัดประชุมในระดับภูมิภาค/ประเทศ ความสามารถของผู้ให้บริการในการจัดประชุม ความเหมาะสมของราคาในการจัดประชุม ความเหมาะสมของราคาในการจัดประชุม การให้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวและการประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก ของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนาและรายได้

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายกับเพศหญิงมีระดับความคิดเห็นต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกของผู้ตอบแบบสอบถามโดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา และภูมิลำเนาแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่

4.1 ด้านการคมนาคมขนส่ง

จากผลการวิจัยพบว่า เพศชายกับเพศหญิงมีระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านการคมนาคมขนส่งแตกต่างกัน ในเรื่องความสะดวกสบายของการคมนาคมและความหลากหลายของรูปแบบการเดินทาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านการคมนาคมขนส่งไม่แตกต่างกัน

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจกับนักเรียน/นักศึกษา พนักงานบริษัทเอกชนกับนักเรียน/นักศึกษา ธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการกับนักเรียน/นักศึกษา ธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการกับเกษียณอายุ/แม่บ้าน และนักเรียน/นักศึกษา กับเกษียณอายุ/แม่บ้าน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านการคมนาคมขนส่งไม่แตกต่างกัน

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านการคมนาคมขนส่งไม่แตกต่างกัน

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านการคมนาคมขนส่งไม่แตกต่างกัน

4.2 ด้านร้านอาหาร

จากการวิจัยพบว่า เพศชายกับเพศหญิงมีระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านร้านอาหารไม่แตกต่างกัน

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านร้านอาหารไม่แตกต่างกัน

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจกับนักเรียน/นักศึกษา พนักงานบริษัทเอกชนกับนักเรียน/นักศึกษา ธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการกับนักเรียน/นักศึกษา และนักเรียน/ศึกษากับเกษียณอายุ/แม่บ้าน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านร้านอาหารไม่แตกต่างกัน

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านร้านอาหารไม่แตกต่างกัน

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านร้านอาหารไม่แตกต่างกัน

4.3 ด้านที่พัก

จากผลการวิจัยพบว่า เพศชายกับเพศหญิงมีระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านที่พักไม่แตกต่างกัน

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านที่พักไม่แตกต่างกัน

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนกับนักเรียน/นักศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านที่พักไม่แตกต่างกัน

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีภูมิลำเนาในภาคเหนือกับภูมิลำเนาในภาคกลาง และภูมิลำเนาในภาคเหนือและภาคอื่นๆ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านที่พักไม่แตกต่างกัน

4.4 ด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์

จากผลการวิจัยพบว่า เพศชายกับเพศหญิงมีระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ไม่แตกต่างกัน

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีกับอายุ 41-60 ปี และอายุ 20-40 ปีกับอายุ 41-60 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจกับธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการ ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจกับนักเรียน/นักศึกษา พนักงานบริษัทเอกชนกับธุรกิจส่วนตัวเจ้าของกิจการ พนักงานบริษัทเอกชนกับนักเรียน/นักศึกษา ธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการกับนักเรียน/นักศึกษา นักเรียน/ศึกษากับเกษียณอายุ/แม่บ้าน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาระดับอนุปริญาทกับปริญญาตรี และปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีภูมิลำเนาในภาคเหนือกับภูมิลำเนาในภาคกลาง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทกับรายได้ 10,000-20,000 บาท รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทกับรายได้ 20,001-30,000 บาท และรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทกับรายได้ 30,000 บาทขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.5 ด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว

จากการวิจัยพบว่า เพศชายและเพศหญิงมีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในเรื่องความหลากหลายของประเภทแหล่งท่องเที่ยวและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยวไม่แตกต่างกัน

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจกับนักเรียน/นักศึกษา พนักงานบริษัทเอกชนกับนักเรียน/นักศึกษา และ ธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการกับนักเรียน/นักศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาอนุปริญาทกับปริญญาตรี และปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีภูมิลำเนาในภาคเหนือกับภูมิลำเนาในภาคกลาง และภูมิลำเนาในภาคเหนือกับภูมิลำเนาในภาคอื่นๆ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทกับรายได้ 10,000-20,000 บาท รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทกับรายได้ 20,001-30,000 บาท และรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทกับรายได้ 30,000 บาทขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.6 ด้านสินค้าที่ระลึก

จากการวิจัยพบว่า เพศชายและเพศหญิงมีระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ไม่แตกต่างกัน

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีกับอายุ 20-40 ปี อายุต่ำกว่า 20 ปีกับ อายุ 41-60 ปี อายุต่ำกว่า 20 ปีกับ อายุ 60 ปีขึ้นไป อายุ 20-40 ปีกับอายุ 41-60 ปี และอายุ 20-40 ปีกับอายุ 60 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจกับพนักงานบริษัทเอกชน ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจกับนักเรียนนักศึกษา พนักงานบริษัทเอกชนกับธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการ พนักงานบริษัทเอกชนกับนักเรียน/นักศึกษา และธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการกับนักเรียน/นักศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรี มัธยมศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีที่สูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีภูมิลำเนาในภาคเหนือกับภูมิลำเนาในภาคกลาง และภูมิลำเนาในภาคเหนือกับภูมิลำเนาในภาคอื่นๆ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทกับรายได้ 10,000-20,000 บาท รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทกับรายได้ 20,001-30,000 บาท และรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทกับรายได้ 30,000 บาทขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.7 ด้านความปลอดภัย

จากการวิจัยพบว่า เพศชายกับเพศหญิงมีระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านความปลอดภัยไม่แตกต่างกัน

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีกับอายุ 41-60 ปี และอายุ 20-40 ปีกับอายุ 41-60 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจกับนักเรียน/นักศึกษา พนักงานบริษัทเอกชนกับนักเรียน/นักศึกษา และธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการกับนักเรียน/นักศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษานุปริญญากับปริญญาตรี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีภูมิลำเนาในภาคเหนือกับภูมิลำเนาในภาคกลาง และภูมิลำเนาในภาคเหนือกับภูมิลำเนาในภาคอื่นๆ มีความความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทกับรายได้ 10,000-20,000 บาท รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทกับรายได้ 20,001-30,000 บาท และรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทกับรายได้ 30,000 บาทขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.8 ด้านการจัดบริการอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยว

จากการวิจัยพบว่า เพศชายและเพศหญิงมีระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านการจัดบริการอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยวไม่แตกต่างกัน

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีกับอายุ 41-60 ปี อายุต่ำกว่า 20 ปีกับอายุ 60 ปีขึ้นไป อายุ 20-40 ปีกับอายุ 41-60 ปี และอายุ 20-40 ปีกับอายุ 60 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจกับพนักงานบริษัทเอกชน ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจกับนักเรียน/นักศึกษา ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจกับเกษียณอายุ/แม่บ้าน พนักงานบริษัทเอกชนกับนักเรียน/นักศึกษา ธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการกับนักเรียน/นักศึกษาและนักเรียน/นักศึกษากับเกษียณอายุ/แม่บ้าน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านการจัดบริการอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยวไม่แตกต่างกัน

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีภูมิลำเนาในภาคเหนือกับภูมิลำเนาในภาคกลาง และภูมิลำเนาในภาคเหนือกับภูมิลำเนาในภาคอื่นๆ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทกับรายได้ 10,000-20,000 บาท รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทกับรายได้ 20,001-30,000 บาท และรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทกับรายได้ 30,000 บาทขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 8 คน

จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยว ด้วยวิธีการการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive samplings) จำนวน 8 ราย ประกอบด้วย

- ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก (นายปรีชา เรืองจันทร์)
- นายกเทศมนตรีเทศบาลนครพิษณุโลก (นางเปรมฤดี ชามพูนท)
- ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพิษณุโลก (นายมนู อนันต์ชัยศิริ)
- ประธานหอการค้าจังหวัดพิษณุโลก (นายวิศวะ วิศวกรรม)
- นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก (นายมนิตย์ สีสัมบันน์)
- ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไทย (ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง)
- ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานพิษณุโลก (นายนवल สารสอน)
- อาจารย์หัวหน้าสาขาวิชาการท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร (ดร.จารุวรรณ แดงบุปผา)

เมื่อทำการสัมภาษณ์ความคิดเห็นด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 8 ท่าน ผลจากการสัมภาษณ์และการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว ใน 3 แนวทางหลักคือ

1) การวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยจัดให้มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว การจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลกให้เพิ่มมากขึ้น การร่วมมือเพื่อสร้างการพัฒนาอย่างยั่งยืนระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชน สร้างการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการและการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ร่วมกัน

2) การพัฒนาองค์ประกอบการท่องเที่ยว โดยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการเปิดแหล่งท่องเที่ยวใหม่ การจัดสร้างสาธารณูปโภคและสินค้าทางการท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อรองรับการขยายตัวของการท่องเที่ยวในอนาคตและการสร้างทักษะและองค์ความรู้ให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อใช้ในการพัฒนาความสามารถของตนเอง

3) การประเมินผลการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยจะต้องมีการตรวจสอบและปรับปรุงมาตรฐานการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลกส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่อยู่ในวัยเรียนและวัยทำงาน มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มักจะเป็นนักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคเหนือ มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 10,000 บาท เลือกใช้บริการรถโดยสารประจำทางและรถสองแถว เลือกใช้บริการร้านอาหารประเภทร้านอาหารทั่วไป เลือกใช้บริการที่พักและโรงแรมราคา 200-400 บาทต่อคืน ไม่ใช้บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เลือกท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เลือกซื้อสินค้าของที่ระลึกประเภทอาหารแปรรูป เลือกใช้บริการด้านข้อมูลการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีรายได้น้อย และอยู่ในวัยเรียนและวัยทำงาน จึงนิยมเลือกซื้อสินค้าและบริการที่มีราคาประหยัด เลือกท่องเที่ยวและค้นหาข้อมูลท่องเที่ยวด้วยตนเอง เลือกใช้บริการรถสาธารณะในการเดินทาง รับประทานอาหารในร้านอาหารทั่วไปมากกว่าจะรับประทานอาหารจากร้านอาหารที่มีลักษณะเฉพาะเช่น ร้านอาหารในโรงแรม หรือร้านอาหารบนแพลอยน้ำซึ่งมีราคาสูงกว่าปกติ และเลือกพักในโรงแรมที่มีราคาประหยัดคืออยู่ระหว่างราคา 200-400 บาทต่อคืน

จากการทดสอบความแปรปรวนจะเห็นได้ว่าปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลกมีผลต่อความคิดเห็นด้านความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในปัจจัยด้านเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนาและรายได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2542) ที่กล่าวว่า การรับรู้ (Perception) การเรียนรู้ (Learning) บุคลิกภาพ (Personality) รูปแบบการดำรงชีวิต (Life Style) แนวคิดเกี่ยวกับตนเอง (Self Concept) และทัศนคติ (Attitudes) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคสินค้าการท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวแต่ละคน และสอดคล้องกับการศึกษาของ ลำพองศรี ทับทิม (2535) ที่อธิบายว่าลักษณะส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวมีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ดังนั้นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกจึงควรมีลักษณะที่สอดคล้องกับลักษณะส่วนบุคคลดังกล่าว และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกซึ่งมียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวคือ ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการประชุมภายในประเทศและเสริมสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวกีฬาและวิชาการ โดยมีการวางกลยุทธ์ คือ 1. ส่งเสริมให้เป็นศูนย์กลางการประชุม 2. ส่งเสริมเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวสีเขียวอินโดจีน 3. อนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเดิม เพิ่มแหล่งท่องเที่ยวใหม่และเชื่อมโยงการท่องเที่ยวแบบบูรณาการทุกภาคส่วน 4. ส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางด้านกีฬา 5. ส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางด้านวิชาการทุกระดับ

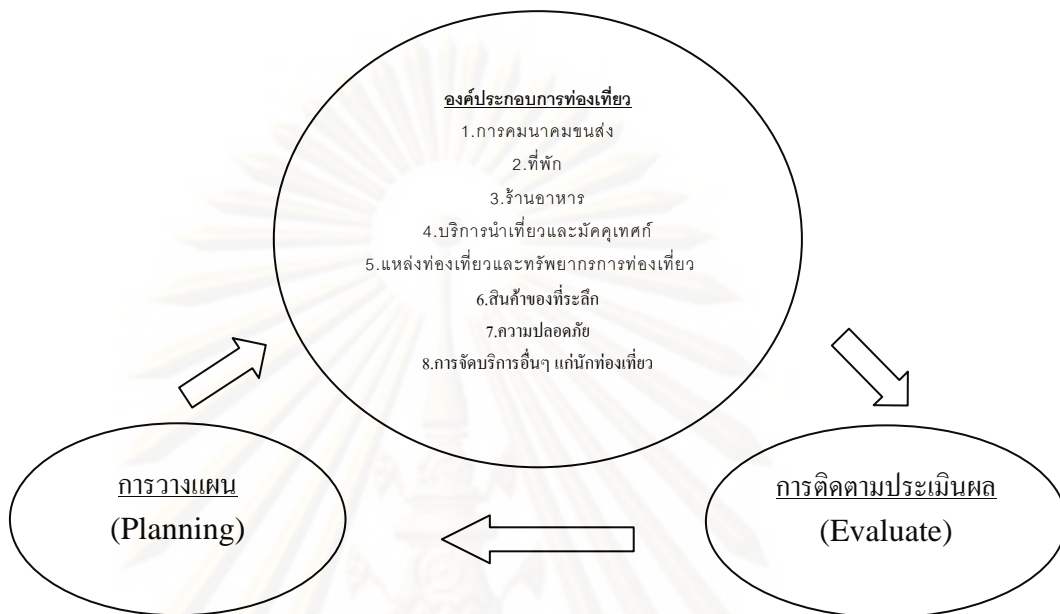
การสัมภาษณ์ความคิดเห็นด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก พบว่าประเด็นหลักในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกประกอบด้วย 3 ส่วนคือ การวางแผน (Planning) องค์ประกอบการท่องเที่ยว (Tourism Components) และการติดตามประเมินผล (Evaluate)

การวางแผน (Planning) การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก ต้องมีการวางแผนเพื่อสร้างภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวของจังหวัดให้ชัดเจน มีวัตถุประสงค์ และวิธีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ มีการประสานงานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีลำดับขั้นในการดำเนินการและการจัดการทรัพยากร ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและความชอบบุคลากร สอดคล้องกับแนวคิดของ ธนชัย ยมจินดา (2551) ที่กล่าวว่าการวางแผนเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ และวิธีการต่างๆ เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายนั้น

องค์ประกอบการท่องเที่ยว (Tourism Components) ในการวางแผนการพัฒนาควรเน้นพัฒนาองค์ประกอบการท่องเที่ยวในด้านของการคมนาคมขนส่ง ร้านอาหาร ที่พัก บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว สินค้าของที่ระลึก ความปลอดภัยและการจัดบริการอื่นๆ ด้านการท่องเที่ยว สอดคล้องกับแนวคิดของ เทิดชาย ช่วยบำรุง (2552) ที่กล่าวว่าการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่เกิดจากการรวมตัวของอุตสาหกรรมอื่นๆ หากจะจัดการท่องเที่ยวให้ยั่งยืนจะต้องจัดองค์ประกอบต่างๆ ให้เหมาะสม และสอดคล้องกับแนวคิดของ สมบัติ กาญจนกิจ (2544) ที่กล่าวว่าการท่องเที่ยว (Tourism) หมายถึง ผลรวมของปรากฏการณ์ต่างๆ และความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับธุรกิจและบริการต่างๆ รวมทั้งกับรัฐบาลประเทศเจ้าภาพและประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องอยู่ในกิจกรรมหรือกระบวนการในการดึงดูด ด้วยการต้อนรับที่อบอุ่นเปี่ยมไมตรีจิตแก่นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือน ดังนั้นการพัฒนาองค์ประกอบการท่องเที่ยวดังกล่าวจะช่วยดึงดูดให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

การติดตามประเมินผล (Evaluate) เมื่อมีการพัฒนาแล้วจะต้องมีการตรวจสอบและประเมินผลเพื่อปรับปรุงคุณภาพการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจและนำข้อเสียที่พบมาปรับปรุงแล้ววางแผนการพัฒนาใหม่อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งตรงกับแนวคิดของพิมลจรรย์ นามวัฒน์ (2551) ที่กล่าวว่าการประเมินผลเป็นการพิจารณาคุณค่าของผลงานและความแตกต่างระหว่างผลการปฏิบัติงานกับเกณฑ์และมาตรฐานที่กำหนดไว้ กรณีที่พิจารณาแล้วพบว่าความแตกต่างที่เกิดขึ้นระหว่างผลงานหรือวิธีการปฏิบัติงานกับเกณฑ์และ

มาตรฐานจะเป็นผลเสียต่อองค์การ ต้องหาแนวทางแก้ไข ดังภาพที่ 4 ซึ่งได้สรุปไว้ในหัวข้อ แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลกที่ได้จากการสัมภาษณ์

ภาพที่ 6 การพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก

จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก สามารถนำเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกได้ดังนี้

ด้านการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยว

1. สนับสนุนให้มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว การจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลก เช่น กิจกรรมล่องเรือในแม่น้ำน่าน กิจกรรมไหว้พระ 9 วัด นั่งรถชมแสงสีของเมืองพิษณุโลกในยามค่ำคืน กิจกรรมท่องเที่ยวตลาดน้ำเรือนแพ กิจกรรมปั่นจักรยานชมพระราชวังจันทน์ เป็นต้น เนื่องจากจังหวัดพิษณุโลกมักไม่ใช่จุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยว(เทิดชาย ช่วยบำรุง:สัมภาษณ์วันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553) ดังนั้นการสร้างกิจกรรมท่องเที่ยว จะมีส่วนช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลกเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ ข้อมูลต่างๆ จะต้องมี ความถูกต้อง ทันสมัยตรงกับรูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยวและมีผู้ให้บริการอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ นายปรีชา เรืองจันทร์และนายวิศวะ วิศวะชัยวัฒน์ ที่กล่าวว่าควรเพิ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่เพื่อให้

นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำกับการท่องเที่ยวในจังหวัดอื่น สอดคล้องกับแนวคิดของ ศรัณยู วรากุลวิทย์ (2547) ที่กล่าวว่า กิจกรรมการท่องเที่ยว เป็นสิ่งดึงดูดใจให้เกิดการเดินทางไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยว และยังคงสอดคล้องกับการศึกษาของ วิรุณศิริ ใจมา (2550) ที่ทำการศึกษารื่องศักยภาพ บทบาทและความต้องการของภาคธุรกิจ ในจังหวัดเชียงรายในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด พบว่าควรเพิ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายให้มากขึ้นเพื่อเพิ่มทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยว

2. สร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชนและประชาชน เพื่อสร้างการพัฒนาอย่างยั่งยืน การรวมกลุ่มของผู้ประกอบการ การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ร่วมกัน การร่วมมือกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น จังหวัดพิษณุโลก เทศบาลนครพิษณุโลก องค์การบริหารส่วนจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพิษณุโลก การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หอการค้าจังหวัดพิษณุโลก สำนักงานพัฒนาชุมชน กลุ่มชุมชนต่างๆ ร่วมกันสร้างองค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนาการท่องเที่ยว สร้างการยอมรับระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชนในพื้นที่ ช่วยประหยัดทรัพยากรในการดำเนินงาน ลดความซ้ำซ้อนในการทำงาน เพื่อให้การทำงานเป็นไปได้อย่างสะดวกมีประสิทธิภาพและสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับแนวคิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่กล่าวว่า จะต้องมีการรักษาหรือกันอย่างสม่ำเสมอระหว่างผู้ประกอบการ ประชาชนท้องถิ่นองค์กร สถาบันที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวซึ่งมีความจำเป็นในการที่จะร่วมงานไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งร่วมแก้ปัญหาและลดข้อขัดแย้งในผลประโยชน์ที่แตกต่าง สอดคล้องกับแนวคิดของ วิรุจ กิจนนทวิวัฒน์ (2549) กล่าวว่า การจะวางแผนให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งระดับนานาชาติ ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ จนถึงระดับท้องถิ่น ต้องร่วมมือกัน ในการพิจารณาถึงการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ใน 4 มิติ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ด้านการเมืองการปกครอง รวมถึงด้านเทคโนโลยี

3. การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ผ่านภาคีที่เกี่ยวข้องที่มีช่องทางสามารถนำเสนอข้อมูลการท่องเที่ยวสู่นักท่องเที่ยวได้ เช่น โรงแรม ร้านอาหาร บริษัทนำเที่ยว โดยการตั้งเป็นศูนย์ให้ข้อมูลการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายขึ้น รวมถึงการจัดทำป้ายข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยว เทศกาลงานประเพณีต่างๆ เพื่อให้ผู้สัญจรได้ทราบถึงกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นในจังหวัดพิษณุโลก สอดคล้องกับข้อค้นพบจากการศึกษาว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเองและนิยมใช้บริการข้อมูลท่องเที่ยว สอดคล้องกับการศึกษาของ

วิรุณศิริ ใจมา (2550) ที่ทำการศึกษารื่องศักยภาพ บทบาทและความต้องการของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด พบว่า ควรเผยแพร่และประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายผ่านสื่อต่างๆ ให้มากขึ้น เพื่อให้การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น และควรจัดทำโบรชัวร์ประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว โดยอาจนำไปฝากที่ร้านของฝากหรือจุดที่นักท่องเที่ยวมาใช้บริการมาก

ด้านการพัฒนาองค์ประกอบการท่องเที่ยว

1. พัฒนาการเป็นเมืองบริการเพื่อรองรับการเป็นศูนย์กลางการคมนาคม การท่องเที่ยวและการประชุมสัมมนาในอนาคต โดยพัฒนาเส้นทางคมนาคมขนส่งในถนนสายหลักและถนนสายรอง พัฒนาศูนย์กลางการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวและการจัดประชุมสัมมนา และพัฒนาองค์ประกอบอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการบริการให้มีประสิทธิภาพ มีความปลอดภัยและสามารถรองรับนักท่องเที่ยวและผู้ให้บริการในจำนวนมากได้ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับนานาชาติ สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของนายวิศวะ วิชาชัยวัฒน์ ที่กล่าวว่าควรมีการพัฒนาระบบเครือข่ายถนนเชื่อมโยงระหว่างเส้นทางหลักและเส้นทางรองให้มากขึ้นเพื่อรองรับการขยายตัวของการคมนาคมและการเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งในอนาคต สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของจังหวัดพิษณุโลกที่กล่าวว่า พิษณุโลกเมืองบริการสีเขียวอินโดจีน และยุทธศาสตร์ของจังหวัดพิษณุโลกที่กล่าวว่า พัฒนาให้เป็นเมืองบริการที่มีความหลากหลายและปลอดภัยสอดคล้องกับแนวคิดของ วรรณภา วงศ์วานิช (2546) ที่กล่าวว่าการคมนาคมขนส่งเป็นปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจและทำให้ธุรกิจนำเที่ยวดำเนินต่อไปได้ ซึ่งต้องพิจารณาถึงสิ่งต่างๆ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับการท่องเที่ยว ได้แก่ รูปแบบการคมนาคมขนส่ง ตามลักษณะของการประกอบและตามความต้องการของนักท่องเที่ยว ความสะดวกของการคมนาคมขนส่งเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว สภาพการเดินทางสะดวกปลอดภัย รวดเร็วและมีมาตรฐาน

2. การสร้างทักษะและองค์ความรู้ให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้ในการพัฒนาความสามารถและปรับปรุงงานของตนเอง โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านองค์ประกอบการท่องเที่ยวเช่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก เทศบาลนครพิษณุโลก สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด พัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เป็นผู้มีส่วนช่วยสนับสนุนทักษะและองค์ความรู้ให้กับบุคลากรด้านการท่องเที่ยวตั้งแต่ระดับบนจนถึงระดับล่างเพื่อสร้างจิตสำนึกและความเข้าใจร่วมกันและมีทิศทางในการดำเนินการพัฒนาการ

ท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกร่วมกันสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ ดร.จากรุวรรณแดงบุปผา นางเปรมฤดี ชามพูนท และนายมนิตย์ สีมส์มันน์ ที่กล่าวว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องพัฒนาความรู้ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยจัดอบรมให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยวที่ทันสมัยแก่ผู้สนใจและผู้เกี่ยวข้องทั้งในระดับปฏิบัติการไปจนถึงระดับบริหาร สอดคล้องกับแนวคิดของ กุลวรา สุวรรณพิมล (2549) ได้กล่าวถึงการบริหารจัดการการท่องเที่ยวว่า องค์การภาครัฐและบุคลากรท้องถิ่นจะต้องมีการระบุแผนการพัฒนาและฝึกอบรมบุคลากรของแต่ละหน่วยงานให้ชัดเจนและต่อเนื่อง และต้องเพิ่มพูนความรู้ของบุคลากรและเจ้าหน้าที่ของภาครัฐอย่างเร่งด่วน เพื่อที่บุคลากรจะได้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพพร้อมทั้งสร้างจิตสำนึกให้กับคนในท้องถิ่นและภาคีที่เกี่ยวข้อง

3. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการเปิดแหล่งท่องเที่ยวใหม่เพื่อเพิ่มทางเลือกและความหลากหลายให้กับการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัด จัดสร้างสาธารณูปโภคเพื่อรองรับการขยายตัวของการท่องเที่ยวในอนาคต จากการส่งเสริมและพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ให้เพิ่มจำนวนมากขึ้นจังหวัดจะต้องมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวทั้งในด้านระบบสาธารณูปโภค โครงข่ายถนนเชื่อมโยงป้ายสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยว ระบบไฟฟ้าแสงสว่างและความปลอดภัยเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว โดยแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจะต้องสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของพื้นที่ สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของนายนวนสารสอน ที่กล่าวว่า การเปิดแหล่งท่องเที่ยวใหม่ถือเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อเพิ่มทางเลือกใหม่ในการเดินทางท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวและช่วยในการกระจายตัวของนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ นายมนู อนุตชัยศิริ ที่กล่าวว่าแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลกควรเน้นที่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่แสดงความเป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่ สร้างการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นตามความเป็นจริงของพื้นที่ เช่น การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ สอดคล้องกับแนวคิดของ มนัส สุวรรณ (2538) ที่กล่าวว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้ประสบความสำเร็จ มีสิ่งสำคัญที่ต้องนำมาประเมินประกอบการตัดสินใจในการพัฒนา ได้แก่ ความปรารถนาของผู้ท่องเที่ยว ความสามารถในการใช้บริการของผู้ท่องเที่ยว ความสะดวกในการเดินทางและการเข้าถึงและความสามารถที่จะรองรับของพื้นที่ ประกอบด้วยความสามารถที่จะรับได้เชิงกายภาพ ความสามารถที่จะรับได้เชิงสังคมและความสามารถที่จะรับได้เชิงนิเวศวิทยา

ด้านการติดตามและประเมินผลการพัฒนา

1. ควรจัดให้มีการตรวจสอบและปรับปรุงมาตรฐานการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านคุณภาพ ความสะอาด ราคา ปริมาณและการให้บริการ ให้มีมาตรฐานและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีการตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพจากหน่วยงานกลางในด้านนั้นๆ อย่างต่อเนื่อง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเข้าใจสภาพของพื้นที่อย่างแท้จริง และลงมือปฏิบัติอย่างเต็มกำลังความสามารถโดยอาศัยการบูรณาการความรู้จากภาคีที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของนางเปรมฤดี ชามพูนท ที่กล่าวว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมทำการตรวจสอบมาตรฐานและความปลอดภัยทางการท่องเที่ยวและบริการต่างๆ สอดคล้องกับแนวคิดของธนายัมจินดา (2552) ที่กล่าวว่าเป็นกระบวนการที่เป็นระบบในการติดตามผลการดำเนินงาน ตรวจสอบ และแก้ไข เพื่อให้แน่ใจว่ากิจกรรมต่างๆ ได้บรรลุผลตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ โดยการควบคุมจะช่วยทำให้ผู้บริหารเกิดความมั่นใจว่ากิจกรรมต่างๆ นั้นเป็นไปตามแผนงาน และผู้ควบคุมสามารถแก้ไขข้อผิดพลาดหรือความเบี่ยงเบนที่เกิดขึ้นให้ถูกต้องตามที่ต้องการและสอดคล้องกับข้อจำกัดของแต่ละสถานการณ์ ก่อนที่จะกลายเป็นปัญหาที่ซับซ้อนยากต่อการแก้ไข

แนวทางการพัฒนาจากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก มีความสอดคล้องกับกลยุทธ์ในการวางแผนการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก ในด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การเป็นศูนย์กลางการประชุม การเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว การเป็นศูนย์กลางด้านการศึกษา ซึ่งหากมีการวางแผนร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะช่วยให้การท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกมีการพัฒนาขึ้นเป็นลำดับ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. นักท่องเที่ยวนิยมเลือกใช้บริการรถโดยสารประจำทาง/รถสองแถวและรถรางชมเมือง จังหวัดพิษณุโลก เทศบาลนครพิษณุโลกและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งจึงควรพัฒนาประสิทธิภาพในการให้บริการรถทั้งสองประเภท ให้มีศักยภาพและคุณภาพในการให้บริการนักท่องเที่ยว

2. แหล่งท่องเที่ยวประเภทแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นลำดับแรก ดังนั้นการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกควรให้ความสำคัญกับแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติเป็นลำดับแรก เพราะแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่าตามหลักการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ

3. สินค้าประเภทอาหารแปรรูปเป็นอาหารที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากการสนับสนุนให้เกิดผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป รูปแบบใหม่ขึ้นในตลาดสินค้าของฝากในจังหวัดพิษณุโลกจึงเป็นสิ่งที่ควรให้การส่งเสริม

4. นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลก มีอายุ การศึกษาและรายได้ แตกต่างกัน การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับกลุ่มอายุ การศึกษาและรายได้ จะช่วยให้นักท่องเที่ยวมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจและเหมาะสมกับลักษณะส่วนบุคคลได้และควรมีการทำการศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดเฉพาะกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ตอบสนองต่อนักท่องเที่ยวตามกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะในกลุ่มที่มีกำลังซื้อสูง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยขยายไปยังนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลก เพื่อรองรับการขยายตัวของการท่องเที่ยวในอนาคต

2. ควรศึกษาวิจัยเพื่อให้ทราบถึงกลุ่มเป้าหมายหลักในการเดินทางท่องเที่ยวภายในจังหวัดพิษณุโลก เพื่อให้สามารถจัดแนวทางการท่องเที่ยวได้ตรงกับกลุ่มเป้าหมายในการเดินทางท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก

3. ศึกษาวิจัยเจาะจงรูปแบบการท่องเที่ยวเฉพาะ เพื่อศึกษาความสนใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังจังหวัดพิษณุโลก เช่น การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ หรือการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งนักท่องเที่ยวให้ความสนใจค่อนข้างมาก

4. ศึกษาวิจัยเฉพาะนักท่องเที่ยวในแต่ละช่วงอายุ ซึ่งมีความแตกต่างทางด้านความคิดเห็นค่อนข้างมาก เพื่อให้ทราบถึงรูปแบบและความต้องการในการเดินทางท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มอายุ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การพัฒนานักกิจกรรมการท่องเที่ยวซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลกและควรพัฒนาให้สอดคล้องกับทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ โดยมีการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานจังหวัดพิษณุโลก สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพิษณุโลก สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก หน่วยงานท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวและสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดพิษณุโลก ควรเป็นหน่วยงานหลักในการและพัฒนานักกิจกรรมการท่องเที่ยว

2. จากโครงการพัฒนาจังหวัดพิษณุโลกให้เป็นจังหวัดศูนย์กลางสี่แยกอินโดจีน จะต้องมีการพัฒนาพร้อมกับประเทศในกลุ่มภูมิภาคสี่แยกอินโดจีน ควรให้ความสำคัญกับการสื่อสารโดยการใช้ภาษาต่างประเทศให้มากขึ้น โดยมีสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกเป็นแกนนำในการพัฒนาให้

สอดคล้องกับแผนพัฒนาภาค และให้สถาบันการศึกษาเช่น มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามเป็นผู้สนับสนุนในการพัฒนาภาษาต่างประเทศแก่ผู้ปฏิบัติงาน

3. การพัฒนาให้เป็นเมืองบริการและการท่องเที่ยวสีเขียวอินโดจีน จะต้องสร้างความตระหนักและการรับรู้ของประชาชนในพื้นที่ให้เพิ่มมากขึ้น โดยสำนักงานจังหวัดพิษณุโลก เทศบาลนครพิษณุโลกและสถาบันการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามเป็นผู้สนับสนุน

4. การพัฒนาการท่องเที่ยวหรือสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดพิษณุโลก หน่วยงานท้องถิ่นในพื้นที่ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้และทำประชาพิจารณ์ สร้างการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่ก่อนจะลงมือปฏิบัติจริง

5. การพัฒนาจังหวัดพิษณุโลกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่ที่มีความต้องการหลากหลายอาจทำได้ยาก การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานจังหวัดพิษณุโลก พัฒนาชุมชนจังหวัดพิษณุโลก องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นๆ ที่ต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวอาจเปลี่ยนจุดประสงค์มาจัดการท่องเที่ยวเพื่อรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวเฉพาะอาจเป็นแนวทางที่เหมาะสมกว่า

6. จังหวัดพิษณุโลกควรมีหน่วยงานหลักในการรับผิดชอบบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้การประสานงานความร่วมมือเป็นไปได้อย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก. [ออนไลน์] 2550. แหล่งที่มา:

<http://thai.tourismthailand.org/destination-guide/phitsanulok-65-1-1.html> [2552,20 มีนาคม]

การปกครอง, กรม. ข้อมูลสถิติจำนวนประชากรของจังหวัดพิษณุโลก. [ออนไลน์] 2552.

แหล่งที่มา:<http://203.113.86.149/cgi-bin/tstat.sh?level=1&cccode=%BE%D4%C9%B3%D8%E2%C5%A1&hrcode=&tcode=&data=1> [2552, 25 กรกฎาคม]

กัลยา วาณิชย์ปัญญา. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย SPSS for Window. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

กุลวรา สุวรรณพิมล. การศึกษารูปแบบการฝึกอบรมบุคลากรด้านคุณภาพและบริการของการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม ภูเก็ต พังงา และกระบี่. กรุงเทพฯ: กองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2549.

กฤต จุระกะนิษฐ์. การศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางไปท่องเที่ยวในอำเภอหาดใหญ่จังหวัดสงขลา ของนักท่องเที่ยวชาวไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬา คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

จารุณี ชัยโชติอนันต์. การจัดการจัดการสุนทรียศาสตร์การท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดอีสานใต้. กรุงเทพฯ: กองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2549.

ฉลองศรี พิมลสมพงษ์. การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542.

ดำเกิง โถทอง. เส้นทางการท่องเที่ยวสายอารยธรรมขอมในประเทศไทย กัมพูชาและลาว. กรุงเทพฯ: กองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2549.

เทิดชาย ช่วยบำรุง. บทบาทขององค์ประกอบส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน บนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, 2552.

ธนชัย ยมจินดา. เอกสารการสอนชุดวิชา องค์การและการจัดการ หน่วยที่ 1-8. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2551.

นิคม จารุมณี. การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์

อินเดียนสโตร์, 2544.

นิตา ชัชกุล. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

ณัฐพันธ์ เขจรนนท์. การจัดการทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น, 2547.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ: บริษัท เพรส แอนด์ ดีไซน์จำกัด, 2548.

ปรมินทร์ อริเดช. โครงการ รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนจังหวัดเชียงราย :กรณีเปรียบเทียบกับเชียงรายกับนครคุนหมิง. กรุงเทพฯ: กองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2549.

ผดุงเกียรติ ไปรุ่งจิตต์. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในหน่วยทหาร กรณีค่ายเปรมติณสูลานนท์ อำเภอป่าพอง จังหวัดขอนแก่น. กรุงเทพฯ: กองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2549.

พิมลจรรยา นามวัฒน์. เอกสารการสอนชุดวิชา ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหาร หน่วยที่ 1-8. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2551.

มนัส สุวรรณ. นิเวศวิทยากับการพัฒนาเศรษฐกิจ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ อินเดียนสโตร์, 2538.

ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค. สำนักคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2551.

ลำพอง ศรีทับทิม. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแควจังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2535.

วรรณางค์วานิช. ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546.

วรรณิ แกมเกตุ. วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

วิรุจ กิจนันท์วิวัฒน์. จุดเริ่มต้นของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของประเทศไทย [ออนไลน์]. 2548 แหล่งที่มา: http://www.ttresearch.org/home/index.php?option=com_content&task=view&id=46&Itemid=51 [2553, 5 มกราคม]

วิรุณศิริ ไจมา. ศักยภาพ บทบาทและความต้องการของภาคธุรกิจในจังหวัดเชียงรายในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด. กรุงเทพฯ: กองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2550.

- ศรัณยู วรากุลวิทย์. ปฏิสัมพันธ์อุตสาหกรรมท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เฟื่องฟ้า
ปรีณตัง, 2547.
- ศุภชัย เพื่อการวางแผนการท่องเที่ยวและแก้ไขปัญหาความยากจนแห่งเอเชีย, แนวทางการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ: แสงสว่างเวิลด์เพลส, 2549.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. สถิติประยุกต์สำหรับกรวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- ศักดิ์ศิริ นันตะสุข. การพัฒนาศักยภาพของคนในท้องถิ่นในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบ
ยั่งยืนในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้. กรุงเทพฯ: กองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2550.
- สุนีย์ เลี้ยวเพ็ญวงศ์. การพัฒนาการท่องเที่ยวหมู่บ้านอนุรักษ์ควายไทย. กรุงเทพฯ: กองทุน
สนับสนุนการวิจัย, 2549.
- สมบัติ กาญจนกิจ. นันทนาการและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2544.
- สมบัติ ประจวบสานต์. แนวทางการจัดการภูมิสถาปัตยกรรมทางการท่องเที่ยวในเขตอีสานใต้.
กรุงเทพฯ: กองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2550.
- สมภาพร คคล้ายวิเชียร. แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านข้างในอีสานใต้. กรุงเทพฯ
: กองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2550.
- สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก. ข้อมูลจังหวัดพิษณุโลก. [ออนไลน์], 2548 แหล่งที่มา:
<http://www.phitsanulok.go.th/data.html> [2552, 9 มิถุนายน]
- สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. องค์ประกอบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: ,
2535.

ภาษาอังกฤษ

- Cooper, Chris and Others. Tourism Principle and Practice. London: Clayd Ltd., 1994.
- Gee, Choy and Makens . The Travel Industry. 3rd Edition. Wiley, 1997.
- J. Christopher Holloway and Neil Taylor . The Business of Tourism. Financial
Times/ Prentice Hall: 7 edition, 2006.
- Jihwan Yoon & Shafer, E.L. An analysis of Sun-Spot destination resort market
segments: All inclusive package versus independent travel arrangements
[Electronic version]. Journal of Hospitality and Tourism Research.21(1), 1997.
- Middleton, Victor T. Marketing in travel and tourism. 2thed. Oxford: Butterworth

Heinemann, 1994.

Mill, R. C. & Morrison, A. M. The tourism system : An introductory text (2nd ed.).

Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall, 1992.

Seyhmus Baloglu. A path-analytical model of visitation intention: Involving information sources, socio-psychological motivations and destination images. In Woodside, A. G., Crouch, G., Mazamec, J.A. Oppermann, M. & Sakai, M.Y. (Eds.), Consumer psychology of tourism, hospitality and leisure. UK: CABI, 2000.

Sparks, B. & Tideswell, C. Services marketing issues in tourism and hospitality.

In MaColl-Kennedy, J. R. (Eds.), Services marketing: A managerial approach. Australia: Wiley, 2003.

Swaebrooke, John. Sustainable Tourism Management. 2th ed. London: Biddles Ltd.,

Gullaford and King'Lynn, 2000.

Yamane, T. An Introductory analysis. Tokyo: Harper International Edition, 1973.

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

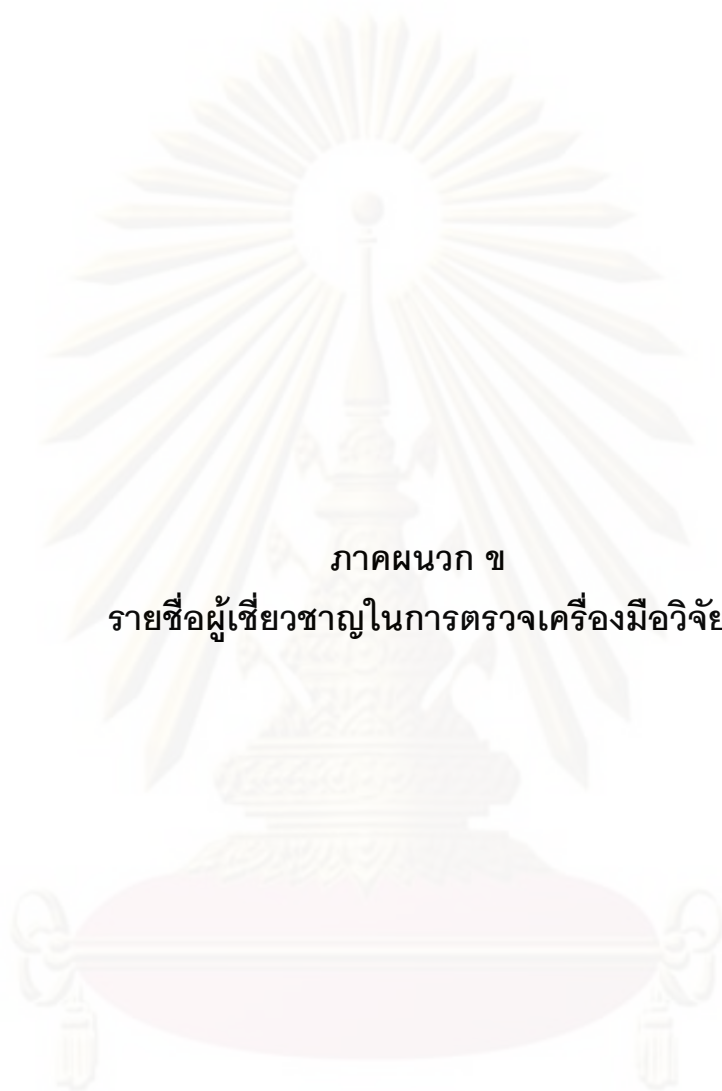
ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

1. ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก
นายปรีชา เรืองจันทร์
2. นายกเทศมนตรีเทศบาลนครพิษณุโลก
นางเปรมฤดี ชามพูนท
3. ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพิษณุโลก
นายมนู อนด์ชัยศิริ
4. ประธานหอการค้าจังหวัดพิษณุโลก
นายวิศว วิศวะชัยวัฒน์
5. นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก
นายมนิตย์ สีสัมบันน์
6. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไทย
ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง
7. ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานพิษณุโลก
นายนवल สารสอน
8. อาจารย์หัวหน้าสาขาวิชาการท่องเที่ยว
คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
ดร.จารุวรรณ แดงบุปผา

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือวิจัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือวิจัย

1. ประธานแขนงวิชาวิทยาการการจัดการกีฬานันทนาการ
คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ กาญจนกิจ
2. คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ นพรัก
3. อาจารย์ประจำภาควิชาสถิติ
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เจษฎา สุทธิอุดม
4. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไทย
ดร.เทิดชาย ช้วยบำรุง
5. ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก
นายนवल สารสอน

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค
ตัวอย่างแบบสอบถาม
แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามสำหรับการวิจัย
เรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ สร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิทยานิพนธ์ในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเท่านั้น ไม่เกี่ยวข้องกับทางราชการอย่างใด ๆ ทั้งสิ้น โดยผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเป็นความลับ ขอความกรุณาท่านตอบตามความเป็นจริง

2. แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 : ข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกบริการด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก

ส่วนที่ 3 : ความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบด้านการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก

ส่วนที่ 4 : ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : ให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านคิดว่าตรงกับท่านมากที่สุด

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 20 ปี

20-40 ปี

41-60 ปี

60 ปีขึ้นไป

3. อาชีพ

ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ

พนักงานบริษัทเอกชน

ธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการ

นักเรียน/นักศึกษา

อื่นๆ โปรดระบุ.....

4. ระดับการศึกษา

ต่ำกว่ามัธยมศึกษา

มัธยมศึกษา

อนุปริญญา

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

5. ภูมิลำเนา

ภาคเหนือ

ภาคกลาง

ภาคตะวันออก

ภาคตะวันตก

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาคใต้

6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

- ต่ำกว่า 10,000 บาท 10,000-20,000 บาท
 20,001-30,000 บาท 30,000 บาทขึ้นไป

ส่วนที่ 2 : ข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกบริการด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก

1. ท่านใช้บริการการคมนาคมขนส่งของจังหวัดพิษณุโลกในรูปแบบใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- รถโดยสารประจำทาง/รถสองแถว รถรางชมเมือง
 รถสามล้อ รถเช่า
 รถไฟ อื่นๆ โปรดระบุ.....

2. ท่านใช้บริการร้านอาหารประเภทใดในจังหวัดพิษณุโลก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ร้านอาหารทั่วไป ร้านอาหารริมแม่น้ำ
 ร้านอาหารในโรงแรม ศูนย์อาหาร
 ร้านอาหารบนแพลอยน้ำ
 อื่นๆ โปรดระบุ.....

3. ท่านใช้บริการที่พักประเภทใดในจังหวัดพิษณุโลก

- โรงแรมระดับที่ 1 (ราคาที่พักต่อห้อง/คืน 1,000 บาทขึ้นไป)
 โรงแรมระดับที่ 2 (ราคาที่พักต่อห้อง/คืน 700-1,000 บาท)
 โรงแรมระดับที่ 3 (ราคาที่พักต่อห้อง/คืน 400-700 บาท)
 โรงแรมระดับที่ 4 (ราคาที่พักต่อห้อง/คืน 200-400 บาท)
 โรงแรมระดับที่ 5 (ราคาที่พักต่อห้อง/คืน ต่ำกว่า 200 บาท)
 บ้านพักรับรองของกรมอุทยาน สัตว์ป่าและพันธุ์พืช/ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้
 รีสอร์ท เกสเฮาส์
 อพาร์ทเมนต์ โฮมสเตย์
 อื่นๆ โปรดระบุ.....

4. ท่านเคยใช้บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลกหรือไม่

- ใช่ ไม่ใช่

5. ท่านเข้าเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวประเภทใดในจังหวัดพิษณุโลก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ
 แหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมและประเพณี
 แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์
 อื่นๆ โปรดระบุ.....

6. ท่านได้เลือกซื้อสินค้าของฝาก ของที่ระลึกของจังหวัดพิษณุโลกหรือไม่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ซื้อประเภทอาหารแปรรูป เช่น ก๋วยเตี๋ยว ปลาตากแห้ง ขนมต่างๆ
- ซื้อประเภทสินค้าหัตถกรรมเช่น พระพุทธรูป เครื่องจักรสาน ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากไม้
- ซื้อประเภทผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เช่น ผัก ผลไม้ ดอกไม้
- อื่นๆ โปรดระบุ.....
- ไม่ซื้อ

7. ท่านได้ใช้บริการในด้านอื่นๆ ของจังหวัดพิษณุโลกหรือไม่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ใช้บริการด้านการประชุมสัมมนา ใช้บริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยว
- ไม่ใช้บริการ

ส่วนที่ 3 : ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อความพร้อมขององค์ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก

คำชี้แจง : ให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านคิดว่าตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ประเด็นความคิดเห็นต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็นด้านความพร้อม			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการคมนาคมขนส่ง				
1. ความสะดวกสบายของการคมนาคม				
2. ความหลากหลายของรูปแบบการเดินทาง				
3. ความเพียงพอของยานพาหนะในการเดินทาง				
4. ความเหมาะสมของราคาค่าใช้บริการ				
5. สิ่งอำนวยความสะดวกในบริเวณสถานีโดยสาร/สถานีรถไฟ				
ด้านร้านอาหาร				
6. ความหลากหลายของประเภทร้านอาหาร				
7. ความเพียงพอของจำนวนร้านอาหาร				
8. ความปลอดภัยในการใช้บริการร้านอาหาร(ความสะอาด/อันตรายจากการทะเลาะวิวาท อื่นๆ)				
9. ความเหมาะสมของราคาอาหาร				
ด้านที่พัก				
10. ความหลากหลายของประเภทที่พัก				
11. ความเพียงพอของจำนวนห้องพัก				
12. ความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกภายในที่พัก				
13. ความเหมาะสมของราคาค่าบริการ				

ประเด็นความคิดเห็นต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็นด้านความพร้อม			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์				
14. ความเพียงพอของจำนวนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์				
15. การให้บริการของบุคลากรในธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์				
16. ความเหมาะสมของราคาค่าใช้บริการ				
ด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว				
17. ความหลากหลายของประเภทแหล่งท่องเที่ยว				
18. ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว				
19. ป้ายสัญลักษณ์การสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยว				
20. สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว				
21. ความเหมาะสมของราคาค่าใช้บริการ				
ด้านสินค้าของที่ระลึก				
22. ความหลากหลายของสินค้าที่ระลึก				
23. ความโดดเด่นของสินค้าของที่ระลึก				
24. ความเพียงพอของจำนวนร้านจำหน่ายสินค้าของที่ระลึก				
25. ความเหมาะสมของราคาสินค้าที่ระลึก				
ด้านความปลอดภัย				
26. ความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยวในภาพรวม				
27. ความปลอดภัยด้านการคมนาคม				
28. จำนวนเจ้าหน้าที่ให้บริการด้านความปลอดภัย				
29. ความสะดวกของการใช้บริการ				
ด้านการจัดบริการอื่นๆ ด้านการท่องเที่ยว				
30. ความสามารถในการให้บริการจัดประชุมทั่วไป				
31. ความสามารถในการจัดการประชุมในระดับภูมิภาค/ประเทศ				
32. ความสามารถของผู้ให้บริการในการจัดประชุม				
33. ความเหมาะสมของราคาในการจัดประชุม				

ประเด็นความคิดเห็นต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
34. การให้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว				
35. การประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว				

ส่วนที่ 4 : ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก

.....

.....

.....

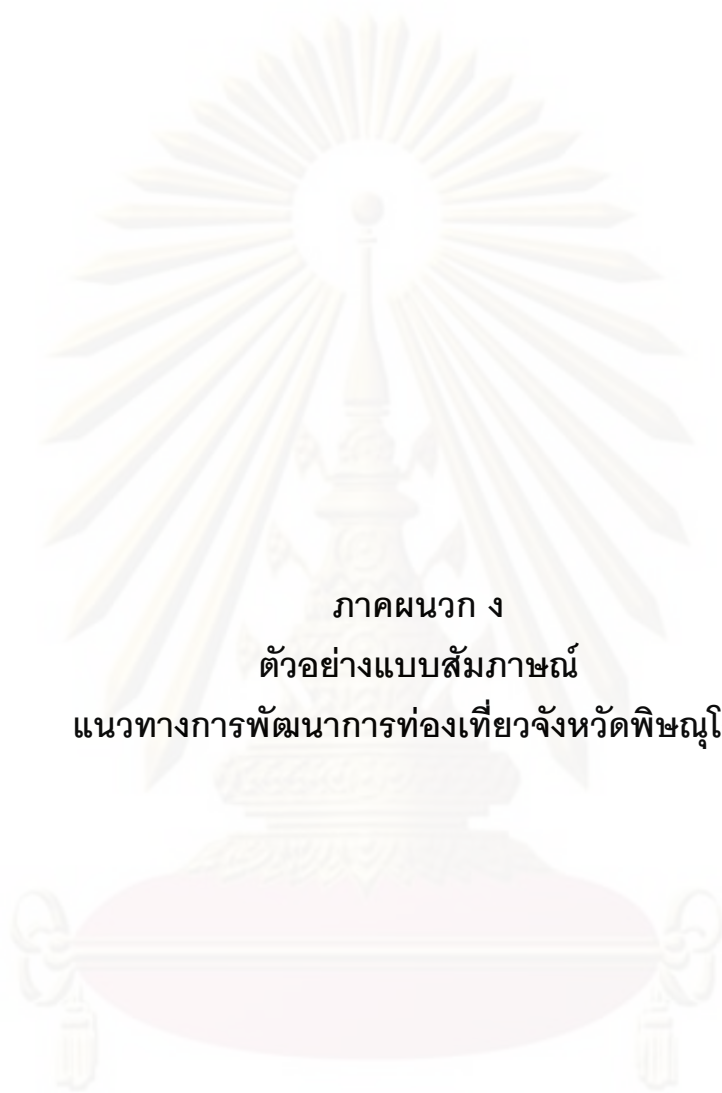
.....

ขอขอบคุณท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นายพงษ์พันธุ์ พุทธิวิศิษฎ์

ผู้วิจัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง
ตัวอย่างแบบสัมภาษณ์
แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก”
สำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ชื่อ-สกุล.....

อายุ.....ระดับการศึกษา.....

อาชีพ.....ตำแหน่งงาน.....

ส่วนที่ 2 : แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อสภาพการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกในปัจจุบัน
2. ท่านมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกในด้านต่อไปนี้ อย่างไร
 - ด้านบุคลากร
 - ด้านงบประมาณ
 - ด้านวัสดุ
 - ด้านการจัดการ ประกอบด้วย
 - การวางแผนการดำเนินการ
 - การจัดองค์การ
 - การสั่งการ
 - การประสานงาน
 - การควบคุมการดำเนินการ
3. ความคิดเห็นด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกตามยุทธศาสตร์จังหวัดพิษณุโลก
 - ส่งเสริมเป็นศูนย์กลางการประชุม
 - ส่งเสริมเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวสีเขียวอิน โดจีน
 - อนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเดิม เพิ่มแหล่งท่องเที่ยวใหม่และเชื่อมโยงการท่องเที่ยวแบบบูรณาการทุกภาคส่วน
 - ส่งเสริมให้เป็นศูนย์กลางด้านกีฬา
 - ส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางด้านวิชาการทุกระดับ

ส่วนที่ 3 : ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลกอย่างไร

*หมายเหตุ ข้อเสนอแนะที่ได้จากการสัมภาษณ์จะนำมาสร้างเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก
ใน 3 ประเด็นหลักคือ การวางแผน การพัฒนาองค์ประกอบการท่องเที่ยวและการประเมินผลการพัฒนา

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางพงษ์พันธุ์ พุทธิวิศิษฎ์ เกิดวันที่ 11 กันยายน พ.ศ.2528 ที่จังหวัดพิษณุโลก ในปี พ.ศ. 2546 เข้าศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาสหวิทยาการสังคมศาสตร์ จากวิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หลังจากสำเร็จการศึกษาได้เข้าทำงานที่ สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไทย ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารโครงการวิจัย ในปี พ.ศ. 2551 เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการนันทนาการการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปัจจุบันทำงานที่ สำนักบริการวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริการการศึกษา

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย